

Regionplan och budget

2022–2024

Beslutad av regionfullmäktige 2021-06-15

Innehåll

Regionstyrelsens ordförande har ordet	2
Region Uppsala möter en ny verklighet.....	2
Regionplan och budget 2022–2024.....	3
Region Uppsalas styrmodell	4
Region Uppsalas strategiska utvecklingsområden	4
Region Uppsalas strategiska mål.....	4
Mål, uppdrag, indikatorer och uppföljning	5
Intern kontroll	5
Region Uppsalas politiska organisation och styrning	6
Region Uppsalas förvaltningsorganisation och verksamheter.....	8
Vård och hälsa.....	8
Kollektivtrafik	9
Kultur	10
Hållbar regional utveckling.....	10
Övrig ledning och styrning.....	10
Styrande dokument.....	10
Samverkansorganisationen	10
Ägardirektiv och ägaranvisning för Region Uppsalas bolag	13
Planeringsförutsättningar	14
Demografiska förutsättningar.....	14
Hälsoutveckling	15
Den medicinska utvecklingen	15
Produktion – hälso- och sjukvård	16
Högspecialiserad vård.....	17
Ekonomiska förutsättningar	18
Strategiska mål för Region Uppsala.....	20
Ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter	20
Attraktiv arbetsgivare.....	32
Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster.....	35
Hälso- och sjukvård som är effektiv och nära.....	39
Hälso- och sjukvård med god kvalitet och god tillgänglighet	44
Internationellt erkända inom forskning och innovation.....	51
Kollektivtrafik som är ett naturligt val för resor	55
Ett kulturliv och en folkhögskola som präglas av mod, bildning och delaktighet.....	59
Hållbar utveckling och tillväxt i hela länet	63
God och jämlik hälsa	76
Indikatorer 2022	80
Budget 2022 och plan 2023–2024	95
Resultaträkning	95
Investeringsplaner 2022–2024	97
Beslut	105

Regionstyrelsens ordförande har ordet

Region Uppsala möter en ny verklighet

Åren 2020 och 2021 har inneburit stora utmaningar för Sverige och för Region Uppsala. Det ekonomiska läget, skatteunderlagets utveckling och coronapandemins effekter på vårdbehov, resandemönster och förebyggande insatser är fortsatt mycket osäkert. Region Uppsala tar med budgeten för 2022 de första stegen mot en ny verklighet, men framtiden kommer att ställa fortsatt stora krav på anpassningsförmåga.

Region Uppsala och Uppsala län har goda förutsättningar att hantera coronapandemins långsiktiga effekter på verksamheterna och samhällsutvecklingen. En låg försörjningskvot, växande befolkning och hög tillväxtpotential ställer höga krav på utveckling i förändring och dynamisk beslutskraft. Tillsammans kan Uppsala län och dess aktörer realisera tillväxtpotentialen och skapa ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion med internationell lyskraft. Efter en tid med stora svårigheter finns anledning att påminna oss om vårt bidrag till Sverige som ledande innovationsnation. God samverkan, snabba beslutsvägar och möjligheten att omsätta kunskap till innovation och internationell export gör skillnad för hela samhället.

De extrema påfrestningar Region Uppsala och samhället utsatts för det gångna året har på ett tydligt sätt visat vilken kraft och kompetens som finns i vår organisation. Samverkan och att ständigt hitta nya arbetssätt har varit avgörande för Region Uppsalas hantering av pandemin. Det är på dessa lärdomar vi lägger grunden för det fortsatta arbetet. När regionfullmäktige fattar beslut om denna Regionplan och budget har organisationen förhoppningsvis lämnat den mest akuta påfrestningen, men till ett högt pris. De kommande åren behöver vi hantera ekonomisk hushållning, uppskjuten vård, intäktsbortfall i kollektivtrafiken, förändrade resmönster och en organisation som behöver återhämt-

ning efter en enorm prestation under extrema omständigheter.

I årets budget lägger vi därför särskild vikt vid ett par aspekter. Fortsatt finansiering av långsiktig kompetensförsörjning, studielön för nyckelkategorier av medarbetare, stärkt friskvårdsbidrag och barn och ungas möjligheter till snabbt stöd och hjälp vid psykisk ohälsa. Vi fortsätter utvecklingen av nära vård med utveckling av äldremottagningar och vårdcentrum. Arbetet med att skapa en robust organisation har prioriterats upp liksom arbetet med digitalisering. Grunden är arbete för ekonomi i balans med årliga överskott. Region Uppsalas verksamhet ska vara kostnadseffektiv med stringent fokus på mesta möjliga för varje skattekrona. Arbetet med att förbättra styrning mot ekonomi, produktion och kvalitet måste fortsätta.

Hela Region Uppsalas organisation måste hjälpas åt att möta en ny framtid. Med årets budgetbeslut tar vi de första stegen men arbetet kommer att behöva fortgå många år framöver. Regionfullmäktige måste visa mod och ledarskap i det arbetet. Våra insatser och kloka beslut bidrar till att skapa framtidstro för alla som lever och verkar i Uppsala län.

Emilie Orring
Emilie Orring (M)

ordförande regionstyrelsen
Region Uppsala

Regionplan och budget 2022–2024

Regionplan och budget (RPB) är ett politiskt styrdokument som beskriver inriktningen för Region Uppsala, dels för det närmaste budgetåret, dels för den kommande treårsperioden. Planen utgår från politiska prioriteringar, statliga uppdrag, befolkningens behov, de förutsättningar som råder i landet och i länet samt Sveriges lagar och förordningar.

Det är regionfullmäktige som beslutar om innehållet i Regionplan och budget. Region Uppsala strävar efter att ständigt förenkla, förnya och förbättra verksamheten utifrån invånarnas behov. Planen fungerar som Region Uppsalas övergripande styrande dokument och anger inriktningen för verksamheterna och utvecklingsarbetet samt lyfter fram de viktigaste områdena där det behövs förändringar.

Region Uppsala har flera viktiga områden att fokusera på under planperioden. Ett viktigt område är omställningen mot **en effektiv och nära vård** där flera insatser planeras för att förbättra för invånarna. För 2022 är fokus ett förändrat vårdssystem som är mer sammanhållet och jämlikt. Det handlar exempelvis om en mer samordnad vård i hemmet, etablering av närmottagningar och fortsatt utveckling av vårdcentrum. Den inledda utvecklingen av **digitaliseringen** som en integrerad del av vårdsystemet måste fortsätta, där första linjens digitala vård och möjligheten till digitala möten är exempel på prioriterade områden. För att få full effekt av digitaliseringen behöver en ökad samordning ske inom regionen.

Tillgången till **vård i rätt tid** är ett annat viktigt fokusområde. Pandemin har medfört allvarliga påfrestningar och hälso- och sjukvården har varit hårt belastad av patienter med covid-19. Samtidigt som beredskap för eventuella nya utbrott byggs upp, har det varit svårt att ge alla tillgång till den vård som ej är relaterad till pandemin men som patienterna har behov av och har fått beslutad. Resultatet

är en uppskjuten vård vilket medfört en ökad risk för negativa medicinska konsekvenser och ökat lidande för enskilda. Effekterna av pandemin i form av uppskjuten vård och vårdköer måste hanteras och den ökade psykiska ohälsan, samt rehabiliteringen av långtidssjuka i covid-19, kräver insatser.

I budgeten prioriteras satsningar som bidrar till att möjliggöra en ökad vårdproduktion. För att kunna bedriva en bra verksamhet är medarbetarna en viktig förutsättning, därför kommer arbetet med att vara **en attraktiv och modern arbetsgivare** att fortsätta under perioden.

Hantering av pandemin och beredskap för nya utbrott i form av ökad provtagningskapacitet, smittspårning och vaccinering kommer sannolikt att vara en viktig del av hälso- och sjukvårdens produktionsuppdrag framöver. Den civila beredskapen måste byggas upp och stärkas. Arbete med att stärka beredskapen i hela regionen fortsätter exempelvis genom arbetet med robusta sjukhus, materielförsörjning och bemanning.

Genomförandet av regionala utvecklingsstrategin i nära samverkan med kommunerna ska påbörjas. Vad gäller arbetet med att skapa framsteg med kvalitet för länets befolkning, inom ovanstående områden, är det en förutsättning för framtida verksamheter att det sker inom ramen för en ekonomi i balans. Region Uppsala måste fokusera på att få en **ekonomi i balans** under perioden, särskilt inom områdena hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. En del av arbetet med att nå en ekonomi i balans är införandet av en väl fungerade produktionsplanering och ett effektivt lokalutnyttjande.

I syfte att förenkla och tydliggöra prioriterade områden och utvecklingsområden tas en ny styrmodell fram under 2022. Region Uppsala ska även planera med ökad långsiktighet för att på så sätt fatta rätt beslut på både kort och lång sikt.

Region Uppsalas styrmodell

Regionplan och budget följer strukturen för Region Uppsalas nuvarande styrmodell som beslutades inför år 2020. Modellen beskrivs nedan:

Styrmodellen består dels av en vision och tre strategiska utvecklingsområden, som delas med Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län, dels av tio strategiska mål. Under respektive strategiskt mål formuleras indikatorer och uppdrag.

Region Uppsalas vision:

Ett gott liv i en nyskapande och hållbar kunskapsregion med internationell lyskraft

Region Uppsalas strategiska utvecklingsområden

Region Uppsala finns till för människorna i Uppsala län. Vårt syfte är att skapa förutsättningar för hälsa, hållbarhet och utveckling för alla oss som lever och verkar här.

En region för alla – *Region Uppsala ska främja hälsa och förbättra livskvaliteten hos invånarna.* Alla invånare ska känna trygghet och tillit till en jämlik hälso- och sjukvård som präglas av hög kvalitet, god tillgänglighet och gott bemötande. Region Uppsala är inkluderande och skapar goda möjligheter för en god hälsa och en trygg och hållbar livs- och arbetsmiljö. Region Uppsala erbjuder ett rikt och stimulerande kulturliv med stor mångfald.

En hållbart växande region – *Region Uppsala utvecklas med fokus på hållbarhet.* Region Uppsala skapar förutsättningar för ett gott liv och en hållbar utveckling. Vi utvecklar kollektivtrafik och infrastruktur för att tillgodose invånarnas behov och för att förenkla allas vardag.

En nyskapande region – *Region Uppsala tar fasta på förmågan till förnyelse och kreativitet.* Vår samverkan med Uppsalas två universitet, näringslivet och internationella kontakter ger oss ny kunskap som kan användas i våra verksamheter och för att utveckla Region Uppsala. Region Uppsala bidrar till utvecklingen av morgondagens välfärdstjänster genom arbete med e-hälsa och digitalisering. Vi bidrar till att utveckla en hållbar besöksnäring.

Region Uppsalas strategiska mål

De strategiska målen är långsiktiga och av väsentlig vikt för Region Uppsalas arbete.

- Ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter
- Attraktiv arbetsgivare
- Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster
- Hälso- och sjukvård som är effektiv och nära
- Hälso- och sjukvård med god kvalitet och god tillgänglighet
- Internationellt erkända inom forskning och innovation
- Kollektivtrafik som är ett naturligt val för resor
- Ett kulturliv och en folkhögskola som präglas av mod, bildning och delaktighet
- Hållbar utveckling och tillväxt i hela länet
- God och jämlik hälsa

Mål, uppdrag, indikatorer och uppföljning

Regionfullmäktige antar Regionplan och budget med vision, strategiska utvecklingsområden, strategiska mål, indikatorer samt de uppdrag till styrelser och nämnder som ska genomföras under 2022. I respektive styrelses verksamhetsuppdrag tydliggörs sedan vilka verksamheter som ska genomföra uppdragen.

De strategiska målen är långsiktiga men varje år sätts nya målvärden för indikatorerna. Uppdragen är årliga och anger vad verksamheterna ska arbeta med under året för att Region Uppsala ska närma sig de strategiska målen.

I styrmodellen är det målluppfyllelsen av indikatorerna som visar om Region Uppsala närmar sig de strategiska målen. Uppfyllelsen av de strategiska målen och styrelser och nämnders genomförande av uppdragen återrapporteras i enlighet med årligen fastlagda principer. Indikatorerna ska, när det är möjligt och relevant, redovisas könsuppdelat.

Styrelser och nämnder ska löpande följa upp och utvärdera sina respektive verksamheter. Regionstyrelsen har uppsiktsplikt över näm-

der och styrelser och ska följa upp att de genomför åtaganden beslutade av regionfullmäktige.

Region Uppsala ska vara en enhetlig och modern organisation med stark ledning och styrning. Det innebär bland annat en god genomslagskraft för politiska beslut samt att verksamheterna har tillgång till adekvat stöd i utförandet av sina uppdrag.

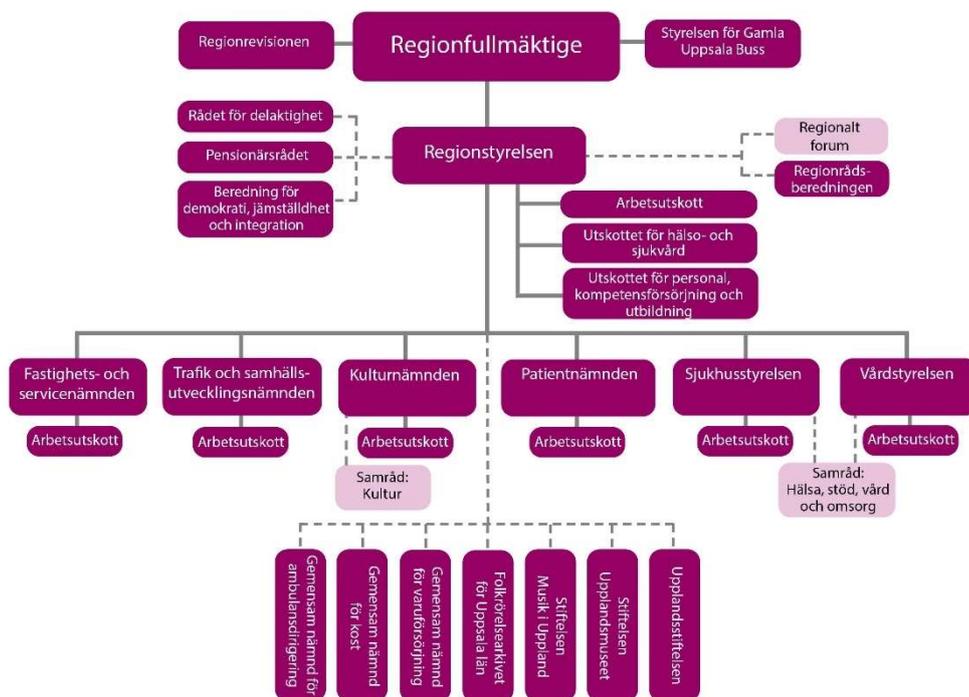
Intern kontroll

En god intern kontroll är en viktig förutsättning för att säkerställa styrningen. Det är regionfullmäktige som beslutar om regelverket. Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll. Varje nämnd och styrelse har ansvar för den interna kontrollen inom sina respektive verksamhetsområden och ska varje år anta en plan för den interna kontrollen.

Den interna kontrollen omfattar alla organisationens verksamheter. Varje år genomförs en riskanalys över de processer och rutiner som finns inom respektive enhet. De identifierade riskerna väsentlighetsbedöms. Resultatet av den genomförda risk- och väsentlighetsanalysen ligger sedan till grund för framtagandet av internkontrollplanen.

Region Uppsalas politiska organisation och styrning

De förtroendevaldas roll är att besluta om Region Uppsalas övergripande mål, fördela resurser och följa resultaten i förhållande till de uppsatta målen. De specifika verksamhetsområden och uppgifter som regionstyrelsen samt övriga styrelser och nämnder i Region Uppsala har framgår av ”Reglemente för regionstyrelsen samt styrelser och nämnder i Region Uppsala”. Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs med anvisade medel och att medlen disponeras så effektivt som möjligt.

Regionfullmäktige är Region Uppsalas högsta beslutande organ. Fullmäktiges uppdrag regleras i kommunallagen. Regionfullmäktige beslutar i principiella ärenden och andra ärenden av större vikt för Region Uppsala, exempelvis mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor samt kring styrelsernas och nämndernas organisation och verksamhetsformer. Regionfullmäktige beslutar även om de ekonomiska anslagsramarna för Region

Uppsalas olika verksamheter fördelat per styrelse och nämnd.

Ansvariga styrelser och nämnder beslutar sedan om fördelningen av medel inom sina respektive ansvarsområden.

Regionstyrelsen ska styra och samordna förvaltningen av Region Uppsalas angelägenheter och ha uppsikt över övriga styrelser och nämnders verksamheter. Ansvaret avser såväl verksamhet som långsiktigt hållbar utveckling. Hållbar utveckling omfattas i sin tur av social, ekologisk och ekonomisk utveckling. Styrelsen har ett regionalt utvecklingsansvar och ansvarar för att det sker en årlig uppföljning av hur Region Uppsala utvecklas utifrån angivna åtaganden och indikatorer i den regionala utvecklingsstrategin.

Regionstyrelsen ansvarar även för mellanregionala frågor för Region Uppsala såsom samverkansfrågor inom sjukvårdsregionen/samverkansnämnden, med Stock-

holmsområdet eller andra regioner, samt nationella och internationella nätverk. Andra ansvarsområden är långsiktiga strategiska insatser inom områden som innovation, näringslivsutveckling, digitalisering, digital infrastruktur, övergripande hälso- och sjukvårdsfrågor samt forskning och utveckling.

Ansvaret för hälso- och sjukvårdsområdet är uppdelat på tre styrelser; regionstyrelsen, sjukhusstyrelsen och vårdstyrelsen. I de fall oenighet uppkommer i en gränsöverskridande fråga ska frågan lyftas till regionstyrelsen.

Sjukhusstyrelsen ska styra och samordna sjukhusvården och den specialiserade vården. Det gäller den vård som bedrivs inom Akademiska sjukhuset, på Lasarettet i Enköping samt avtalsreglerad verksamhet inom verksamhetsområdet.

Vårdstyrelsen ska styra och samordna den verksamhet som bedrivs inom Nära vård och hälsa och Folk tandvården samt avtalsreglerad verksamhet inom verksamhetsområdet.

Trafik och samhällsutvecklingsnämnden utgör regional kollektivtrafikmyndighet och ansvarar för beställarstyrning av regional kollektivtrafik. Nämnden har också ansvar för genomförandet av delar av den regionala utvecklingsstrategin samt ansvarar för framtagandet av länsplanen för regional transportinfrastruktur samt frågor som rör sjukresor. Region Uppsalas arbete med samhällsutveckling och fysisk planering är andra ansvarsområden.

Fastighets- och servicenämndens uppdrag är att handha frågor som rör Region Uppsalas ägande och förvaltning av fastigheter samt frågor som rör utveckling inom fastighets-, teknik- och serviceområden. Förvaltningarna Resurscentrum och Fastighet och service leder under denna nämnd.

Kulturnämnden styr Region Uppsalas verksamhet inom kulturområdet och

ansvarar för driften och förvaltningen av Wiks folkhögskola och Wiks slott och konferens. Kulturnämnden styr även arbetet inom förvaltningen Kultur och bildning.

Enligt lagen om patientnämndsverksamhet har Region Uppsala en *patientnämnd*. Patientnämnden ska uppmärksamma berörda styrelser på patientsäkerhetsrisker och utvecklingsområden inom hälso- och sjukvården.

Tillsammans med Region Dalarna, Region Sörmland, Region Västmanland och Region Örebro län ingår Region Uppsala i en gemensam *varuförsörjningsnämnd*, som ansvarar för upphandling av förbrukningsmaterial till hälso- och sjukvård samt tandvård i de berörda regionerna. I nuläget är Region Uppsala huvudman för nämnden. Syftet med samarbetet är att främja regionernas möjligheter att ta tillvara volym- och resursfördelar inom upphandling, depåhållning och distribution av förbrukningsvaror.

En gemensam nämnd för ambulansdirigering har Region Uppsala tillsammans med Region Västmanland och Region Sörmland som svarar för dirigering av ambulanser inom de berörda länen. Verksamheten bedrivs inom ramen för Sjukvårdens larmcentral, som består av en larmdirigeringsenhet hos respektive part.

Region Uppsala samverkar med Region Västmanland i en gemensam *kostnämnd* som svarar för produktion och leverans av patientmat till Akademiska sjukhuset.

Enligt beslut av riksdag och regering är Sverige indelat i sex sjukvårdsregioner. Var och en av dessa sjukvårdsregioner ska samarbeta om frågor som rör sjukvård. Samverkansnämnden för Sjukvårdsregion Mellansverige är ett regionalt politiskt organ för Region Uppsala, Region Gävleborg, Region Västmanland, Region Örebro län, Region Dalarna, Region Sörmland och Region Värmland.

Region Uppsala är medlem i följande kommunalförbund:

- Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling – Skandionkliniken
- Kommunalförbundet Svensk Luftambulans
- Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg ska utföra landets ambulanstransportverksamhet med flygplan. En viktig del i samarbetet är att regionerna gemensamt upphandlar ambulansflygplan. Upphandlingen påverkar i sin tur starttiden för kommunalförbundets ambulansflygsverksamhet.

Kommunalförbundet Svensk Luftambulans ansvarar för att driva ambulanshelikopterverksamhet åt medlemmarna. Övriga medlemmar är Region Värmland, Region Dalarna, Region Norrbotten och Västra Götalandsregionen.

Skandionkliniken är Nordens första kliniska anläggning för protonterapi. Sveriges sju regioner med universitetssjukhus har gjort en gemensam investering i ett nationellt centrum för behandling av cancer.

Vad gäller gemensamma nämnder och kommunalförbund finansieras dessa gemensamt av medlemmarna.

Region Uppsalas förvaltningsorganisation och verksamheter

Regiondirektören är Region Uppsalas högsta chef. Tillsammans med sin förvaltning, Regionkontoret, ska regiondirektören arbeta för att besluten som fattas i Region Uppsalas styrelser och nämnder, samt i regionfullmäktige, verkställs. Besluten rör framför allt hälso- och sjukvård, tandvård, kollektivtrafik, regional utveckling och kultur. Medarbetarna på Regionkontoret ger också stöd till verksamheterna i övriga delar av Region Uppsala.

Region Uppsala är indelat i nio förvaltningar. Förvaltningen *Fastighet och service* ansvarar för Region Uppsalas byggnader och ger också service till de olika verksamheterna. *Resurscentrum* ger ledningsstöd och administrativt stöd till Region Uppsalas verksamheter.

Vård och hälsa

Region Uppsala ansvarar för att förse invånarna i Uppsala län med vård men ska även främja hälsa och förbättra livskvaliteten för länets invånare. Hälso- och sjukvården och tandvården ska vara jämlik, av hög kvalitet och ges med god tillgänglighet, gott bemötande och delaktighet. För en förbättrad folkhälsa sker ett förebyggande och hälsofrämjande arbete. Region Uppsala ansvarar även för vård i ett vidare perspektiv i form av riks- och regionvård.

För att kunna erbjuda den bästa vården i en expanderande region genomförs ett omfattande omställningsarbete inom hälso- och sjukvården – Effektiv och nära vård. Arbetet inbegriper långtgående utvecklings- och förbättringsåtgärder som syftar till att säkerställa dagens och morgondagens hälso- och sjukvårdsbehov.

För att möjliggöra en effektiv vård som är nära till hands genomförs stora digitala satsningar. Den digitala vårdaktören 1177 Vårdguiden förser idag länets invånare med information samt erbjuder e-tjänster.

Totalt finns det fyra förvaltningar inom området hälso- och sjukvård.

Akademiska sjukhuset erbjuder specialiserad och högspecialiserad vård lokalt, sjukvårdsregionalt, nationellt och internationellt. Sjukhusets bredd är en förutsättning för att Uppsala universitet ska kunna utföra sitt uppdrag vad gäller medicinsk och farmaceutisk forskning och utbildning. Life Science-industrin är beroende av närhet till och samarbete med Akademiska sjukhuset.

Länssjukvårdsuppdraget för Region Uppsala utgör cirka 60 procent av sjukhusets verksamhet. Högspecialiserad vård är vård som kräver kompetens och resurser som inte kan tillgodoseas inom länssjukvården och som därför inte finns i alla regioner. Akademiska sjukhuset är ett av de sjukhus i Sverige som har störst andel högspecialiserad vård. Nationell högspecialiserad vård innebär att viss vård koncentreras till några enstaka sjukhus i landet och inte bedrivs i alla sjukvårdsregioner. Akademiska sjukhuset har i nuläget tilldelats ansvaret för nationell högspecialiserad vård inom områdena svåra brännskador, viss kraniofacial kirurgi och avancerad behandling av endometrios.

Lasarettet i Enköping är ett läns- och akutsjukhus i den södra delen av länet. Inom lasarettet bedrivs exempelvis gynekologi, kirurgi, urologi, ortopedi, röntgen, internmedicin, intermedieärvård, rehabilitering och lasarett-

ansluten hemsjukvård. Lasarettet ger klinisk utbildning för blivande läkare, sjuksköterskor och annan sjukvårdspersonal.

Nära vård och hälsa ansvarar för Region Uppsalas vårdcentraler samt för habiliterings- och funktionshinderverksamhet. Andra verksamheter som bedrivs inom förvaltningens organisation är 1177 Vårdguiden på telefon, Barn- och ungdomshälsan, Mobilt närvårdsteam, Närvårdsavdelning samt Äldrevårdsenhet. Förvaltningen ansvarar för läkarinsatser i särskilda boenden, hjälpmedels- och tolkverksamhet samt för särskild vård som till exempel Cosmos asyl- och integrationshälsan. Nära vård och hälsa bedriver även forskning, utveckling och utbildning.

Folktandvården har ett befolkningsuppdrag och sistahandsansvar vad gäller tandvård för invånarna i Uppsala län. Folktandvården bedriver exempelvis, allmäntandvård, specialisttandvård, uppsökande verksamhet och forskning och utveckling. Under 2021 genomfördes en utredning kring en eventuell bolagisering av Folktandvården. Denna utredning fungerar som underlag för ett eventuellt politiskt beslut.

Kollektivtrafik

Region Uppsala är regional kollektivtrafikmyndighet med ansvar för länets regionala kollektivtrafik. Målet med verksamheten är att så många som möjligt ska kunna gå, cykla och använda kollektivtrafik för sina dagliga resor. Kollektivtrafiken skapar möjlighet att på ett hållbart sätt knyta ihop regionen. På så sätt minskar såväl klimatavtrycket som behov av utrymme i länets städer. Genom att kollektivtrafiken ökar tillgängligheten utvidgas arbets- och utbildningsmarknaden, vilket starkt bidrar till såväl regionens sysselsättning som utveckling.

Förvaltningen *Trafik och samhälle* ansvarar för utvecklingen av den operativa administrationen av kollektivtrafiken i Uppsala län. Under varumärket UL organiseras den kollektivtrafik som är offentligt finansierad och som består av Upptåget, regionbusstrafiken och

stadsbusstrafiken i Uppsala. Till kollektivtrafiksystemet hör även tågtrafik från Region Stockholm (pendeltåg) samt Mälardalstrafik. Förvaltningen ansvarar även för frågor som rör sjukresor.

Gamla Uppsala Buss AB (GUB) är ett aktieföretag som ägs av Region Uppsala. GUB:s trafikverksamhet omfattas exempelvis av stadsbusstrafik och sjukresor.

Kultur

Genom att samverka med och stödja länets kommuner, regionala kulturinstitutioner och det fria kulturlivet arbetar Region Uppsala för att länsinvånarna ska erbjudas ett rikt konstliv av hög kvalitet. Länets konstliv ska hålla hög kvalitet och attrahera nya invånare med goda möjligheter till kulturell delaktighet. Kulturella och kreativa näringar lockar besökare från världens alla hörn, främjar kulturutveckling och skapar arbetstillfällen.

Region Uppsalas folkhögskola bedriver folkbildning på ett flertal platser i länet. Kultur nämnden driver konferensverksamhet på Wiks slott. Wikområdet är också ett populärt rekreativt område och mötesplats för länets invånare och besökare.

Kultur och bildning är den förvaltning som ansvarar för arbetet med kultur och folkbildning.

Hållbar regional utveckling

Region Uppsala har statens uppdrag att ansvara för att driva arbetet med hållbar regional utveckling i Uppsala län. Utgångspunkt för arbetet är Uppsala läns regionala utvecklingsstrategi som även fungerar som Agenda 2030-strategi. Region Uppsala behöver strukturer och kapacitet för att strategin ska genomföras i samverkan med länets offentliga aktörer, näringslivet samt den ideella sektorn. Inom verksamheten ryms arbetet med EU:s strukturfonder och förstärkt samverkan kring kompetensförsörjning och inkluderande arbetsmarknad. Region Uppsala stödjer aktörer och strukturer för näringslivsutveckling och innovation och har uppdraget att

planera och prioritera investeringar i vägtransportssystemet och för att koordinera den digitala infrastrukturen. Inom verksamhetsområdet ryms även exempelvis miljöstrategi och folkhälsa.

Trafik och samhälle ansvarar för Region Uppsalas arbete med hållbara transporter vilket inkluderar länsplanen för regional transportinfrastruktur samt samhällsutveckling och fysisk planering.

I syfte att tydliggöra ledarskapet och samordna samt tillvarata kompetensen inom området hållbar regional utveckling har berörda funktioner inom Regionkontoret samlats till en ny avdelning, Avdelningen för regional utveckling. Samtliga verksamheter har fortsatt uppdraget att bidra till arbetet med hållbar regional utveckling och genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin. Arbetet leds i stora delar av Regionkontoret för ett effektivt genomförande av den regionala utvecklingspolitiken.

Övrig ledning och styrning

Styrande dokument

Förutom Regionplan och budget finns det flera dokument som är styrande för arbetet i Region Uppsala. Under varje kapitel i RPB:n redovisas dessa dokument. Olika typer av styrdokument syftar till olika slags styrning och vänder sig till olika målgrupper. Region Uppsala använder sig av indelning i exempelvis aktiverade, normerande och organiserande styrdokument.

En sammanställning av Region Uppsalas politiskt beslutade styrdokument redovisas för regionfullmäktige en gång per år i samband med beslut av Regionplan och budget. Inför beslutet genomförs en aktualitetsprövning för att värdera om styrdokumenterna fortfarande är aktuella och kända.

Samverkansorganisationen

Region Uppsala styrs även av de överenskommelser som finns inom ramen för Region Uppsalas samverkansstruktur.

Samverkan

Region Uppsala och länets kommuner

I uppdraget som regionalt utvecklingsansvarig aktör ska Region Uppsala dels axla det regionala tillväxtuppdrag som utgår från prioriteringarna i den nationella strategin för regional tillväxt och attraktionskraft, dels ansvara för ett utvecklingsuppdrag som involverar hela Region Uppsala.

Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län är framtagen i bred dialog med länets aktörer (kommuner, myndigheter, Länsstyrelsen, civilsamhälle och näringsliv) samt kringliggande regioner under en tvåårig revideringsprocess. Strategin syftar till att samla aktörer inom Uppsala län för en gemensam riktning och kraftsamling för länets utveckling. Samtliga aktörer inom länet svarar för genomförandet av de mål och åtaganden som strategin pekar ut, med Region Uppsala som samordnare och huvudansvarig aktör.

Länskarta

En väl fungerande hälso- och sjukvård, ett rikt kulturutbud och god tillgänglighet med kollektivtrafik stärker länets attraktivitet och gör att invånarna kan leva ett gott liv. Alla verksamheter bidrar därmed till länets utveckling.

Under planperioden ska arbetet med att gå från förhandlingsstruktur till samverkansstruktur och vidare till samarbete fortsätta. I samverkansstrukturen återfinns Regionalt forum som högsta organ, med ledande politiska företrädare för Region Uppsala och länets åtta kommuner. Regionalt forum har en rådgivande roll och prioriterar strategiska frågor som har bäring på den regionala ut-

vecklingen och där effekten blir större om parterna samverkar. Målet är att skapa mesta möjliga nytta för länets invånare.

Möten med Regionalt forum bereds av den regionala ledningsgruppen (RLG). RLG har utformat särskilda samverkansuppdrag till ett tiotal grupperingar med förvaltningschefer från Region Uppsala och länets kommuner. Detta gör att det finns en samverkan byggd på tydliga uppdrag, syften, mål och förväntningar, för till exempel näringslivschefer, digitaliseringsansvariga, skolchefer, HR-chefer och ekonomichefer. Varje grupp ansvarar för utpekade delar av den regionala utvecklingsstrategin.

Regionalt forum fungerar som politiskt samråd för kollektivtrafik och regional utveckling och beslutar om uppdrag kring samverkan inom ramen för de politiska samråden, Samråd kring hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) samt Samråd kultur.

Genom Samråd HSVO samverkar Region Uppsala och länets kommuner. Det politiska samrådet har en rådgivande roll och ska bidra till ökad helhetssyn och långsiktighet i styrningen av verksamheter oberoende av huvudman. Som stöd på tjänstepersonsnivå finns den regionala tjänstepersonsledningen för hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO). Till grund för den regionala samverkan avseende hälsa, stöd, vård och omsorg finns ett gemensamt styrdokument: Strategi för närvårdssamverkan 2021–2023. I strategin har gemensamma avsiktsförklaringar, mål och fokusområden fastställts för samverkan.

Samråd kultur är ett rådgivande organ under Regionalt forum. En stor del av arbetet inom ramen för nätverket består i att bidra till processen kring den regionala kulturplanen.

Inom svensk kulturpolitik har den så kallade kultursamverkansmodellen vunnit genomslag. Modellen innebär att samverkan med länets kommuner är en viktig del i kulturnämndens arbete med att sätta upp mål för kulturområdet.

Syftet med samverkan är att stärka dialogen och samla resurser på sätt som förbättrar möjligheterna för länets invånare att kunna ta del av professionell kultur. Viktiga forum är exempelvis Regional kulturkonferens och tjänstepersonsberedningar med kommunala kulturchefer.

Region Uppsala och Länsstyrelsen i Uppsala län

Läns- och regionrådet hanterar frågor som rör regionens utveckling utifrån Region Uppsalas regionala utvecklingsansvar och Länsstyrelsens uppdrag att främja utvecklingen i länet. I rådet ingår landshövdingen, regionstyrelsens ordförande och oppositionsråd, länsråd och regiondirektör.

Övriga samverkansråd är Miljö- och klimatrådet, Rådet för social hållbarhet och Kris-samverkansrådet.

Region Uppsala och Uppsala universitet

Universitetssjukvårdsstyrelsen är forum för samverkan mellan Uppsala universitet och Region Uppsala vad gäller universitetssjukvården. Universitetssjukvården är den del av hälso- och sjukvården som utformas med särskild hänsyn tagen till forskningens och utbildningens behov.

Övrig samverkan

Region Uppsala ingår som medlem i exempelvis samverkansorgan som Mälardalsrådet, Stockholmsregionens Europaförening, Mälarens Vattenvårdsförbund, Reglab, Världsklass Uppsala och Östra Sveriges Luftvårdsförbund. I egenskap av delägare samverkar Region Uppsala inom ramen för Mälardalstrafik, Almi, Inera och Transito.

Region Uppsala arbetar med EU:s strukturfonder i Östra Mellansverige tillsammans med Region Örebro län, Region Östergötland, Region Sörmland och Region Västmanland.

Sjukvårdsregion Mellansverige

Det övergripande målet med samverkan är att erbjuda invånarna i Sjukvårdsregion Mellansverige (tidigare kallat Uppsala-Örebro

sjukvårdsregion) tillgång till en jämlik hälso- och sjukvård av god kvalitet på lika villkor och bidra till en god hälsa, samt till ett effektivt resursutnyttjande av sjukvårdsregionens hälso- och sjukvård. Sjukvårdsregionen har en ledningsgrupp som leder och styr samverkansnämndens operativa arbete, ansvarar för en systematisk utveckling av verksamheten och bereder ärenden till samverkansnämnden. Ett fokusområde är utvecklad samverkan inom kunskapsstyrningsområdet.

Inom ramen för samverkansnämnden finns flera gemensamma verksamheter, exempelvis Regionalt Cancercentrum (RCC), Centrum för sällsynta diagnoser, Arbets- och miljömedicin och Biobankscentrum. Inom sjukvårdsregionen finns även ett registercentrum bestående av Uppsala Clinical Research Center (UCR) och registerdelen inom Regionalt Cancercentrum (RCC). Med en nära samverkan med dessa registercentrum finns möjligheter att stödja utveckling av kunskapsstyrningen inom sjukvårdsregionen.

Det regionala forskningsrådet i sjukvårdsregionen delar varje år ut anslag på cirka 15 miljoner kronor till forskningsprojekt för att stärka den kliniska forskningen i sjukvårdsregionen och bidra till ökad forskningssamverkan inom kliniskt angelägna områden. För att ytterligare stödja den kliniska forskningen har Forum Mellansverige, Regionala Noden för Samordning av Kliniska Studier, inrättats inom forskningsrådet. Vård, utbildning och den långsiktiga forskningen bör säkras och utvecklas.

Såväl koncentration av vård som utveckling av mer nära vård kommer att påverka utvecklingen framåt. Det kan exempelvis innebära att den tid patienterna vårdas på ett universitetssjukhus kortas. Vissa behandlingar kan koncentreras till sjukhus som inte är universitetssjukhus, men där förutsättningarna för att få upp volymerna, och därmed kvaliteten, för vissa behandlingar är gynnsamma. Universitetssjukhusen kommer sannolikt att i allt högre utsträckning utföra nationellt nivåstrukturerad vård.

Övrig samverkan inom hälso- och sjukvården

I mellanlänsvtalet mellan Region Uppsala och Region Stockholm regleras hur boende och pendlare i respektive län kan söka vård i grannregionen. Avtalet medför ökade möjligheter till vård i grannregionen utöver vad som anges i riksavtalet och i patientlagen.

Ett samarbete pågår mellan Akademiska sjukhuset och Karolinska universitetssjukhuset inom vissa specialiteter, och detta samarbete bör enligt Region Uppsala både breddas och fördjupas. Under mandatperioden ska verksamheten fortsätta att utvecklas och samverkan öka. Vidare ska Region Uppsala i ökad grad dra nytta av nyutvecklade metoder inom molekylär diagnostik, som ligger till grund för precisionsmedicin.

Inom området molekylär biovetenskap och medicin finns det nationella forskningscentret Science for Life Laboratory (SciLifeLab). Forskningsresultat från SciLifeLab får påverkan på den kliniska verksamheten när forskningsresultaten införts i metoder som är praktiskt användbara i vården. Faciliteten för klinisk genomik i Uppsala drivs gemensamt av Uppsala universitet, Akademiska sjukhuset och SciLifeLab och arbetar med att utveckla metoder för molekylär diagnostik baserade på gensekvensering (avläsning av den mänskliga arvsmassan) för rutinanvändning i sjukvården.

Akademiska sjukhuset är det största universitetssjukhuset i sjukvårdsregionen, vilket innebär att en stor del av den högspecialiserade sjukvården utförs i Uppsala. Högspecialiserad hälso- och sjukvård levereras även till andra regioner i Sverige. Genom Uppsala Care vid Akademiska sjukhuset erbjuds dessutom patienter från hela världen specialistsjukvård, i mån av kapacitet.

Ägardirektiv och ägaranvisning för Region Uppsalas bolag

Gamla Uppsala Buss (GUB)

Gamla Uppsala Buss AB (GUB) är ett aktieföretag som ägs av Region Uppsala. Bolaget utgör

en del av Region Uppsalas verksamhet och dess huvudsakliga uppdrag är att arbeta för att kollektivtrafiken ska utvecklas och förbättras. Verksamheten ska bedrivas med god kvalitet och styrning samt verka för en god arbetsmiljö och ett långsiktigt hållbart samhälle. GUB leds av en styrelse som utses av regionfullmäktige. Styrelsen ska årligen i förvaltningsberättelsen redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats.

Ekonomiska mål

- Bolaget ska bedriva en effektiv verksamhet inom ramen för överenskomna avtal med kollektivtrafikförvaltningen.
- Bolaget ska debitera kollektivtrafikförvaltningen utifrån affärsmässiga grunder.
- Bolaget ska nå ett resultat i verksamheten som medger avkastning på ägarnas insatta kapital motsvarande två procent.
- Bolaget ska eftersträva att ha en soliditet på cirka 30 procent.

Trafik som ska köras respektive år avtalas mellan GUB och Trafik och samhälle. Ersättning till GUB regleras utifrån avtalet.

Rapportering

Bolaget ska följa Region Uppsalas processer för rapportering.

Ägardialoger

Region Uppsala ska under året ha en kontinuerlig dialog med GUB i specifika ärenden. Bolagets bolagsstämmor är ett naturligt tillfälle för samlad dialog. Förstärkt ägardialog ska äga rum en gång per år och övriga ägardialoger ska äga rum tre gånger per år; inför fastställande av budget, i samband med delårsbokslutet och inför årsstämman.

Den fullständiga omfattningen av ägardirektivet finns att läsa i Ägardirektiv för Gamla Uppsala Buss AB, fastställt av regionfullmäktige 2017-11-29.

Almi Företagspartner Uppsala AB

Almi Företagspartner Uppsala AB är ett bolag vars syfte är att stärka näringslivets utveckling och verka för en hållbar tillväxt. I upp-

draget ingår att erbjuda tjänster inom affärsutveckling, erbjuda utlåning i huvudsak riktat till företag med lönsamhets- och tillväxtpotential.

Almis verksamheten ska bidra till ett jämställt företagande och medverka till att konkurrenskraftiga, och därmed hållbara, små och medelstora företag utvecklas och blir fler. Verksamheten ska vara marknadskompletterande och riktas mot företag som inte får sitt behov av finansiering eller rådgivning tillgodosett av marknadens privata aktörer. Bolaget ansvarar för att driva exportcentrum i enlighet med särskilt uppdrag från Region Uppsala och ska medverka i genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin för Uppsala län. Bolaget ska i sin verksamhet eftersträva de mål som framgår av gällande målstruktur.

Särskild rapportering

Almi ska i samband med årsstämman till ägarna lämna en skriftlig rapport kring måluppfyllelse samt kommentera eventuella avvikelser, dels en skriftlig rapport som beskriver väsentliga insatser som bolaget vidtagit med anledning av sin ägaranvisning.

Finansiering av verksamheten

Ägarna tillskjuter för bolagets verksamhet anslagsmedel enligt särskild överenskommelse. Därutöver tillkommer medel för projekt och uppdrag, initierade av ägarna och som finansieras av ägarna gemensamt eller var och en för sig enligt särskilda överenskommelser. Almi ska där det är möjligt komplettera finansieringen av verksamheten genom medel från bland annat nationella och regionala aktörer eller EU. Region Uppsala äger Almi Företagspartner Uppsala AB till 49 procent.

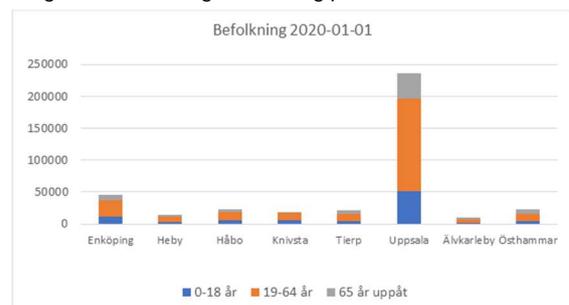
Den fullständiga omfattningen av ägaranvisningen finns att läsa i Ägaranvisning för Almi Företagspartner Uppsala AB, fastställt av regionfullmäktige 2020-11-24.

Planeringsförutsättningar

Demografiska förutsättningar

Demografin speglar befolkningens storlek och hur den är fördelad och sammansatt. För regionen spelar det roll i planeringen hur många fler invånare som kan tänkas ha behov av regionens olika verksamheter. Mellan åren 2019 och 2020 ökade befolkningen i Uppsala län med 1,2 procent, eller 4 681 invånare till 388 394 invånare. Den största ökningen ägde rum i Enköpings kommun med dryg två procent, följt av Knivsta och Uppsala kommuner med 1,4 respektive 1,3 procent. Den lägsta ökningen hade Östhammars kommun som endast ökade med en invånare. Inflyttning från utlandet var låg under 2020 på grund av pandemin, 0,8 procent flyttade till länet.

Diagram: Befolkningsutveckling per kommun

Källa: SCB

Befolkningen i länet bedöms öka med knappt 2,6 procent under planperioden. Vid slutet av planperioden bedöms antalet länsinvånare uppgå till cirka 410 643.

Tabell: Befolkningsprognos 2022-2024

Ålder	2022	2024	Förändring
0-34 år	182 556	185 274	1,5 %
35-64 år	50 753	54 257	6,9 %
65-80 år	150 156	152 035	1,3 %
81 år -	16 893	19 077	12,9 %
Totalt	400 358	410 643	2,6 %

Källa: SCB och Region Uppsala

Befolkningsökningen ställer ökade krav på flera av Region Uppsalas verksamheter. Exempelvis visar prognosen att den stora gruppen

pen 65–80 år ökar med drygt 1,3 procent under perioden 2022–2024. Stora skillnader förekommer mellan länets olika delar. Ett flertal sjukdomar är starkt åldersrelaterade och drygt 40 procent av alla sjukhusrelaterade kostnader kommer från patienter över 65 år.

Hälsoutveckling

Hälsoutvecklingen i länet fortsätter att vara god trots pandemin. Den senaste nationella befolkningsundersökningen från 2020, Hälsa på lika villkor, visar att 75 procent av länsinvånarna upplever sin hälsa som bra eller mycket bra. Snittet för riket är 72 procent. Det finns dock skillnader mellan länets kommuner och generellt varierar upplevelsen av hälsan utifrån exempelvis utbildningsnivå, födelseplats, kön och ålder.

Psykisk ohälsa står fortfarande för cirka hälften av de pågående sjukfallen och sjukskrivning för reaktioner på svår stress står för den högsta ökningen.

Utöver den rådande pandemin orsakad av covid-19 och dess konsekvenser är sjukdomar i cirkulationsorganen den vanligaste anledningen till att länets invånare läggs in på sjukhus eller besöker en specialist. Vanligast därefter är rörelseorganens sjukdomar, tumörer och psykiska sjukdomar. Av det totala antalet vård dagar svarar psykiska sjukdomar för en fjärdedel, följt av cirkulationsorganens sjukdomar, tumörer och skador.

Den medicinska utvecklingen

Forskningen och utvecklingen inom medicin och det medicintekniska området påverkar kontinuerligt den hälso- och sjukvård som bedrivs. I begreppet utveckling innefattas och samspelar många områden såsom förbättrade läkemedel, ny teknik inklusive digitalisering, förbättrade operationsmetoder och organisatoriska förändringar.

Den medicinska utvecklingen ger grund till förändrade behandlingsformer. Utredningar och behandlingar kan överföras från slutet till öppen vård. Hälso- och sjukvård kommer i allt högre utsträckning kunna utföras i

patientens egna hem med stöd av bland annat digitala hjälpmedel. Utvecklingen ger också ökade möjligheter att förutsäga, diagnostisera och behandla olika sjukdomstillstånd. Läkemedel för avancerad terapi som framställs ur celler och vävnader har introducerats och kommer att fortsätta utvecklas. Exempel på sjukdomsgrupper där sådana terapier utvecklas är cancer, vissa blodsjukdomar, ämnesomsättningssjukdomar och neurologiska sjukdomar. Utveckling av precisionsmedicin innebär till exempel att behandling ges baserat på förekomst av särskilda genuttryck, oberoende av vilket organ-system som är involverat. Det ger nya möjligheter men innebär sannolikt behov av nya arbetsätt, då organisationen av specialistsjukvården ofta utgår från organsystem.

Med ökade möjligheter till behandling kommer ökade kostnader. Stora kostnadsökningar genereras inom läkemedelsområdet och i form av nya kostsamma behandlingsformer. Satsningar på ny medicin och teknik inom sjukvården ger vinster för individen som kan motivera de ökade kostnader som satsningarna innebär, exempelvis fler levnadsår med god hälsa.

Region Uppsalas arbete med ordnat införande av läkemedel och medicintekniska produkter sker utifrån den nationella samverkansmodellen. Modellen syftar till att ge patienter en jämlik tillgång till nya läkemedel. Hög grad av samverkan mellan regioner och berörda myndigheter krävs för att hantera de förändringar som utvecklingen medför. Särskilda certifieringskrav på behandlande enheter, höga behandlingarkostnader och begränsade data över långtidseffekt är några av utmaningarna. Lagstiftning, uppföljningsmetoder och betalningsmodeller behöver anpassas.

Hälso- och sjukvården behöver arbeta med införande av nya metoder parallellt med en utfasning av metoder med bristande kostnadseffektivitet. Inom ramen för den nationella samverkan har även ett nordiskt samarbete prövats. Utveckling av sådana samver-

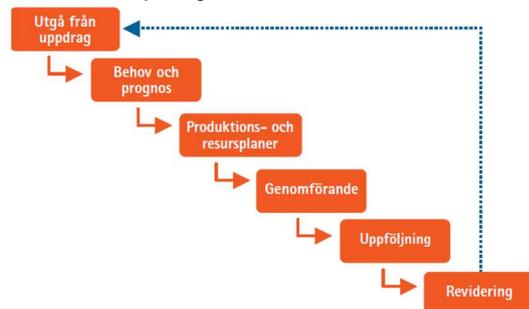
kansformer kommer sannolikt att fortgå för att kunna hantera introduktion av behandlingar för mycket sällsynta sjukdomar. I Region Uppsala är arbetet med ordnat införande nära kopplat till Läkemedelskommitténs arbete och budgetprocessen.

Det är svårt att förutsäga vilka framsteg den medicinska forskningen kommer att medföra. Det innebär att hälso- och sjukvården behöver vara beredd på att arbeta med införande av nya metoder, parallellt med en utfasning av metoder med bristande kostnadseffektivitet. Även lagstiftningen behöver anpassas till forskning och utveckling av nya metoder och läkemedel med koppling till vävnad, exempelvis användning av nya typer av stamceller. En ökad grad av regional och nationell samverkan krävs.

Produktion – hälso- och sjukvård

Under planperioden ska Region Uppsala fokusera på arbetet med en övergripande produktionsstyrning för hälso- och sjukvård. För att möjliggöra detta arbete behöver Region Uppsala en mer samlad överblick av det totala produktionsuppdraget för hälso- och sjukvården, både för egna förvaltningar och privata vårdgivare. En total produktionsbudget tas därför fram till Regionplan och budget 2022. Under planperioden behöver Region Uppsala fortsatt utveckla arbetet med att bedöma framtida vårdbehov. När det finns en tydlig bild av det totala produktionsbehovet inom länet kan ännu tydligare produktionsuppdrag för verksamhet i egen regi och privata vårdgivare tas fram. Inom specialistvården finns exempelvis ett behov av att tydliggöra de olika produktionsuppdragen.

Produktionsstyrningens centrala aktiviteter

Källa: Att mäta och planera för en välfungerande sjukvård (SKR och RKA)

Hälso- och sjukvård inom Region Uppsalas ansvarsområde ges både i egen regi och av privata vårdgivare.

Inom vårdstyrelsens verksamheter bedrivs verksamhet i egen regi inom både anslagsfinansierad verksamhet och inom vårdvalet. Privata vårdgivare bedriver verksamhet inom vårdvalet och inom upphandlade avtal.

Pandemin har påverkat produktionen negativt sedan mars 2020. I produktionsbudget för 2022 antas pandemin inte längre påverka produktionen som förutsätts vara återställd till en normal nivå baserat på utfall för 2019.

Inom vårdvalet för primärvård är produktionsvolymen kopplad till antalet listade patienter. Vid en jämförelse mellan antalet listade patienter i mars 2021 jämfört med december 2019 har antalet listade patienter vid vårdcentraler drivna av Nära vård och hälsa inte ökat.

Inom den anslagsfinansierade verksamheten har Nära vård och hälsa fått utökade uppdrag jämfört med 2019 vilket har påverkat bedömningen av volymen kontakter. På total nivå bedöms antalet kontakter inom anslagsfinansierad verksamhet och vårdvalsverksamhet i egen regi öka med cirka tre procent jämfört med utfall 2019.

För privata vårdgivare inom vårdvalet bedöms en ökning av produktionen med fyra procent per år ske jämfört med 2019. Detta då fler listar sig på privata alternativ. Ett antal nystartade privata vårdcentraler bidrar även till produktionsökningen. Inom privat psykoterapi bedöms produktionen öka med cirka fyra procent jämfört med utfallet 2019 då fler vårdgivare har anslutit sig till vårdvalet. Total produktion inom vårdvalet beräknas öka med cirka sex procent jämfört med utfallet 2019.

Tabell: Produktion primärvård vårdval

Vårdval (LOV)	Nära vård och hälsa	Privata vårdgivare	Summa
Läkarkontakter vårdcentral	445 000	381 900	826 900
Övriga kontakter vårdcentral	645 000	568 100	1 213 100
Mödrahälsovården, antal kontakter	67 500	48 000	115 500
Barnhälsovården, antal kontakter	74 500	46 400	120 900
Vaccinatörer, antal kontakter	18 000	38 200	56 200
Privat psykoterapi, antal besök	-	14 500	14 500
Grundläggande hörselrehabilitering, antal besök	-	6 900	6 900
Summa LOV	1 250 000	1 104 000	2 354 000

Tabell: Produktion övrig primärvård

Övrig primärvård	Nära vård och hälsa	Privata vårdgivare	Summa
Habilitering, antal kontakter	53 000	-	53 000
Jourverksamhet, antal kontakter	18 500	-	18 500
Övrig vård, antal kontakter	40 000	-	40 000
Summa övrig primärvård	111 500		111 500

Produktionen för upphandlade avtal bedöms hamna på motsvarande nivå som utfallet 2019. Närakuten och ortopedakuten bedöms uppnå taket för avtalad produktion.

Tabell: Produktion upphandlad primärvård

Upphandlade avtal (LOU)	Nära vård och hälsa	Privata vårdgivare	Summa
Närakuten antal besök	-	62 600	62 600
Närakuten ortopedi läkarbesök	-	9 300	9 300
Naprapater, antal besök	-	3 800	3 800
Kiropraktorer, antal besök	-	3 500	3 500
Summa LOU		79 200	79 200

Genom en mer effektiv produktionsplanering, uteblivandehantering och förlängda öppettider beräknas Folk tandvården kunna öka produktionen med två procent jämfört med budgeterad produktion 2021.

Tabell: Produktion tandvård

Tandvård	Folktandvården	Privat tandvård	Summa
Styckepris (vuxenpatienter), antal besök	144 700	-	144 700
Frisk tandvård, antal besök	136 300	-	136 300
Barn, antal besök	67 700	-	67 700
Summa tandvård	348 700		348 700

Specialistvårdsproduktion kan delas upp i slutenvård respektive öppenvård som i sin tur delas in i vård för invånarna i det egna länet respektive riks- och regionvård.

Akademiska sjukhuset är det sjukhus i Sverige som säljer mest riks- och regionvård. Pandemin har påverkat specialistvårdsproduktionen negativt. Produktionskapaciteten förväntas vara återställd till normal nivå 2022. Med normal menas volymer i nivå med Akademiska sjukhusets och Lasarettet i Enköpings produktionsbudget för 2021.

Specialistvårdsproduktionen i egen och privat regi bedöms öka med cirka en procent 2022 jämfört med utfallet 2019. Ett undantag är avtalet för ortopedi och handkirurgi där avtalet har omförhandlats och utökats utöver den procentuella uppräknings. Nedan tabell visar produktionsbudgeten 2022, mätt i antalet kontakter, för verksamheterna inom sjukhusstyrelsens ansvarsområde, på en övergripande nivå.

Tabell: Produktion specialistvård

Produktionsbudget 2022, antal kontakter, SJUKHUS-STYRELSEN:	Akademiska sjukhuset	Lasarettet i Enköping	Privata specialister	Totalt
Öppenvård C-län	677 792	66 387	296 709	1 040 888
RR	70 855	2 261	33 016	106 132
Delsumma:	748 647	68 648	329 725	1 147 020
Slutenvård C-län	38 109	5 258		43 367
RR	11 850	155		12 005
Delsumma:	49 959	5 413	0	55 372
Totalt:	798 606	74 061	329 725	1 202 392

Pandemin har medfört allvarliga påfrestningar och hälso- och sjukvården har varit hårt belastad av patienter med covid-19. Detta har i sin tur påverkat produktionen och givit effekter i form av uppskjuten vård och vårdköer. Fokus ligger därför på att arbeta ikapp den uppskjutna vården under 2022.

Högspecialiserad vård

Region Uppsala erbjuder specialiserad och högspecialiserad vård lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. I Region Uppsala finns en unik kunskap och avancerad vård och forskning i framkant. Detta är till nytta för patienter från Uppsala län och bidrar också till en mer jämlik vård nationellt. Region Uppsala ska bidra till den nationella och sjukvårdsregionala nivåstruktureringen av den högspecialiserade vården, bland annat genom samarbete inom Sjukvårdsregion

Mellansverige och genom att söka och förvärva tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård.

Ekonomiska förutsättningar Konjunkturläget

Pandemin covid-19 påverkar samhället, verksamheten och ekonomin. Pandemin är en avgörande faktor för utvecklingen, exempelvis hur smittspridning, vaccinationsprogram och restriktioner fortlöper. Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) skatteunderlagsprognos bygger på en utdragen återhämtning av den svenska samhällsekonomin.

För Region Uppsala innebär osäkerheten kring konjunkturläget att nivån på skatteintäkterna är mer osäker under planperioden än vanligt vilket försvårar både den kort- och långsiktiga planeringen.

Det osäkra globala läget kan innebära att makroekonomiska störningar inte kan uteslutas under planperioden, vilket kan komma att påverka efterfrågan och därmed systerställning och skatteunderlag.

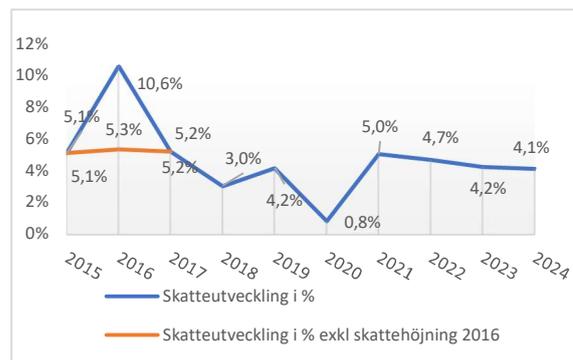
Intäkter

Region Uppsalas huvudsakliga intäkter består av skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag. Dessa poster utgör tillsammans ”skatter och statsbidrag” och är grunden för Region Uppsalas finansiering. Utöver skatter och statsbidrag finns det intäkter som ingår i verksamhetens nettokostnader, bland annat specialdestinerade (riktade) statsbidrag och avgifter. Intäkterna sätter ramen för hur mycket verksamheten kan kosta.

Skatteintäkter

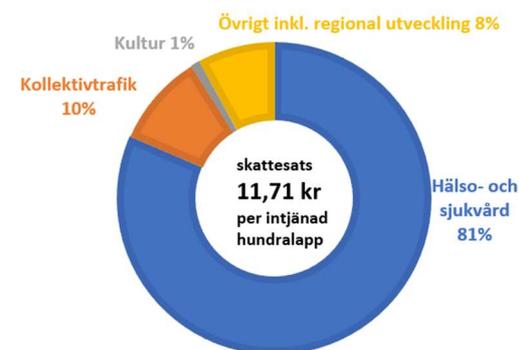
För Region Uppsala beräknas den genomsnittliga skatteutvecklingen under planperioden bli 4,3 procent, vilket ligger något under ökningstakten för senaste planperioderna. Osäkerheten kring nivån på ökningen är förknippad med utvecklingen av pandemins effekter under planperioden.

Diagram: Skatteutveckling 2015–2024

2022 förväntas skatteintäkterna uppgå till 11 068 miljoner kronor, en ökning med 500 miljoner kronor jämfört med prognos för 2021. Region Uppsalas skattesats är 11,71 kronor per skattekrona. 2021 låg riksgenomsnittet på 11,56 kronor. Skattesatsen är svår att jämföra mellan regioner då uppdragen vad gäller exempelvis kollektivtrafik varierar.

Intäkterna från skatten används för att tillhandahålla hälso- och sjukvård och tandvård, kollektivtrafik, kulturupplevelser och för en hållbar utveckling av hela Uppsala län. Så här används skattepengarna i Uppsala län.

Statsbidrag

Generella statsbidrag – utjämning

Region Uppsala erhåller 4 523 miljoner kronor i utjämningsbidrag under planperioden. Systemet ger en genomsnittlig intäkt om 1 508 miljoner kronor årligen och är en del av de generella statsbidrag som staten kompenserar regionerna med för att möta lägre skatteintäkter.

Generella statsbidrag – statsbidrag för läkemedelsförmånen

Budgeten för 2022 utgår från en prognos för 2021. Under planperioden görs en årlig uppräkning på tre procent. Total intäkt för planperioden uppskattas till 3 644 miljoner kronor.

Specialdestinerade statsbidrag

De specialdestinerade (riktade) statsbidrag som Region Uppsala erhåller är vikta för specifika ändamål och regleras i överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner. Det finns prestationskrav kopplade till flera av bidragen och om överenskommelsen inte uppfylls kan en återbetalning bli aktuell.

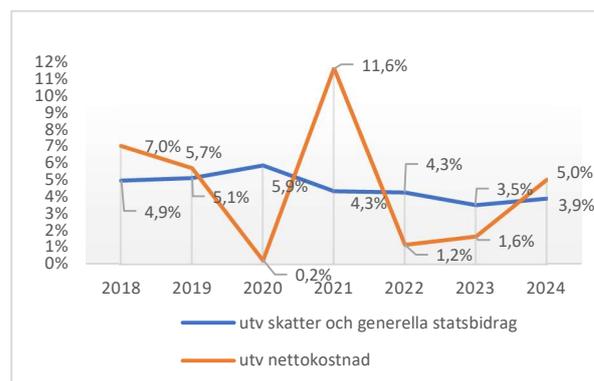
Under 2022 beräknas Region Uppsala erhålla riktade statsbidrag inom hälso- och sjukvård och civilt försvar motsvarande 320 miljoner kronor. Information om vilka insatser Region Uppsala planerar att genomföra inom ramen

för statsbidrag redovisas i avsnittet Ekonomiska förutsättningar hälso- och sjukvård.

Nettokostnad och finansiering

För 2022 förväntas skatter och statsbidrag, baserat på prognos 2021 öka med 4,3 procent och nettokostnadsutvecklingen öka med 1,2 procent.

Diagram: Utveckling av skatter och statsbidrag respektive nettokostnadsutveckling

Strategiska mål för Region Uppsala

Ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter

Målbeskrivning

God ekonomisk hushållning regleras i kommunallagen och innebär bland annat att Region Uppsala ska ha goda resultat vad gäller både verksamhet och ekonomi. För att säkra långsiktigt god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv krävs att Region Uppsala har kostnadseffektiva verksamheter, hushållar med tillgängliga resurser och har en framförhållning i sin ekonomi.

Region Uppsalas finansiella mål är en ekonomi i balans. I syfte att klara framtida utmaningar är ambitionen för Region Uppsala ett resultat på två procent, i förhållande till skatter och generella statsbidrag. Utvecklingen av nettokostnaderna ska ligga på en ekonomiskt hållbar nivå och soliditeten inklusive ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser ska fortsätta öka samt att självfinansieringsgraden för investeringar ska vara hög.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Årets resultat enligt balanskravet i förhållande till skatter och generella statsbidrag¹
- Nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag¹
- Soliditet (inklusive ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser)¹
- Självfinansieringsnivån för nya investeringar¹
- Personalkostnad (inklusive inhyrd personal) per DRG-poäng²
- Kostnaden per besök (exklusive läkemedelskostnader och hyreskostnader)
- Personalkostnaden i förhållande till intäkten i den kliniska verksamheten
- Kostnad per DRG-poäng (exklusive hyres- och avskrivningskostnader)
- Energianvändning per kvadratmeter
- Nettokostnadsutvecklingen ska vara lägre än snittet för regioner med universitetssjukhus

Region Uppsala

Region Uppsala är Sveriges femte största region och omsluter cirka 20 miljarder kronor. Den största delen av omslutningen är relaterad till hälso- och sjukvård med cirka 86 procent och den näst störst delen utgörs av kollektivtrafik med cirka 11 procent. Personalkostnader är den enskilt största kostnads-

posten i ekonomin och utgör cirka 50 procent.

Det ekonomiska läget

Region Uppsalas ekonomi och verksamhet har påverkats starkt av den rådande pandemin. Vården har haft en hög beläggning vilket krävt stora arbetsinsatser av medarbetarna

¹ Indikatorerna är också Region Uppsalas finansiella mål enligt regionfullmäktiges fastslagna riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

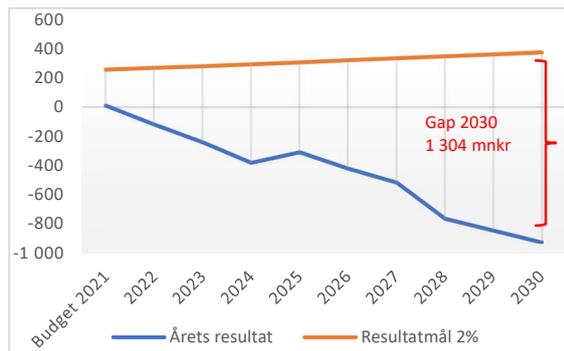
² DRG står för diagnosrelaterade grupper.

och kollektivtrafiken har på grund av restriktioner sett ett kraftigt minskat resande.

Region Uppsalas ekonomiska läge är fortsatt allvarligt. Årsprognosen för 2021 visar på en negativ avvikelse mot budgeterat resultat. Nettokostnadsutvecklingen måste dämpas till en långsiktigt hållbar nivå. Det är viktigt att åtgärdsprogram finns på plats och genomförs med full effekt. Akademiska sjukhuset och kollektivtrafiken har i nuläget störst behov av att vidta åtgärder för att uppnå ekonomi i balans.

Region Uppsalas långtidsprognos visar att gapet mot resultatmålet kommer att uppgå till 1 300 miljoner kronor år 2030 om nuvarande kostnadsutveckling inte bryts. Det motsvarar en skattehöjning på nästan två kronor.

Diagram: Skillnad i resultat och resultatmål fram till år 2030

För att sluta gapet mot resultatmålet behöver kostnadsutvecklingstakten minska. De senaste åren har framförallt personalkostnader och kostnaderna förknippade med investeringar haft en hög kostnadsutvecklingstakt. För att vi ska nå en ekonomi i balans behöver kostnadsnivån anpassas till en nivå som är förenlig med Region Uppsalas intäkter. En låg kostnadsutveckling är även en förutsättning för att kunna nå målet om en nettokostnadsutveckling som är i nivå eller lägre än snittet för regioner med universitetssjukhus.

Budgeten för 2022 har ett resultatmål på 1,5 procent av skatter och bidrag. När ekonomin

är i balans med ett resultat på minst två procent har Region Uppsala som målsättning att sätta av medel och fortsätta bygga upp en resultatutjämningsreserv.

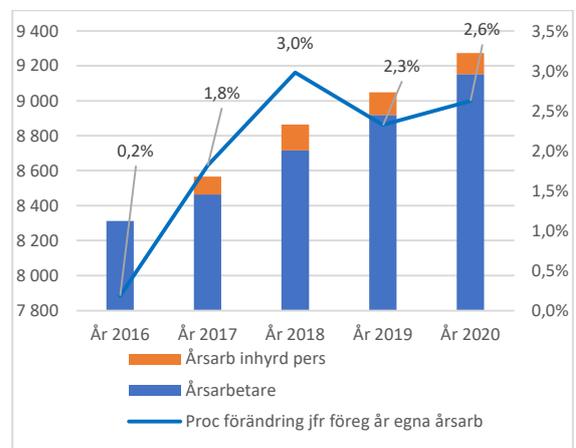
Personalkostnader

Personalkostnaderna uppgick till 8 900 miljoner kronor 2020 vilket storleksmässigt motsvarar drygt 50 procent av Region Uppsalas kostnader. Av personalkostnaderna utgjorde löner inklusive sociala avgifter drygt 7 800 miljoner kronor.

Antalet årsarbetare ökade med fem procent under åren 2018–2020. Ökningen finns främst inom lednings-, handläggare-, administratörs- och teknikerarbete. En ökning inom handläggare- och administratörsarbete har skett även under tidigare år. Pandemin har haft stor påverkan på 2020 vilket även har bidragit till en ökning av vård- och omsorgspersonal mätt i årsarbetare. Närvarotiden har ökat för anställda inom vård- och omsorg bland annat genom att arbetad extratid har ökat samt minskat uttag av ledigheter som semester.

Även utbyggnad av provtagning och smittspårning har skett. Dock kan konstateras att om Region Uppsala framöver ska uppnå en ekonomi i balans kan inte antalet årsarbetare fortsätta att öka. En stabilisering och en minskning av antalet årsarbetare är nödvändigt för att ekonomin ska vara hållbar.

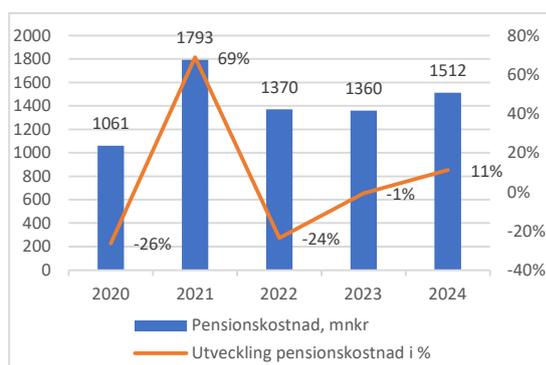
Diagram: Förändring av årsarbetare 2016–2020. Uppföljning av inhyrd personal mätt i årsarbetare möjliggjordes först från 2017

Pensionskostnader

Den årliga genomsnittliga pensionskostnaden under planperioden 2022–2024 är 1 414 miljoner kronor. Nivån på kostnaden påverkas framförallt av förändrade antaganden gällande inkomstbasbelopp och inflation. Under 2021 justeras livslängdsantaganden då vi lever längre. Denna förändring innebär att kostnaden ökar.

Diagram: Pensionskostnader per år 2020–2024 i mnkr och utveckling i procent

Kompensation för kostnadsökningar

Region Uppsalas kostnader ökar varje år när löner och andra kostnadslag räknas upp. Landstingsprisindex (LPIK) exklusive läkemedel är utgångspunkt för uppräkningsen. För 2022 uppgår LPIK till 2,1 procent.

I budget för 2022 är uppräkningsen differentierad och styrelser och nämnder kompenseras utifrån en bedömd kostnadsökning. Verksamheternas anslag räknas upp med i snitt 1,8 procent.

Effektiviseringar

Region Uppsala har ett utmanande ekonomiskt läge. Under planperioden 2022–2024 behöver fortsatta effektiviseringar ske inom alla Region Uppsalas verksamheter. Det krävs också att åtgärder identifieras som kan ge effekter i ett längre tidsperspektiv, exempelvis långsiktig lokalförsörjning.

Akademiska sjukhuset arbetar intensivt med att identifiera och besluta åtgärder för att komma till rätta med det underliggande underskottet. Åtgärderna syftar till att effektivisera verksamheterna och dämpa kostnads-

utvecklingen. Under 2021 har Akademiska sjukhuset ett besparingsbeting på 650 miljoner kronor att realisera, varav det finns beslutade åtgärder för cirka 400 miljoner kronor. För resterande del på cirka 250 miljoner kronor pågår arbetet med att planera och specificera åtgärder. Att realisera och få effekt av åtgärdsprogrammen under 2021 kommer att vara utmanande då verksamheterna är starkt påverkade av covid-19-patienter samt av arbetet med uppskjuten vård. För 2022 har Akademiska sjukhuset beviljats en budget med ett underskott på 200 miljoner kronor, 2023 ska sjukhuset ha en budget i balans.

Inom kollektivtrafiken har resandet minskat till följd av pandemin och intäkterna har sjunkit kraftigt. En tidig prognos visar att kollektivtrafiken även under 2021 kommer vara kraftigt påverkad av lägre biljettintäkter som en följd av ett lägre resande. Läget är osäkert utifrån ett minskat resande samtidigt som kostnadsnivån är oförändrad. Troligtvis har pandemin även skapat ett förändrat beteende vilket innebär att antalet resenärer efter pandemin inte kommer att återgå till samma nivå som tidigare. För att undvika för stora ingrepp i utbudet beviljas Trafik och samhälle ett underskott på 144 miljoner kronor för 2022. För att få balans mellan intäkter och kostnader ska även effektiviseringar göras för att minska kostnaderna med 10 miljoner kronor.

Kostnadseffektiva verksamheter

I syfte att hushålla med Region Uppsalas resurser är det viktigt att verksamheterna både håller en hög kvalitet och är kostnadseffektiva. Genom att vården håller en hög kvalitet kan behandlingsresultat förbättras och resurser utnyttjas mer effektivt. Fler patienter kan tas om hand med befintlig personal och befintliga lokaler. Jämförande nationella studier visar att kvalitet och kostnadseffektivitet ofta går hand i hand inom hälso- och sjukvårdens verksamheter (inklusive tandvård). Ett första steg är att säkerställa en systematik i uppföljning och kostnadseffektivitet så att verksamheterna kan följa de ekonomiska konsekvenserna av sin verksamhet.

Det skapar förutsättning för välgrundade beslut och möjliggör löpande processförbättringar, vilket ger en mer effektiv resursanvändning.

Målet med omställningen för en effektiv och nära vård är att vården utförs på rätt nivå, med rätt kompetens och att den är personcentrerad och tillgänglig nära invånarna. Vården bör ställas om så att Region Uppsala kan tillgodose ett ökat vårdbehov i befolkningen till samma eller en lägre kostnadsnivå än i dag. För att Region Uppsala ska lyckas med detta måste områden och arbetssätt identifieras där resurser kan frigöras så att mer vård kan levereras. Ett stort fokus de närmsta åren är att arbeta med omställningen till en effektiv och nära vård samtidigt som verksamheterna inom både sjukhusvård och primärvård behöver arbeta med sin kostnadseffektivitet.

Ett arbete pågår inom Region Uppsala med benchmarking för att säkerställa att verksamheten har både en hög kvalitet och är kostnadseffektiv jämfört med andra regioner. Alla verksamheter ska mäta produktion, kvalitet och ekonomi med målet att vara kostnadseffektiva och ha en nettokostnadsutveckling som ligger lägre än snittet för Sveriges universitetsregioner.

Investeringar

Fastighetsinvesteringar

Lokalförsörjning är ett strategiskt viktigt område och utgör en betydande del av Region Uppsalas kostnader. Förvaltningarna ska i linje med detta verka för en effektiv användning av sina lokaler och ta ansvar för lokalkostnadsutveckling. Omställningen mot en effektiv och nära vård innebär en omställning av hela hälso- och sjukvårdssystemet vilket påverkar det framtida lokalbehovet.

Fastighetsinvesteringsbehoven är stora under planperioden. Utifrån det ekonomiska läget behöver Region Uppsala prioritera bland de stora behoven för att kunna hålla investeringsnivån på en långsiktigt ekonomiskt hållbar nivå och för att kunna hantera ökade

avskrivnings- och driftkostnader. Detta innebär att investeringsnivåerna kommer att behöva hållas på låga nivåer framöver. Investeringsramen för fastigheter under planperioden uppgår till 1 825 miljoner kronor. För 2022 uppgår ramen till 650 miljoner kronor.

Region Uppsalas fastighetsbestånd varierar i ålder och kvalitet och en stor del av lokalerna har behov av renowing och reinvesteringar. I syfte att bibehålla och förbättra skicket, så att verksamheten har ändamålsenliga lokaler, är det viktigt att säkerställa att fastigheterna underhålls löpande och att fastighetsägarinitierade investeringar genomförs under kommande planperioder. Regionen behöver också arbeta mer med långsiktiga planer för utvecklingen av fastighetsbeståndet. En ökad långsiktighet medför också att det blir enklare att prioritera kortsiktigt. Den pågående pandemin kan även komma att påverka behovet av lokaler samt dess utformning.

Hälso- och sjukvården har på senare år fått ökade möjligheter genom bland annat ny teknik och ökad automatisering. Samtidigt har det skapat nya sårbarheter för verksamheterna, exempelvis vad gäller beroendet av fastigheternas stödsystem såsom el- och informationsförsörjning.

För att möta ökade krav på robusthet och redundans planerar Region Uppsala åtgärder på viktiga försörjningssystem och logistiklösningar. Tidigare har stora investeringar gjorts för att säkra Akademiska sjukhusets elförsörjning vilket skapat robusthet och redundans för sjukhusets behov av elkraft. Projekt såsom säkrad vatten- och värmeförsörjning har startats inom Akademiska sjukhusets område. Förstärkt redundans för driftövervakning, fiber och godsmottagning planeras från och med 2022 och framåt. Sammantaget utgör dessa åtgärder större investeringar inom fastighet och servicenämndens ansvarsområde.

Under 2021 har Region Uppsala beslutat om en ny process för fastighetsinvesteringar. I

syfte att skapa en fastighetsinvesteringsplan med mer definierade investeringsbehov innehåller planen för 2022–2024 behov med genomförda förstudier och behov i program- och genomförandeskede. Investeringsbehov i tidiga skeden är inte inkluderade i fastighetsinvesteringsplanen utan hanteras i respektive styrelses lokalförsörjningsplan.

Större fastighetsinvesteringar under perioden är färdigställandet av ombyggnationen av Akademiska sjukhusets vårdbyggnad B11, byggnation av nytt produktionskök vid Akademiska sjukhuset samt utbyte av ålderstigen cyklotron inkluderat nybyggnation av ändamålsenliga lokaler för denna. Under planperioden färdigställs även Östervåla vårdcentral. I investeringsplanen finns medel för att påbörja arbetet med att utreda behov om ny bussdepå i Enköping samt för att påbörja utveckling av fastigheter utifrån behov om att inrätta vårdcentrum i länet.

Utrustnings- och immateriella investeringar
Behovet av utrustnings- och immateriella investeringar är större än vad den ekonomiska ramen medger och prioriteringar har behövt göras. Under planperioden förväntas Region Uppsala genomföra utrustnings- och immateriella investeringar för 1 016 miljoner kronor. Under 2022 uppgår ramen till 356 miljoner kronor.

Större utrustnings- och materiella investeringar under perioden avser fortsatt arbete med att utveckla COSMIC, som är Region Uppsalas elektroniska journalsystem, samt ett flertal investeringar inom IT-infrastruktur.

Likviditet

De investeringar som Region Uppsala planerar medför en påfrestning på de likvida medlen. Låneskulden uppgår vid utgången av 2020 till 600 miljoner kronor. Under perioden bedöms upplåningsbehovet till 700 miljoner kronor. För att klara framtida pensionsutbetalningar kommer 250 miljoner kronor avsättas till pensionsmedelsförvaltning år 2022 och 200 miljoner kronor årligen år 2023–2024.

Tabell: Sammanlagd låneram under planperioden, belopp i mnkr:

År	Låneram
2022	2 000
2023	2 100
2024	2 200

Ekonomiska förutsättningar hälso- och sjukvård

Regionanslaget till hälso- och sjukvården för 2022 utökas med 723 miljoner kronor och uppgår till 10 838 miljoner kronor varav sjukhusstyrelsen erhåller 464 miljoner kronor och vårdstyrelsen erhåller 259 miljoner kronor.

Hälso- och sjukvården får en nettouppräkning baserad på LPIK exklusive läkemedel med i snitt 1,9 procent varav sjukhusstyrelsen får 2,0 procent och vårdstyrelsen erhåller 1,8 procent.

För hälso- och sjukvårdsverksamheternas rörliga kostnader sker en uppräkning för ökade kostnader avseende demografiutvecklingen i länet. Demografi ersätts med 117 miljoner kronor varav sjukhusstyrelsen erhåller 74 miljoner kronor och vårdstyrelsen erhåller 43 miljoner kronor.

Akademiska sjukhuset har ett stort ekonomiskt underskott. Arbetet med åtgärdsprogrammet pågår och för 2022 beviljas sjukhuset att budgetera ett underskott på 200 miljoner kronor.

Målrelaterad ersättning

Specialistsjukvården inom Region Uppsala har sedan 2015 ersatts via anslag. Inför 2022 kompletteras anslaget med en målrelaterad ersättning i syfte att skapa incitament för förändring och utveckling. För Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping kommer 1,5 procent respektive 1 procent av anslaget att vara målrelaterat.

De målrelaterade områdena ska vara få till antalet för att ge större tyngd. Målområde för 2022 kommer att vara DRG, tillgänglighet och kvalitet. Mer specifika mål inom respektive

målområde kommer att fastställas i sjukhusstyrelsens verksamhetsuppdrag och budget.

Patientavgifter

Inför 2020 justerades patientavgifterna. Exempelvis infördes en enhetstaxa inom specialistvården och enhetstaxan inom primärvården räknades upp. Inför 2021 höjdes avgiften för uteblivna besök till 400 kronor vilken gäller för vård som utförs i egen regi och privat regi såväl inom primärvård som specialistvård. Vidare sänktes patientavgiften för förebyggande vård inom primärvården från 200 kronor till 90 kronor. Inför 2022 sker inga förändringar beträffande patientavgifter.

Tandvårdstaxa

För att möta förväntade kostnadsökningar inom tandvården kommer Folk tandvårdens prislista 2022, för allmäntandvård respektive specialisttandvård, att räknas upp med LPIK exklusive läkemedel, vilket motsvarar 2,1 procent jämfört med 2021 års prislista. Prislistan för 2022, med specificerade åtgärder, fastställs av vårdstyrelsen.

Riks- och regionvårdsintäkter

Efterfrågan på den högspecialiserade vård som Akademiska sjukhuset bedriver har varit stabil under senare år. Den närmaste treårsperioden kommer emellertid flera nya faktorer att påverka sjukhusets vårdutbud och produktionsvolym. Ett stort antal diagnoser kommer att omfattas av systemet för Nationell högspecialiserad vård där universitetssjukhusen kommer att konkurrera om tilldelningen. Pandemin har också påverkat sjukhusets produktionskapacitet och tillgänglighet vilket i sin tur påverkat riks- och regionkundernas köpmönster. Sammantaget innebär dessa faktorer en större osäkerhet än tidigare år gällande den framtida volymutvecklingen och sjukhusets marknadsandel av riks- och regionmarknaden.

Region Uppsala har ett förtroendefullt och mångårigt samarbete inom Sjukvårdsregion Mellansverige. Ett nytt avtal trädde i kraft under 2021 som syftar till att stärka samarbetet bland annat vad gäller produktions-

planering. Avtalet innebär också ökad transparens och stabilitet i prissättningen av Akademiska sjukhusets vårdutbud. Samarbetet kommer även att fördjupas vad gäller att utvärdera möjligheter att renodla sjukhusets uppdrag med målet att öka den specialiserade och högspecialiserade vården och samtidigt flytta ut bassjukvård till andra vårdgivare både inom och utanför sjukvårdsregionen.

Även avtalen med Norra sjukvårdsregionförbundet och Åland har nyligen omförhandlats i syfte att stärka samarbetet med dessa kunder. Mellanlänsavtalet med Region Stockholm omförhandlas under 2021 och även andra samarbetsavtal med Stockholm övervägs tillsammans med övriga regioner i Sjukvårdsregion Mellansverige.

Akademiska sjukhuset är det sjukhus i Sverige som säljer mest riks- och regionvård. Totalt beräknas Akademiska sjukhuset tillhandahålla vård till part utanför Region Uppsala till ett värde motsvarande närmare 2 700 miljoner kronor under 2022, vilket volymmässigt motsvarar nivån innan pandemin, men bedömningen är mer osäker än tidigare år.

Läkemedelskostnader

Kostnadsutvecklingen för läkemedel kommer att vara fortsatt hög under planperioden. Det enskilt största terapiområdet vad gäller dessa ökningarna kommer att vara onkologi och hematologi. Där ses en fortsatt utveckling med flera nya läkemedel inklusive avancerade cellterapi, samt utökade användningsområden för tidigare godkända läkemedel. Andra områden som bidrar till kostnadsökningen för sjukhusstyrelsen är vissa läkemedel inom ordnat införande som används av barnsjukhuset samt nyare biologiska läkemedel mot vissa inflammatoriska sjukdomar.

Inom primärvården drivs kostnadsökningen framförallt av nya diabetesläkemedel, då större patientgrupper än tidigare rekommenderas behandling. Mot bakgrund av detta förväntas kostnaderna att öka då Region Uppsala i möjligaste mån bör erbjuda sina patienter en god och evidensbaserad behandling.

Kostnadsökningen inom läkemedel för sjukhusstyrelsens verksamheter uppskattas till 6,5 procent för 2022 jämfört med budget 2021. Sjukhusstyrelsen kompenseras för ökade läkemedelskostnader med 81 miljoner kronor. Inom primärvården förväntas kostnaderna att öka med cirka 11 procent under 2022 jämfört med budget 2021. Vårdstyrelsen kompenseras för ökade läkemedelskostnader med 33 miljoner kronor.

Kostnadsökningar utöver uppräknig och demografi

Inom sjukhusstyrelsens verksamhetsområde kompenseras verksamheterna i budget 2022 med 186 miljoner kronor för kostnadsökningar, reformer och flytt av verksamhet, nämligen:

- Ökade kostnader för underhålls- och serviceavtal i nya behandlingsbyggnaden ingång 100/101 ersätts med 18 miljoner kronor.
- Ökade kostnader för ett nytt måltidssystem på Akademiska sjukhuset ersätts med 20 miljoner.
- Ökade kostnader vad gäller diabetes-hjälpmedel på grund av fler patienter samt teknisk utveckling av hjälpmedlen ersätts med 13 miljoner kronor.
- I syfte att skapa effektivare patientflöden och ge möjlighet att operera fler patienter öppnas 4–6 nya intermediärvårdsplatser på Akademiska sjukhuset, vilket ersätts med 22 miljoner kronor.
- I syfte att minska väntetiden för multisjuka äldre patienter på akutmottagningen samt skapa ett direktinflöde för ett effektivt omhändertagande öppnas 12 akutgeriatriska vårdplatser på Akademiska sjukhuset, vilket ersätts med 21 miljoner kronor.
- Utvecklingsprojektet inom Genomic Medicine Sweden (GMS) precisionsmedicin där skräddarsydd behandling kan ske

med stöd av gensekvenseringstekniker ersätts med 8 miljoner kronor.

- Övriga kostnadsökningar ersätts med 70 miljoner kronor. Här återfinns bland annat medel för ST-utbildning och studielön som tidigare finansierats av statsbidrag.
- I samband med flytt av verksamhet mellan styrelser och nämnder överförs netto 14 miljoner kronor till sjukhusstyrelsen och där psykoterapeuter flyttas till sjukhusstyrelsen och fot- och fysioterapeuter flyttas från sjukhusstyrelsen till vårdstyrelsen.

Inom vårdstyrelsens verksamhetsområde kompenseras verksamheterna i budget 2022 med 139 miljoner kronor för kostnadsökningar, reformer och flytt av verksamhet:

- Nära vård och hälsa ersätts med 4 miljoner kronor för det sista året i den femåriga satsningen på ST-läkare inom primärvård.
- Nära vård och hälsa tar över verksamhet inom Barn och ungdomshälsa från Akademiska sjukhuset och 11 miljoner kronor flyttas. Nära vård och hälsa kompenseras även för ökade kostnader samt för att utveckla verksamheten med ytterligare 8 miljoner kronor.
- KBT på nätet, permanentning av tidigare utvecklingsprojekt inom Nära vård och hälsa, ersätts med 9 miljoner kronor. Satsningen har tidigare finansierats av statsbidrag och flyttas nu in i anslagsram.
- Projektet barnsäker II permanentas och ersätts 4 miljoner kronor.
- Närvårdsplatser som är en form av slutenvård på primärvårdsnivå öppnas i Tierp. Nära vård och hälsa ersätts med 38 miljoner kronor. Satsning som tidigare finansierats av statsbidrag och nu flyttas in i anslagsram.

- Från och med 2022 införs gratis TBE-vaccinering för barn och ungdomar mellan 3 och 18 år, denna satsning ersätts med 6 miljoner kronor.
- För att kunna arbeta proaktivt och samordnat för målgruppen 75 år eller äldre med komplexa behov tillskapas äldre-mottagningar under planperioden. Inom ramen för denna satsning möjliggörs även nyetablering av en närmottagning. Reformen ersätts med 25 miljoner kronor 2022. Ytterligare 5 miljoner avsätts för 2023. Denna satsning har tidigare finansierats av statsbidrag och flyttas nu in i anslagsram.
- Övriga kostnadsökningar ersätts med 12 miljoner kronor.
- I samband med flytt av verksamhet mellan styrelser och nämnder överförs bland annat fot- och fysioterapeuter till vårdstyrelsen från sjukhusstyrelsen och anslag för 22 miljoner kronor flyttas.

Specialdestinerade statsbidrag – insatser inom hälso och sjukvård

Region Uppsala beräknas erhålla drygt 300 miljoner kronor i specialdestinerade statsbidrag inom hälso- och sjukvård. Nedan redogörs för ett urval av de prioriterade insatser Region Uppsala genomför inom ramen för dessa medel.

Inom statsbidraget för God och nära vård görs bland annat satsningar för att utveckla en digital tjänst för invånarens väg in i vården och ge en möjlighet till digital vårdkontakt. Insatser görs även inom teknik och tjänster som innebär att patienten/invånaren får möjlighet till monitorering och egenvård. Införandet av ett förstärkt geografiskt hälsouppdrag på sex hälsocentraler genomförs också inom ramen för statsbidraget. Inom området för medarbetare fortsätter Region Uppsala med att ge studielön till vidareutbildningar inom specialistsjuksköterskor, distriktsjuksköterskor och tandhygienister.

Inom statsbidraget för kvinnors hälsa pågår arbete med att stärka vårdkedjan avseende förlossning, nyföddhetsvård och tiden därefter samt inom neonatalverksamheten.

Inom statsbidraget för psykisk hälsa läggs medel på att genomföra utredningarna inom psykisk hälsa för barn och unga samt vuxna. Vid ytterligare tillskott i form av statsbidrag ska insatser inom psykisk hälsa för barn och unga prioriteras.

Inom ramen för statsbidraget för uppskjuten vård och covid-19-relaterad vård sker det satsningar om 148 miljoner i syfte att minska andelen uppskjuten vård orsakad av pandemin.

I budget 2022 påbörjas en förflyttning av insatser som tidigare år finansierats av specialdestinerade statsbidrag till att istället vara en del av styrelser och nämnders anslagsramar. Utgångspunkten för denna förflyttning är att verksamhet av permanent karaktär inte ska vara beroende av tillfälliga medel. Förändringen motsvarande 93 miljoner kronor flyttas till sjukhusstyrelsen och vårdstyrelsens anslagsramar.

Ekonomiska förutsättningar kollektivtrafik

Inom kollektivtrafiken har resandet minskat kraftigt under pandemin. Olika scenarios har tagits fram för resandeutvecklingen framåt. Resandet förväntas öka under hösten 2021 men kommer 2022 fortsatt vara lägre än innan pandemin. Det medför ett ökat behov av finansiering utöver biljettintäkter. 2022 kommer därför 144 miljoner kronor att tillföras kollektivtrafiken för att Region Uppsala ska kunna behålla en rimlig nivå på kollektivtrafiken. Målsättningen är att på sikt minska den skattefinansierade andelen av kollektivtrafikens kostnader.

Priset på en 30-dagars periodbiljett höjs från 930 kronor till 970 kronor, priset på förköpta enkelbiljetter fastställs till 33 kronor per zon och enkelbiljetter betalda via reskassa till 27 kronor per zon.

Övriga priser fastställs av trafik och samhällsutvecklingsnämnden.

Regionanslaget till trafik och samhällsutvecklingsnämnden för 2022 ökas med 43 miljoner kronor och uppgår till 1 246 miljoner kronor. Nämnden får en nettouppräkning baserad på LPIK exklusive läkemedel på 2,0 procent.

Utöver generell uppräkning erhåller Trafik och samhällsutvecklingsnämnden ersättning i budget 2022 med 19 miljoner kronor för kostnadsökningar och reformer:

- Införande av stadsbusstrafik i Enköping kompenseras med 8 miljoner kronor.
- För att fortsätta utveckla det digitala kundmötet inom resandet ersätts nämnden med 5 miljoner kronor.
- Kostnaden för sjukresor ökar och nämnden ersätts med 6 miljoner kronor.

Spårvägsprojektet

I och med avtalet med Uppsala kommun om att utreda spårvagnssystem i Uppsala avsätts medel till regionstyrelsen under planperioden. För 2022 innebär det driftskostnader på 10 miljoner kronor för utredning av trafikering, fordon och resecentrum.

Ekonomiska förutsättningar inom Fastighets- och servicenämndens verksamheter

Regionanslaget till Fastighet- och servicenämnden för 2022 ökas med 23 miljoner kronor och uppgår till 290 miljoner kronor.

- Medel för verksamhet som flyttas till nämnden samt justering av tidigare anslag i samband med överförande av verksamhet till IT-centrum ersätts med 14 miljoner kronor.
- Då införandet av nytt HR-system blivit senarelagt ersätts nämnden med tillfälliga medel för 2022 på 5 miljoner kronor.

- Ökade kostnader för licenser, system och kostnader kopplade till IT ersätts med 5 miljoner kronor.

Ekonomiska förutsättningar inom Kulturnämndens verksamheter

Regionanslaget till Kulturnämnden för 2022 ökas med 4 miljoner kronor och uppgår till 121 miljoner kronor. Nämnden får en nettouppräkning på 1,5 procent.

- Övertagande av driften för Gamla Uppsala museum från Riksantikvarieämbetet under 2022 innebär en årlig kostnadsökning på 1 miljon kronor och en engångskostnad på 2,5 miljoner kronor, vilka ersätts.

Ekonomiska förutsättningar inom Regionstyrelsens övergripande verksamheter

Regionanslaget till regionstyrelsens övergripande verksamheter för 2022 ökas med netto 13 miljoner kronor och uppgår till 673 miljoner kronor. Regionstyrelsens verksamheter får en nettouppräkning baserad på LPIK exklusive läkemedel med i snitt 0,4 procent varav regionstyrelsen får 2,1 procent. Övriga verksamheter erhåller ingen uppräkning.

Utöver en generell uppräkning erhåller regionstyrelsens övergripande verksamheter ersättning i budget 2022 med 48 miljoner kronor för kostnadsökningar och reformer:

- För att bättre tillgodose behovet behöver Region Uppsala utöka platserna på AT-utbildningen. Satsningen ersätts med 8 miljoner kronor.
- Införande av en bastjänstgöringsorganisation (BT) och sex BT-platser ersätts med 10 miljoner kronor.
- Ett likriktad och attraktivt friskvårdsbidrag införs och ersätts med 8 miljoner kronor.

- Till följd av pandemin och ökad arbetsbelastning satsas 5 miljoner kronor på personalfrämjande insatser.
- Medel för övriga kostnadsökningar, såsom exempelvis kostnad för tidiga skeden i investeringsprojekt och ökad kostnad för labbpriser, ersätts med 17 miljoner kronor.
- Medel för verksamhet som flyttas mellan styrelser och nämnder justerar anslaget för styrelsen/nämnden. Medel för lönestruktursatsning från 2021 flyttas till övriga styrelser och nämnder samt att medel för IT-verksamhet flyttas till fastighet- och servicenämnden. Totalt flyttas anslag för 38 miljoner kronor från regionstyrelsen.

Säkerhetslager

För att minska sårbarheten vad gäller uteblivna leveranser av förbrukningsmaterial har Region Uppsala ett säkerhetslager. Finansieringen av säkerhetslagret sker för 2021 och 2022 genom nyttjande av balanserade medel inom statsbidraget för civilt försvar och beredskap. För finansiering efter år 2022 inväntas nationella riktlinjer.

Samordning av styr- och stödresurser inom Region Uppsala

Regionstyrelsens beslut från 2020, att skapa en organisation för ökad samordning av styr- och stödresurser, ska vara genomfört till 1 september 2021. Beslutet innebär att förvaltningarnas ekonomi, HR respektive kommunikationsfunktioner kommer att bemannas och ledas från Regionkontoret. Syfte är att ge ett bättre stöd till verksamheterna och möjliggöra ett effektivare arbetssätt med kostnads-effektiv administration.

Den förändrade organisationen finansieras inom befintliga ramar men innebär att budgetmedel avseende förvaltningarnas HR-, ekonomi- och kommunikationsfunktioner ska föras över till regionstyrelsen och Regionkontoret. Arbetet med att fastställa vilka budgetmedel som ska flyttas pågår och kommer att fastställas under hösten 2021 inför

att den nya organisationen ska börja gälla.

Ekonomiska förutsättningar regional utveckling

En viktig del av den finansiering som möjliggör Region Uppsalas arbete med regional utveckling kommer från regionala tillväxtanslag och EU:s strukturfonder. EU:s nuvarande programperioden löper från 1 januari 2021 fram till och med 2027. Budget och inriktning för programperioden slutjusteras och beslutas under 2021 och programverksamheten beräknas komma igång kring årsskiftet 2021–2022.

Som regionalt utvecklingsansvarig aktör ansvarar Region Uppsala för fördelning och beslut om medel till regionala tillväxtåtgärder, så kallade 1:1-medel. Flertalet av projekten som får ta del av medlen pågår i flera år och exempel på projekt som tidigare har fått ta del av dessa medel är Testa center och #vägled.

Sammanhållningspolitiken är EU:s viktigaste investeringsverktyg för att skapa hållbar tillväxt och sysselsättning och syftet är att minska regionala skillnader och ojämlikheter inom EU. Sammanhållningspolitiken utgör cirka en tredjedel av EU:s totala budgetram och genomförs genom flera struktur- och investeringsfonder; Regionalfonden, Socialfonden, Landsbygdsprogrammet, Havs- och fiskerifonden. Region Uppsala berörs framförallt av Regionalfonden och Socialfonden.

Europeiska regionala utvecklingsfonden har under programperioden 2014–2020 finansierat insatser inom tre områden; innovationskapacitet, konkurrenskraft samt koldioxidsnål ekonomi. Exempel på områden där Uppsala län har tagit del av medel är projektsatsningar för att säkerställa effektiva och internationella konkurrenskraftiga företagsinkubatorer. Uppsala län har även tagit del av ett flertal utvecklingsprocesser som understödjer övergången till en koldioxidsnål ekonomi i alla sektorer. Det framtagna, men inte beslutade programförslaget för kommande regionalfondsprogramperiod erbjuder möj-

lighet för länet att fortsätta med utvecklingsprocesser i samma tre utvecklingsspår.

Europeiska socialfonden har under programperioden 2014–2020 gett stöd till insatser inom två områden; kompetensutveckling/-försörjning och inkludering på arbetsmarknaden. Uppsala län har exempelvis tagit del av ett flertal projekt som har stött utbildningar inom vård- och omsorgssektorn och industrin samt introduktion på arbetsmarknaden för gymnasieelever och långtidsarbetslösa, och effektivare mottagande av nyanlända. Det framtagna, men inte beslutade programförslag för kommande socialfondsprogramperiod erbjuder möjlighet för länet att fortsätta med utvecklingsprocesser i samma utvecklingsspår som 2014–2020.

Inköp och upphandling

Inköpsarbetet kan delas in i tre faser; strategiskt, taktiskt och operativt. Det taktiska och operativa inköpsarbetet innefattar bland annat att genomföra en upphandling, förvalta avtal och tillgodose verksamhetens löpande behov av varor och tjänster i den dagliga driften.

Att arbeta strategiskt med inköp innebär att ta fram mål och riktlinjer för inköpsverksamheten samt att arbetet integreras med de övergripande mål och strategier som finns framtagna av Region Uppsala. För att lyckas krävs att arbetet är förankrat på ledningsnivå, bedrivs tvärfunktionellt, föregås av faktabaserade analyser, att ett samspel med leverantörsmarknaden finns och att arbetet är utvecklingsinriktat. Det krävs även en helhetssyn vad gäller Region Uppsalas sammanlagda totala inköp i ett långsiktigt perspektiv.

Idag arbetar Region Uppsala till största del taktiskt och målet är att arbeta mer strategiskt. Region Uppsala ska därför se över processerna för hela inköpsarbetet i syfte att identifiera de åtgärder och förändringar som krävs för att åstadkomma ett mer strategiskt arbete i inköpsprocessen. Det strategiska arbetssättet förbättrar även möjligheterna att göra bättre affärer och därmed hålla nere

kostnadsutvecklingen.

Upphandling är ett viktigt verktyg för att nå målet om en långsiktigt hållbar utveckling. Genom att ställa relevanta krav i upphandlingar nås många av Region Uppsalas miljömål. Genom att sedan kontinuerligt följa upp miljökraven i avtalen upprätthålls exempelvis en stor andel ekologiska livsmedel och textilier, ftalater fasas ut ur många förbrukningsvaror, användning av fossilbaserad plast och utsläpp från transporter minskas.

Sveriges regioner har en gemensam uppförandekod för leverantörer. Den sätter upp regler för hur leverantörerna ska kontrollera sina leveranskedjor med avseende på mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljö och antikorruption. Alla regioner ingår i ett nationellt samarbete där kontroll av leverantörernas efterlevnad av uppförandekoden sker gemensamt. Tillsammans får regionerna på detta sätt ett effektivt och transparent system för kontroll och samarbetet underlättar för såväl regionerna som för leverantörerna. Under 2022 kommer ett arbete inledas med att införa ett strategiskt inköpsarbete med en modern kategoristyrning i regionen.

Resurscentrum

Under planperioden fortsätter Resurscentrum fokusera på arbetet med ständiga förbättringar i syfte att minska tidsåtgången och öka kvaliteten i administrationen för kärnverksamheten. Arbetet med att identifiera och digitalisera (automatisera) repetitiva arbetsuppgifter är ett led i den fortsatta utvecklingen. Samlade styr- och stödfunktioner inom ekonomi, HR och kommunikation kommer att påverka Resurscentrums framtida organisation.

Fastighet och service

Fastighet och service ansvarar för fastighetsförvaltning och verksamhetsanknuten service inom Region Uppsala. Att investera i Region Uppsalas fastigheter för att tillgodose verksamheternas behov av ändamålsenliga lokaler tar stora resurser i anspråk varför det är viktigt att nyttja lokalerna resurseffektivt.

Arbetet med att energioptimera Region Uppsalas fastighetsbestånd fortgår under planperioden och har blivit allt viktigare i en tid av eleffektbrist.

För att kunna bedöma framtida investeringsbehov och Region Uppsalas samlade lokal-kostnader krävs en lokalförsörjningsplan inklusive analys av nyttjandegrad. Genom att fortsätta arbetet med att ta fram strategiska lokalförsörjningsplaner skapar Region Uppsala förutsättningar för att med god framförhållning planera lokalbehovet i ett nuläge samt i ett långsiktigt perspektiv. Incitament för ökat lokalutnyttjande ska också utredas.

För att Region Uppsalas förvaltningar ska kunna bedrivas på ett professionellt och effektivt sätt krävs, förutom verksamhetskompetens, även ändamålsenliga lokaler och verksamhetsnära service som är kostnadseffektiva och av rätt kvalitet. Fastighet och service ska erbjuda och utveckla tjänster inom transport, logistik och fastighetsnära service som fyller ett behov hos Region Uppsalas verksamheter. Tjänsterna ska bidra till en positiv utveckling av vårdförvaltningarnas effektivitet och produktivitet.

Uppdrag under 2022 till:

Styrande dokument

- Finanspolicy Region Uppsala
- Finansiell strategi Region Uppsala
- Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv (RUR)
- Riktlinjer för upphandling
- Upphandlingspolicy för Landstinget i Uppsala län
- Sveriges regioner och landstings uppförandekod för leverantörer

Alla styrelser och nämnder

- Under 2022 ska Region Uppsala skapa möjlighet för ett effektivt lokalutnyttjande genom att fortsätta arbetet med att ta fram lokalförsörjningsplaner samt genom att göra en sammanställning av nyttjandegraden av förvaltningarnas lokaler.

Regionstyrelsen och fastighets- och servicenämnden

- Under 2022 ska Region Uppsala utreda incitament för effektivare lokalutnyttjande.

Regionstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala ta fram en regionövergripande modell för strategiskt inköpsarbete.
- Under 2022 ska Region Uppsala fatta beslut om en ny styrmodell vid fastställande av RPB 2023–2025.
- Under 2022 ska Region Uppsala göra en genomlysning av läkemedelsförskrivningen utifrån en jämförelse med andra regioner med universitetssjukhus.
- Under 2022 ska Region Uppsala säkerställa att det finns en ändamålsenlig organisation för att stödja arbetet med kvalitetsdata.

Attraktiv arbetsgivare

Målbeskrivning

Medarbetarna är Region Uppsalas viktigaste resurs. Region Uppsala ska bedriva ett långsiktigt och gemensamt arbetsgivararbete, i enlighet med den beslutade reformen *attraktiv och modern arbetsgivare*, där medarbetarna ska kunna känna stolthet och utvecklas i sin yrkesroll. En bra arbetsmiljö där medarbetarna trivs och mår bra skapar goda förutsättningar för verksamheterna i arbetet med att genomföra välfärdsuppdraget effektivt och med god kvalitet.

Som en av de största arbetsgivarna i länet har Region Uppsala en viktig roll på den regionala arbetsmarknaden och kan påverka utvecklingen i hela länet.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Hållbart medarbetarengagemang
- Andelen kostnader i procent för inhyrd personal i förhållande till personalkostnader i egen regi

En attraktiv och modern arbetsgivare Region Uppsala ska vara en enhetlig, samordnad, attraktiv och modern arbetsgivare som, i enlighet med beslutad reform, bidrar till integration och mångfald.

Alla medarbetare har stor betydelse för att skapa en framgångsrik verksamhet. Arbetsgivaren ska skapa förutsättningar som bidrar till att organisationen kan behålla medarbetarna och deras kompetenser. För att stärka Region Uppsalas förmåga som arbetsgivare, inför de utmaningar och utifrån de behov som framtidens välfärd för med sig, behöver arbetsgivarfrågorna hanteras utifrån flera olika perspektiv. Nedan beskrivs ett antal av de uppdrag som omfattas av handlingsplanen för genomförande av reformen.

Kompetens och utbildning

Region Uppsala ska ha långsiktig och strukturerad kompetensplanering, och ska under 2022 vidareutveckla arbetet med kompetensförsörjningsprocessen och kompetensmodell-

er. Förmågan att planera kompetensutveckling, vidareutbildning, bemanning och nya arbetssätt ska vara hög, så att Region Uppsala kan ta tillvara de kompetenser och möjligheter som finns i organisationen. Chefer och medarbetare ska ha förutsättningar att arbeta utifrån sin kompetens och profession, samt kunna lära av varandra och ta tillvara olika erfarenheter och kompetenser.

Region Uppsala har ett viktigt forsknings- och utbildningsuppdrag och ska tillhandahålla en god utbildningsmiljö. Under planperioden behöver antalet AT-platser ökas från ett årligt intag av 40 AT-läkare till minst 55, i syfte att bättre möta de nationella behoven av läkarförsörjning. Region Uppsala behöver även införa möjligheter till bastjänstgöring (BT) och besluta om dimensionering av densamma.

Anställda, studenter, elever och praktikanter som forskar och utbildas inom Region Uppsala ska uppleva Region Uppsala som en attraktiv och modern framtida arbetsgivare.

Organisationskultur och förändring

Region Uppsala ska agera som en enhetlig arbetsgivare och erbjuda goda förutsättningar för chefer och medarbetare att genomföra sina uppdrag och bidra i förändringsarbete. En organisationskultur som främjar utveckling och samarbete skapar delaktighet och engagemang, vilket ger möjligheter till ett medarbetarskap som aktivt bidrar till utveckling och initiativ för att nå verksamhetens mål. Under 2022 ska Region Uppsala därför förtydliga förutsättningar och arbetsätt så att organisationen stärker förmågan att genomföra förändringsarbete.

Likabehandling

Likabehandling i Region Uppsala handlar om att beakta medarbetares olika förutsättningar. Likabehandlingsarbetet ska bedrivas systematiskt och ingå som naturlig del i den dagliga verksamheten, så att Region Uppsala är fritt från diskriminering, kränkande särbehandling och trakasserier och utmärks av ett professionellt bemötande.

Arbetsmiljö

Region Uppsalas ska ha ett arbetsmiljöarbete som skapar förutsättningar för att uppnå en arbetsmiljö som främjar hälsa, förebygger ohälsa och stödjer rehabilitering, sammantaget en hälsofrämjande arbetsplats som är hållbar över tid. Arbetsmiljöarbetet ska bedrivas systematiskt och ingå som naturlig del i den dagliga verksamheten. Pandemin har kraftigt ökat arbetsbelastningen för stora delar av Region Uppsalas medarbetare. Till följd av den ökade belastningen genomförs en satsning på personalfrämjande insatser under 2022. Region Uppsala gör även en satsning på personalvårdsförmånen friskvårdsbidrag som ska vara enhetligt och upplevas som attraktivt. Friskvårdsbidraget ska stödja medarbetarna i att förebygga ohälsa även utanför arbetsplatsen.

Medarbetarskap

Medarbetarna är Region Uppsalas viktigaste resurs, och för att upplevas som en attraktiv arbetsgivare ska Region Uppsala under 2022 skapa förutsättningar för medarbetarna att

delas med sig av sin kunskap och samtidigt lära av andra. Medarbetare ska ta ansvar och bidra till utveckling, se behov och agera med kvalitet i fokus.

En förståelse för vilka verksamheten finns till för, och en förståelse för förutsättningarna för en politiskt styrd organisation, bidrar till utveckling, nya lösningar i verksamheten och följsamhet till överenskomna beslut och arbetsätt.

Chef- och ledarskap

Chefer och ledare är medarbetare som samtidigt har en viktig roll att leda arbetet. Chefer och ledare ska arbeta utifrån en helhetssyn, skapa delaktighet på arbetsplatsen och på så sätt utveckla verksamheten tillsammans med sina medarbetare. För att chefer ska uppleva Region Uppsala som en attraktiv arbetsgivare ska arbetet med att tydliggöra chefers förutsättningar, så att chefsuppdragen blir hållbara, fortsätta under 2022.

Löne- och anställningsvillkor

Som ett led i att vara en attraktiv och modern arbetsgivare och säkerställa god kompetensförsörjning ska Region Uppsala ha konkurrenskraftiga anställningsvillkor, där goda arbetsprestationer uppmärksammas och premieras.

Lönebildningen ska vara långsiktigt hållbar och bedrivs på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt. Lönen är ett av flera verktyg för att utveckla och styra mot verksamhetens mål. Den ska stimulera till förbättringar av verksamhetens effektivitet, produktivitet och kvalitet och därför vara individuell och differentierad. Lönesättning inom Region Uppsala ska vara fri från diskriminering.

Förutsättningar

En förutsättning för arbetet är en god digital infrastruktur och tekniska förutsättningar, som stödjer Region Uppsalas arbetsätt och ger chefer och medarbetare rätt förutsättningar att nå uppsatta mål. Under 2022 ska ett digitalt stödsystem upphandlas, som kan stötta i delprocesser från introduktion och

utbildningsplanering till kompetenskartläggning och medarbetarsamtal. Region Uppsala ska under planperioden vidareutveckla arbetet med effektiva och automatiserade processer inom ramen för arbetsgivarfrågorna.

En annan förutsättning är att Region Uppsala har ett välutvecklat analys- och prognosarbete för arbetsgivarområdet. Under 2022 ska ett utvecklingsarbete genomföras, för att tydliggöra arbetssätt och verktyg för detta.

Uppdrag under 2022 till:

Regionstyrelsen och sjukhusstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala utöka det årliga intaget av AT-läkare från 40 till 50.

- Under 2022 ska Region Uppsala implementera en BT-organisation i den samordnade utbildningsorganisationen.

Regionstyrelsen

- Under 2022 ska en satsning på personalfrämjande insatser genomföras, till följd av pandemin.
- Under 2022 ska Region Uppsala införa ett likriktat och attraktivt friskvårdsbidrag för medarbetarna.
- Under 2022 ska Region Uppsala fortsätta arbetet med att genomföra planen för reformen Attraktiv och modern arbetsgivare.

Styrande dokument

- Arbetsgivarpolitiskt program
- Chefspolicy för Region Uppsala
- Likabehandlingspolicy för Region Uppsala
- Lönepolicy
- Medarbetarpolicy för Region Uppsala
- Policy för hälsofrämjande arbetsplatser
- Riktlinje för arbete med likabehandling
- Riktlinjer för landstingets förtjänsttecken

Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster

Målbeskrivning

Region Uppsala ska i större utsträckning använda digitaliseringens möjligheter i verksamheterna men även inom tjänster som erbjuds invånare. Smarta digitala lösningar och e-tjänster kan leda till mer resurseffektiva verksamheter och till en mer tillgänglig och sammanhållen service för länets invånare. Inom hälso- och sjukvården kan tillgång och användning av digitala alternativ ge en mer jämlik vård och öka möjlighet för individen/patienten att ta ett större ansvar för sin egen hälsa och att vara mer delaktig i den egna vården.

Region Uppsala ska fortsätta utvecklingen av den digitala infrastrukturen och stärka organisationens digitala kompetens och förmåga så att nya smartare arbetssätt kan införas. Region Uppsala har ett ansvar i arbetet med att bidra till innovation och utveckling av morgondagens välfärdstjänster. Nya tekniker ska prövas, utvärderas och omsättas till enkla och användbara digitala lösningar. Invånare och patienter ska involveras i Region Uppsalas digitala utvecklingsarbete, behov ska lyssnas in och erfarenheter tas till vara. Region Uppsala ska även ta en aktiv roll i regionala och nationella initiativ och samarbeten samt verka för enhetliga standarder för information och teknik i IT-system.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Antal inlogningar i 1177 Vårdguidens e-tjänster
- Antal vårdkontakter som bokats digitalt
- Antal genomförda videobesök

Digitalisering

Region Uppsala har en fastställd strategi för digitalisering. Den ska vara vägledande för uppdrag och insatser inom området, bidra till att synliggöra möjligheter och vara ett stöd i utvecklingsarbetet. Fem viktiga målområden har pekats ut som sammantaget är Region Uppsalas förutsättningar för digitalisering. Det handlar bland annat om ledarskap, innovationskraft, former för invånarmedverkan i utveckling, digital infrastruktur, arkitektur och säkerhet, men också om digital kompetens och förändringsförmåga. En positiv utveckling har skett i Region Uppsala de senaste åren och det arbetet behöver fort

sätta. Användningen av digitala lösningar och e-tjänster ska öka där det är möjligt och effekter kan hämtas hem och nytta genereras.

Förbättrad digital arbetsmiljö

I takt med utveckling och införande av nya lösningar är det viktigt att hänsyn tas till medarbetarnas arbetsmiljö. Verksamheternas behov och förbättringsförslag ska tas till vara och Region Uppsala ska arbeta för att förenkla och standardisera arbetssätt så att antalet system på sikt minskar och prioritera användarperspektivet när nya IT-system och digitala tjänster införs.

Medarbetarna i Region Uppsala kan genom rätt hantering, införande och användning av ny teknik och digitala lösningar få en förbättrad arbetsmiljö. Tillgång till data, rätt information i rätt tid, kan och ska underlätta det dagliga arbetet. Möjligheten som Artificiell intelligens (AI) och maskininlärning ger ska tas tillvara.

Ökad digital kompetens

Verksamhetens involvering och engagemang i utveckling och införande av nya digitala lösningar, tjänster och produkter är en förutsättning för att digitaliseringens möjligheter ska kunna tas till vara på bästa sätt. Behov och nytta ska vara i fokus.

Kunskap behöver stärkas och processer utvecklas och anpassas för nya mer digitala arbetssätt. Fortsatt satsning på kompetensutveckling är därför både viktig och nödvändig för att understödja den digitala utvecklingen i verksamheterna, minimera upplevelsen av digital stress och få tilliten till nya lösningar och e-tjänster att växa.

En nära och effektiv vård med hjälp av digitalisering

Digitalisering bidrar till att omställningen till en nära och effektiv vård kan realiseras. Den nya teknikens möjligheter kan rätt använt, bidra till att tillgänglighet till vård och behandling förbättras, kontakten med vården underlättas och individens förutsättningar för egenvård och ökat ansvarstagande för den egna hälsan möjliggörs. Det kan också bidra till att patientens inflytande och delaktighet i sin egen vård förstärks.

Det långsiktigt utvecklingsarbete av 1177.se, 1177 Sjukvårdsrådgivning och 1177 Vårdguidens e-tjänster ska fortsätta inom ramen för den nationellt antagna målbilden för "Första linjens digitala vård". Region Uppsala ska delta aktivt i det nationella arbetet och skapa förutsättningar för införande och ökad användning av befintliga och nya e-tjänster på regional nivå. Region Uppsala står bakom arbetet med att utveckla en gemensam nati-

onell jämförelsetjänst av olika vårdgivare. Tjänsten ska möjliggöra för allmänheten och patienter att kunna jämföra kvalitet, tillgänglighet och patientnöjdhet mellan olika vårdgivare på 1177.se.

Under 2022 ska arbetet med att utveckla, införa och etablera en digital tjänst för invånarens kontakt och väg in i vården fortsätta. Lösningen ska underlätta för både patient och vårdpersonal och innehålla funktionalitet för anamnes och triagering för guidning till rätt vårdnivå och rätt vårdkompetens. Genom lösningen ska digitala vårdmöten kunna erbjudas i större utsträckning och en integrerad funktion för tidbokning finnas.

Teknik och tjänster som innebär att patienten/invånaren får möjlighet till monitorering och egenvård ska fortsätta att utvecklas och införas i vårdens verksamheter för att kunna erbjudas till fler patienter som har behov. Fysiska vårdbesök kan reduceras och istället ersättas av egenkontroller och digitala avstämningar, förutsatt att den medicinska kvaliteten kan bibehållas. Där en förflyttning från akutsjukvård till första linjens vård är möjlig kan utvecklingen bidra till ett mer effektivt resursutnyttjande.

För att uppnå en god och nära vård behöver former för samverkan och samarbetet med länets kommuner fortsätta att utvecklas. Informations- och kommunikationsutbytet måste underlättas för att patienter och brukare ska få en mer sammanhållen vård och omsorg.

Sammanhållen plan

För att åstadkomma en bättre och mer personcentrerad samordning i vård och omsorg som kan utgöra ett stöd både för patienter, brukare, anhöriga och vårdens medarbetare samt ge en överblick över de insatser som vårdgivare och vårdtagaren kommit överens om, ska Region Uppsala bidra till utvecklingen av en sammanhållen planering som ska kunna visualiseras digitalt via 1177 Vårdguiden.

Fortsatt utveckling av Cosmic

Cosmic, Region Uppsalas elektroniska journalsystem ska fortsätta att utvecklas och förbättras under planperioden. Följande områden är i fokus:

- Patientens väg in i vården, ökad patientdelaktighet och integrering med 1177
- Stöd för vården, beslutsstöd, mobilitet och automatisering
- Gemensam verksamhetsutveckling, bättre stöd till ledning, produktions- och kapacitetsplanering
- Plattform för innovation, verktyg för kvalitetssäkring.

För att utvecklingen ska kunna ske i snabb takt har samtliga regioner som använder systemet tagit ett gemensamt beslut om att avsätta särskilda medel. Totalt handlar det om 500 miljoner under fem år, där Region Uppsala står för 90 miljoner.

Ramverk för digitalisering

För att underlätta etableringen av nya digitala tjänster och för att bidra till innovation och nytänkande ska Region Uppsala fortsätta den förändringsresa som arbetats fram inom arbetet med Region Uppsalas digitaliseringsramverk (RUD). Gemensamma processer, standarder och styrning av bland annat information ska etableras.

Säkra digitala tjänster

Digitalisering, nya tjänster och arbetsätt kan innebära nya risker och en ökad sårbarhet. Region Uppsala ska införa nödvändiga processer och tekniker för hantering av de säkerhetskrav som den digitala utvecklingen kräver.

Infrastrukturella förutsättningar och lösningar för ett enkelt, säkert och effektivt kommunikations- och informationsutbyte mellan Region Uppsalas verksamheter, samarbetspartners och våra invånare ska fortsätta att utvecklas och införas. Ett sådant exempel är anslutning till det nationella initiativet Säker Digital Kommunikation (SDK).

Digitalt utanförskap

Region Uppsala behöver i samverkan med samhällets olika aktörer, bidra och ta ansvar för att stävja det digitala utanförskapet. Region Uppsala ska verka för att minimera den digitala rädslan och bidra till att stärka det digitala självförtroendet i samhället. Stödstrukturer ska utformas och e-tjänster anpassas så att de kan nyttjas av alla invånare, barn som vuxna, oavsett teknikvana, språk eller funktionsnedsättning.

Uppdrag under 2022 till:

Sjukhusstyrelsen och vårdstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala erbjuda patienter med kronisk sjukdom möjlighet till monitorering och egenvård med stöd av digitala hjälpmedel.
- Under 2022 ska Region Uppsala verka för att digitala vårdmöten ska kunna erbjudas i större utsträckning, av fler verksamheter till fler patienter.
- Under 2022 ska Region Uppsala skapa förutsättningar för och bidra till utvecklingen av digital tjänst för patientens sammanhållna plan som ska kunna visualiseras via 1177 Vårdguiden.

Regionstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala utveckla den samordnade styrningen inom digitaliseringsområdet.
- Under 2022 ska styrning för ändamålsenlig informationshantering inom Region Uppsala etableras.
- Under 2022 ska Region Uppsala stärka det strategiska arbetet med användandet av AI som beslutsstöd.
- Under 2022 ska Region Uppsala ansluta sig till och införa nationell lösning för Säker Digital Kommunikation (SDK).

Sjukhusstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala inventera områden där AI används i dag i besluts- och diagnostikprocesser och identifiera områden där regionen ska tillämpa befintlig metodik eller delta i FoU-arbete.

Vårdstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala etablera en lösning för patientens kontakt och väg in i vården, med stöd för automatiserad

anamnesupptagning och triagering till rätt vårdnivå och vårdkompetens, i ordinarie vårdutbud.

Styrande dokument

- IT-policy
- Strategi för digitalisering

Hälso- och sjukvård som är effektiv och nära

Målbeskrivning

Även om folkhälsan i sin helhet har förbättrats under de senaste decennierna har en stor andel av befolkningen en eller flera kroniska sjukdomar. Med en allt äldre befolkning kommer fler att drabbas och leva allt längre med kronisk sjukdom. Även den psykiska ohälsan förväntas öka. Hälsa- och sjukvårdssystemet i länet har en för låg andel vård som bedrivs på primärvårdsnivån, och trots att en stor andel av kroniska sjukdomar går att förebygga läggs merparten av resurserna på reaktiva åtgärder. Då det framöver kommer att finnas ett gap mellan tillgång till och utbud av resurser i form av kompetens och finansiering är det nödvändigt och önskvärt att ställa om hälso- och sjukvårdssystemet. Reformen Effektiv och nära vård 2030 leder till en successiv förflyttning från sjukhusbunden vård till mer vård nära länets befolkning.

Målbilden innebär en nära vård som bygger på kontinuitet och hög tillgänglighet, både geografiskt och med stöd av digitala lösningar. Vården är effektiv med hög kvalitet och utförs på rätt nivå och med rätt kompetens. Utgångspunkten är ett förebyggande och hälsofrämjande arbete i samverkan med andra aktörer. Samskapande och tillit är en naturlig utgångspunkt där patienter och anhöriga involveras som jämlika partners och experter i vården.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Nettokostnad per invånare för primärvård exklusive hemsjukvård och läkemedel inom läkemedelsförmånen
- Oplanerade återinskrivningar inom 30 dagar
- Utskrivningsklara patienter på sjukhus, vård dygn i genomsnitt för patienter

Effektiv och nära vård 2030

Målbilden innefattar fyra målområden för framtidens hälso- och sjukvård – att den är nära, effektiv, samskapande samt hälsofrämjande och förebyggande. För invånaren innebär det vård nära på nya sätt, att vården hålls samman med stöd av rätt kompetenser på rätt vårdnivå, att patienten får vara en aktiv och självklar partner i sin egen vård och att individen får stöd i att främja sin egen hälsa.

För att kunna uppnå det strategiska målet om en effektiv och nära vård utgår omställ-

ningsarbetet från ett antal strategier. Strategierna handlar bland annat om kvalitetsdriven verksamhetsutveckling, nya och utvecklade kompetenser, att förnya vårdstrukturen och arbetssätt och om att stärka forskning och innovation i den nära vården. Det finns även strategier som handlar om aktiv kommunikation, hållbar ekonomi, att utveckla styrning och uppföljning och om att ta tillvara digitaliseringens möjligheter. Fastighetsutveckling som stödjer en förändrad vårdstruktur är ytterligare en viktig strategi för att möjliggöra omställningen.

Arbetet genomförs inom ramen för ett övergripande program där innehållet i flera av de strategiska målen i Regionplan och budget berörs. Arbetet genomförs i nära samverkan med länets kommuner med strategin för när-vårdssamverkan som utgångspunkt.

Nära vård på nya sätt

Omställningsarbetet utgör ett viktigt steg i en strukturförändring av hälso- och sjukvårdssystemet. Andelen vård som bedrivs på sjukhus behöver minska till förmån för den nära vården, där Region Uppsalas primärvård och den kommunala primärvården utgör basen. Primärvården är den del av hälso- och sjukvården som har bäst förutsättningar att se till invånarnas hela vårdbehov. I omställningen till en mer nära, samordnad och hälsofrämjande vård är även tandvården en viktig aktör.

Begreppet nära kan exempelvis innebära ökade öppettider, att vården finns geografiskt nära eller att den är nära med stöd av digitala verktyg. Vårdstrukturen förändras därför med fokus på att utveckla den nära vården för dem som har behov ofta och som kan tas om hand på ett bättre sätt i den nära vården. Det handlar bland annat om mer vård som utförs hemma samordnat över verksamhetsgränser. Under 2022 ska därför Region Uppsala utveckla och samordna vård i hemmet där mobila team ingår.

Närmottagningar är mottagningar som finns närmast invånarna som bor på landsbygden. Närmottagningarna kommer att samordnas med angränsande kommunala verksamheter eller andra aktörer. Utifrån framtagna plan ska etablering av närmottagningar genomföras under 2022.

Digitala lösningar för invånarens väg in i vården, med guidning till rätt vårdnivå och rätt vårdkompetens är viktiga delar i omställningen till nära vård på nya sätt. Inom det strategiska målet Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster finns uppdrag inom detta område.

Effektiv vård

Effektiv vård handlar om att vården är samordnad med stöd av rätt kompetenser på rätt vårdnivå och där teamet känner patienten. Det handlar också om att viss vård behöver koncentreras till färre ställen, vilket kan innebära att patienten ibland får åka längre för att få viss vård. Omställningen fokuserar på att utveckla ett system som är bättre anpassat för målgrupper med komplexa behov och som är mer kontinuitetsbaserat och behovsanpassat. Patienter ska inte behöva vårdas vid sjukhus i onödan. Införandet av vårdcentrum kommer framförallt att förbättra vården för patienter med komplexa behov. Vårdcentrum inkluderar bland annat närvårdsplatser som utgör nära slutenvård på primärvårdsnivå. Mobil verksamhet kan utgå från och samordnas i anslutning till ett vårdcentrum.

Viss verksamhet som idag bedrivs vid sjukhus eller inom ramen för vårdval kommer i framtiden bedrivs i anslutning till vårdcentrum. Vårdcentrum inkluderar även ett mottagande av barn och unga med psykisk ohälsa med möjligt stöd från såväl hälso- och sjukvården som kommunernas elevhälsa och socialtjänst.

För vissa av verksamheterna knutna till vårdcentrum är det angeläget med samlokalisering. För flertalet verksamheter handlar det snarare om att ingå i ett sammanhållet nätverk inom ett geografiskt område där en hälsocentral utgör en samordnande nod. Familjecentraler och det familjecentrerade arbetssättet är exempel på verksamhet och arbetssätt inom ramen för vårdcentrum. Region Uppsala ska därför i dialog med länets kommuner verka för att utveckla och stärka arbetet med familjecentraler och familjecentrerat arbetssätt.

Vårdcentrum i Tierp och centrala Uppsala kommer att vara etablerade under 2022. Region Uppsala ska även påbörja etablering av vårdcentrum i Östhammar under 2022 samt fortsätta utredning av fler vårdcentrum. Inriktningen för dessa vårdcentrum kommer

att variera utifrån lokala behov och befintliga resurser.

Samskapande vård

Samskapande vård innebär att patienten är en aktiv och självklar partner i sin egen vård och att vården utgår från helhet snarare än delar. Patienter med långvariga sjukdomar och deras närstående kan behöva lägga flera timmar per dag på att hantera sitt hälsotillstånd. Tiden som patienten ägnar åt kontakter med hälso- och sjukvården är oftast betydligt mindre. Ur det perspektivet är det önskvärt att se patienterna själva och deras närstående som viktiga partners i vården.

Konceptet Patientkontrakt är ett verktyg för att uppnå samskapande vård för patienter och närstående. Samskapande eller personcentrering handlar om ett förhållningssätt som är nära kopplat till värderingar, attityder och kultur. Arbetet behöver ske på olika nivåer i systemet och i utvecklingen av systemet. Representanter för olika målgrupper behöver därför involveras i omställningsarbetet. Uppdrag inom detta område finns inom det strategiska målet Hälso- och sjukvård med god kvalitet och god tillgänglighet.

Hälsofrämjande och förebyggande

Målområdet handlar om att invånarna får stöd i att främja sin egen hälsa så att färre insjuknar i kroniska sjukdomar och drabbas av psykisk ohälsa. Inom ramen för omställningsarbetet kommer det därför att finnas en hälsocentral i varje kommun som får ett förstärkt geografiskt hälsouppdrag för befolkningen.

Uppdraget innebär ett planerings- och samordningsansvar för det lokala strategiska hälsofrämjande arbetet inom ett avgränsat geografiskt område. Om det etableras ett vårdcentrum i kommunen ska uppdraget ligga där. Det hälsofrämjande arbetet ska genomföras i samverkan med andra aktörer i lokalsamhället såsom kommunens verksamheter, myndigheter, ideella organisationer och det lokala näringslivet.

Syftet med uppdraget är att arbeta för en god och jämlik hälsa för länets invånare. En pilotstudie har genomförts och målet är att ett breddinförande ska vara genomfört 2022 vilket innebär att uppdraget då finns på elva platser i länet.

Ytterligare en ny metod "Riktade hälsosamtal" initieras under 2022 för att stödja länets invånare till hälsosamma levnadsvanor. Metoden innebär att vårdcentralerna bjuder in samtliga invånare vid en viss ålder till ett hälsosamtal. Metoden används av mer än hälften av Sveriges regioner, men med variation vad gäller exempelvis åldersgrupper. Under 2022 ska en anpassad modell för Region Uppsalas vårdcentraler tas fram och prövas i samarbete med Akademiskt primärvårdscentrum och ett antal vårdcentraler. I anslutning till uppdraget kommer behovet av att utveckla det hälsofrämjande arbetet ytterligare att ses över. Inriktningen är att ge förutsättningar för ett systematiskt och långsiktigt hållbart arbete.

Effektiv och nära vård med fokus på psykisk hälsa

Varannan svensk kommer någon gång i livet att drabbas av psykisk ohälsa. WHO räknar med att psykisk ohälsa kommer att stå för den största sjukdomsörden i världen 2030. För barn och unga ökar den psykiska ohälsan, både den upplevda och den diagnostiserade. För att stoppa ökningen krävs både generella hälsofrämjande insatser, där livsvillkor förändras så att de främjar psykisk hälsa, samt förstärkningar av primärvården och den specialiserade vården. Det ska finnas lättillgängliga insatser i hela länet för personer med risk för eller tecken på psykisk ohälsa.

För att möta barns, ungas och familjers behov av hjälp och stöd på rätt nivå i ett tidigt skede byggs en samlad Barn- och ungdomshälsa upp med en väg in. En väg in betyder att ingången till stöd, vård och behandling förenklas vilket gör insatser mot psykisk ohälsa lätt tillgängliga på ett jämlikt sätt över hela länet. Genom att förstärka och utveckla hälso- och sjukvårdens insatser på primär-

vårdsnivå, och samtidigt öka tillgängligheten, ges den specialiserade vården, BUP, bättre möjligheter att fokusera på barn och unga med svår och komplex problematik. Den samlade ansatsen är central för att minska väntetiderna i alla led. För barn och unga är det också viktigt att ha möjlighet att klara skolan. Att klara skolan förbättrar den psykiska hälsan medan skolmisslyckanden försämrar den psykiska hälsan.

Under planperioden arbetar därför Region Uppsala utifrån en tydlig inriktning på att utveckla och förstärka samverkan med kommunernas elevhälsa och socialtjänst. Målsättningen med arbetet är att skapa förutsättningar för barn och unga att klara skolan och må bra psykiskt, på kort och lång sikt. I detta arbete ingår att stödja och öka kunskapen hos föräldrar och vårdnadshavare samt civilsamhället i syfte att bygga en hälsosam livsmiljö för alla barn och unga i länet.

Under 2022 ska arbete fortsätta med att genomföra framtagna förslag i syfte att förbättra vuxnas psykiska hälsa. Ett prioriterat område är omställningsarbetet till en Effektiv och nära psykologisk behandling inom primärvården. Modeller för behandling, uppföljning och utvärdering tas fram för personer som lider av lätta och medelsvåra depressions- eller ångesttillstånd. Rätt stöd på rätt behovsnivå innebär att befintliga kompetenser används mer effektivt jämfört med idag. Grunden är att allt arbete kring patienten följer ett noggrant utarbetat system. Genom att arbeta på ett nytt sätt ska fler individer med psykisk ohälsa än idag nås av förebyggande insatser och få tillgång till vård i ett tidigt skede.

Den yttersta konsekvensen av psykisk ohälsa är självmord. Varje suicid är både en individuell tragedi och en förlust för samhället. Suicid kan få omfattande och långvariga konsekvenser för familjer och andra efterlevande, både känslomässigt och praktiskt. Det finns särskilda skäl att fokusera på att motverka självmord i Uppsala län då utvecklingen de senaste åren har gått åt fel håll. En viktig del

i arbetet handlar om att öka kunskapen om området och om att öka inflytandet från olika patientgrupper och brukare. Under 2022 ska arbete fortgå med att genomföra Suicidpreventiv strategi för 2021–2030 inom verksamheter finansierade av Region Uppsala.

Effektiv och nära vård med fokus på äldre

Med allt fler äldre kommer behoven av vård och omsorg att öka på ett sätt som hälso- och sjukvårdssystemet kommer att få svårt att klara av i framtiden. Systemet behöver därför ställas om i syfte att bättre tillmötesgå de utmaningar och behov som förväntas.

Äldre med komplexa behov är en viktig målgrupp i det utvecklade hälsosystemet med vårdcentrum där flera verksamheter från olika huvudmän och utförare arbetar teambaserat på plats, men också i hemmet och vid närmottagningar. Det handlar även om att utveckla ett mer hälsofrämjande och personcentrerat arbetssätt för målgruppen. För att utveckla en likvärdig vård i länet behöver fler än de vårdcentraler som utgör noden i ett vårdcentrum ges förutsättningar att utveckla ett arbetssätt som kan bidra till bättre liv och hälsa för denna målgrupp.

Det finns stora vinster både för den enskilda och vården i stort om preventiva insatser för personer med riskfaktorer prioriteras i högre utsträckning jämfört med vad som är fallet idag. Det finns därför ett behov av att fortsätta utveckla ett riktat arbetssätt gällande målgruppen.

Utvecklingsarbetet syftar till att pröva ett proaktivt arbetssätt på några vårdcentraler i länet. Arbetet innebär dels att identifiera individer som är 75 år eller äldre med risk för stora vårdbehov dels att utveckla ett arbetssätt för att förebygga ohälsa och onödig akut sjukhusvård för patientgruppen. Arbetet ska genomföras i nära samverkan med länets kommuner och Akademiskt primärvårdscentrum. Både privata och offentliga vårdcentraler har möjlighet att delta i arbetet. I enlighet med planering ska ett breddinförande

påbörjas under 2022 för att slutföras under första halvan av 2023.

Ytterst handlar det strategiska målet om effektiv och nära vård 2030 om att förbättra hälsa och att minska ojämlikhet i hälsa för länets befolkning. Om Region Uppsala ska nå det målet och kunna leverera välfärdstjänster i framtiden behöver hälsosystemet bli mer nära, effektivt, samskapande och hälsofrämjande. En viktig del i omställningen handlar om att omfördela resurser från sjukhusvården till den nära vården.

Uppdrag under 2022 för:

Regionstyrelsen, sjukhusstyrelsen och vårdstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala tillsammans med länets kommuner utveckla och samordna vård i hemmet där mobila team ingår.
- Under 2022 ska Region Uppsala tillsammans med berörd kommun påbörja etablering av vårdcentrum i Östhammar.
- Under 2022 ska Region Uppsala genomföra förslagen i utredningen ”Barn och ungas psykiska hälsa 2020–2030” i samverkan med länets kommuner.
- Under 2022 ska Region Uppsala genomföra förslagen i slutrapporten ”Förbättrad psykisk hälsa för vuxna 2020–2030”.

- Under 2022 ska Region Uppsala genomföra insatser utifrån ”Suicidpreventiv strategi 2021 – 2030 för Region Uppsala”.

Regionstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala identifiera och ge förslag på specialistvård som kan flyttas till primärvårdsnivå.

Vårdstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala, i samverkan med länets kommuner, förbättra patienternas möjlighet till kontinuitet inom primärvården utifrån den handlingsplan som togs fram under 2021.
- Under 2022 ska Region Uppsala tillsammans med länets kommuner påbörja etablering av närmottagningar i länet.
- Under 2022 ska Region Uppsala fortsätta arbetet med att utveckla ett proaktivt och samordnat arbetssätt för målgruppen 75 år eller äldre med komplexa behov i länet samt påbörja breddinförandet. Uppdraget ska genomföras i samverkan med länets kommuner.
- Under 2022 ska Region Uppsala utveckla och pröva metoden Riktade hälsosamtal på några vårdcentraler i länet.
- Under 2022 ska Region Uppsala införa ett förstärkt geografiskt hälsoupdrag på ytterligare sex platser i länet. Uppdraget ska genomföras i samverkan med länets kommuner.

Styrande dokument

- Kvalitetspolicy för en värdeskapande hälso- och sjukvård för Region Uppsala
- Strategi för närvårdssamverkan i Uppsala län
- Suicidpreventiv strategi för Region Uppsala

Hälso- och sjukvård med god kvalitet och god tillgänglighet

Målbeskrivning

God vård är ett samlande begrepp för de områden som utgör basen för kvalitet och tillgänglighet inom hälso- och sjukvård och tandvård. En *kunskapsbaserad* hälso- och sjukvård betyder att patienterna erbjuds vård som bygger på bästa tillgängliga kunskap. *Samskapad hälso- och sjukvård* handlar om att individen ska ges möjlighet att vara delaktig i sin vård och vården ska ske med respekt för individens specifika behov, förväntningar och integritet. Ett *hälsoinriktat* arbetssätt bidrar till att minska insjuknandet i vissa sjukdomar samt för att förbättra livskvaliteten för patienterna. Att hälso- och sjukvård *ges i rimlig tid* och att ingen ska behöva vänta oskäligt länge på vård eller omsorg är en viktig kvalitetsaspekt. En hälso- och sjukvård av god kvalitet ska också vara *säker* för patienten vilket innebär att vi ska arbeta riskförebyggande. Genom att Region Uppsala aktivt arbetar med dessa områden skapas förutsättningar för en hälso- och sjukvård av hög kvalitet och god tillgänglighet för alla invånare i Uppsala län. Det skapar i sin tur goda möjligheter till en bra regional utveckling i länet.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Andelen patienter som får telefonkontakt med vårdcentralen samma dag
- Andelen patienter som inom primärvården får medicinsk bedömning inom 3 dagar på vårdcentral
- Andelen barn och unga som inom primärvården får en bedömning av sin psykiska ohälsa inom 3 dagar
- Andelen väntande patienter som får sitt förstabesök inom 90 dagar
- Andelen väntande patienter som får sin behandling/operation påbörjad inom 90 dagar
- Andelen barn och unga med psykisk ohälsa som fått ett första besök på specialistnivå inom 30 dagar
- Andelen patienter inom specialisttandvården som får planerad vård inom tre månader
- Andel vårdrelaterade urinvägsinfektioner och postoperativa infektioner i somatisk slutenvård i relation till antalet vårdtillfällen
- Andelen bensyl-pc eller penicillin V ska öka vid antibiotikabehandling av samhällsförvärd pneumoni
- Följsamhet till hygienrutiner samt klädregler
- Andel sjukhusförvärdade trycksår
- Andelen patienter utan ny karies vid 19 respektive 70 år
- Andel utlokaliserade patienter i somatisk slutenvård
- HSE – Hållbart säkerhetsengagemang
- Patienters upplevelse av delaktighet och involvering
- Patienters upplevelse av att bli bemötta med respekt
- Identifiering av ohälsosamma levnadsvanor vid kronisk sjukdom
- Rådgivning vid ohälsosamma levnadsvanor och kronisk sjukdom

Kunskapsbaserad hälso- och sjukvård
Kunskapsbaserad hälso- och sjukvård innebär att vården ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet och utformas för den individuella patientens behov på bästa möjliga sätt.

Det nationella kunskapsstyrningssystemet visar nu på hur snabbt det går att sprida ny kunskap när expertgrupper finns etablerade och redo att ta fram nya kunskapsunderlag. Region Uppsalas medarbetare bidrar aktivt till det expertgruppsarbetet på nationell nivå. Inom Sjukvårdsregion Mellansverige samarbetar Region Uppsala nära övriga regioner för att stärka samarbeten och lärande utbyten inom kunskapsstyrningsarbetet. Lokalt i Uppsala län samarbetar Region Uppsala med länets kommuner för att tillsammans bygga hållbara strukturer för kunskapsstyrning. En viktig framgångsfaktor för att säkerställa en jämställd vård i hela länet är att bygga kunskapsstöd utifrån patientens hela vårdkedja.

Under 2021 har Region Uppsala arbetat fram processer för hur de sex personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp som togs fram under 2020 ska införas och följas upp i verksamheterna. Kunskapsstyrningssystemet har samtidigt utvecklat ytterligare vårdförlopp parallellt med arbetet att ta fram ett naturligt arbetssätt för att fortlöpande integrera de nya vårdförloppen i verksamheternas dagliga arbete. Syftet är att patienten ska uppleva en mer välorganiserad och helhetsorienterad vårdkedja då vårdförloppen är införda.

Genomic Medicine Sweden (GMS), är ett nationellt initiativ för att införa precisionsmedicin i hälso- och sjukvården. Precisionsmedicin innebär att diagnostiken utgår från den enskilda patientens genetiska förändringar för att sedan skraddarsy behandling och uppföljning med stöd av gensekvenseringstekniker. Region Uppsala medverkar i utvecklingsprojektet GMS med målsättningen att tillgängliggöra nya gensekvenseringstekniker på ett kostnadseffektivt och likvärdigt sätt över hela landet.

Region Uppsala har antagit en kvalitetspolicy och en kvalitetsstrategi som en gemensam referensram för framtida kvalitetsarbete. Under 2021 har mer konkreta handlingsplaner tagits fram av förvaltningarna för att få rätt saker att hända i den dagliga verksamheten. Region Uppsala arbetar strukturerat via ledningssystem för miljö- och säkerhet, men inte inom kvalitetsområdet. För att ytterligare förstärka en gemensam plattform för kvalitet och säkra verksamheternas fortlöpande arbete med kvalitetsuppföljning behöver ett kvalitetsledningssystem utformas och antas.

När hälso- och sjukvårdens kvalitet utvecklas finns risk för minskad produktivitet. Så många som möjligt behöver få tillgång till vård ur ett jämlikhetsperspektiv. Produktionsplanering behöver därför fortsätta utvecklas och gå hand i hand med övriga kvalitetsambitioner. Resurserna behöver användas smart för att ge bästa utväxling och skapa en effektiv hälso- och sjukvård i Region Uppsala.

För att Region Uppsala ska bli ledande inom kunskapsbaserad hälso- och sjukvård behöver insatserna redovisas genom bättre patientrelaterade resultat. Region Uppsala behöver arbeta systematiskt med gapanalyser av ojämlik variation i länet. Det ska finnas transparenta och lättillgängliga rapporter med kvalitetsmått och ekonomiska mått som verksamheterna kontinuerligt kan följa och diskutera för att kunna vidta löpande åtgärder. Kvalitetsmått ska även spegla övergångar mellan hälso- och sjukvård, stöd, omsorg och egenvård så att verksamheter och individer får löpande återkoppling på vad som behöver förbättras i en samskapad vård mellan olika vårdgivare.

Samskapad hälso- och sjukvård
Samskapad hälso- och sjukvård utgår från ett personcentrerat förhållningssätt. Det innebär att vården ska ges med respekt

och lyhördhet för individens specifika behov, förväntningar och värderingar och att dessa vägs in i de kliniska besluten.

En av grundprinciperna i Region Uppsalas kvalitetspolicy är patientdelaktighet. För att uppnå målsättningen med denna grundprincip ska Region Uppsala fortsätta utveckla Patientkontraktets fyra dimensioner; Överenskommelse, Fast vårdkontakt, Överenskommen tid och Sammanhållen plan. Arbetet med Patientkontrakt etablerar en värdegrund där patienten och närstående kan känna delaktighet, förutsägbarhet, närhet och effektivitet i kontakt med vården.

I omställningen till en nära vård är det viktigt på vilket sätt relationer mellan patienter och vårdgivare byggs. En god kontinuitet gynnar personligt ansvarstagande, är relationsskapande och leder till ökad trygghet i befolkningen. Kontinuitet kan utvecklas utifrån en fast läkarkontakt, en fast vårdkontakt eller ett helt vårdteam som känner patient och närstående väl. I Region Uppsalas arbete med patientkontrakt ska relationsskapande och god kontinuitet utvecklas. Patientkontrakt ger förutsättningar för att patienten får den vård den har rätt till inom rimlig tid, oavsett egen förmåga att själva ta kontakt med vården eller att samordna vård- och omsorgsinsatser. Patientkontrakt är också en naturlig del av cancervården och de personcenterade och sammanhållna vårdförloppen.

Region Uppsala kommer att fortsätta förbättringsarbetet inom mödrahälsovården, förlossningsvården samt vården efter förlossning genom insatser som syftar till att alla föräldrar ska kunna känna sig trygga och säkra hela vägen före, under och efter graviditet. Framgångsfaktorerna för detta arbete är att involvera kvinnor och deras familjer, anpassa vården efter behov, säkerställa en sammanhållen vårdkedja, utveckla arbetssätten och stärka kunskapsstyrningen.

Samskapande hälso- och sjukvård innebär att hänsyn tas till närståendes resurser, förmågor, viljor och behov för att skapa bästa möjliga förutsättningar för patienten. Det ger bättre förutsättningar att få det behandlingsutfall och den livskvalitet som är bäst för patienten. Patienter och närståendes erfarenheter behöver tas tillvara i utformning och utveckling av hälso- och sjukvården.

Samordning inom vården möjliggör en kvalitetssäker och trygg rehabiliterings- och sjukskrivningsprocess för patienten. En rehabiliteringsplan behöver tas fram för att tydliggöra åtgärder och ansvar. Vården har en laglig skyldighet att erbjuda kordineringsinsatser till sjukskrivna patienter för att främja deras återgång till eller inträde i arbetslivet. Därför finns rehabiliteringskoordinatorer etablerade inom primärvården och införs successivt inom sjukskrivningsintensiva verksamhetsområden på sjukhus.

Försäkringsmedicin är en del av kunskapsstyrningsstrukturen. Det är viktigt att säkerställa kvaliteten i hälso- och sjukvårdens försäkringsmedicinska bedömningar och patientens behov av medicinsk behandling och rehabilitering. Sjukskrivning är den vanligast förekommande försäkringsmedicinska åtgärden. Samverkan med Försäkringskassan, länets kommuner och arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen är viktigt för att synkronisera den medicinska och arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

Etableringen av Rehabiliteringscentrum inom Region Uppsala stärker våra möjligheter att erbjuda våra patienter en kunskapsstyrd rehabilitering, där primär- och specialistvård kompletterar varandra. Teambaserad smärtrehabilitering implementeras inom primärvården vid vårdcentrum i samarbete med Smärtcentrum på Akademiska sjukhuset

Hälsoinriktad hälso- och sjukvård
Hälsoinriktad hälso- och sjukvård innebär ett samskapande arbete mellan individen och vården för att stödja patientens egen

kontroll över sin hälsa, sjukdom och liv. För vården innebär det både ett hälsofrämjande bemötande och ett arbetsätt. Syftet med det hälsoinriktade arbetet kan vara både förebyggande och som del av en behandling.

Socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor innehåller rekommendationer om åtgärder som är vetenskapligt utvärderade och effektiva för hälsofrämjande hälso- och sjukvård. I riktlinjerna finns rekommendationer för att stödja personer att förändra levnadsvanorna; tobaksbruk, riskbruk av alkohol, ohälsosamma matvanor och otillräcklig fysisk aktivitet. För att säkerställa kvalitet och en enhetlig struktur i arbetet utifrån dessa riktlinjer har Region Uppsala tagit fram ett kunskapsunderlag som beskriver hur levnadsvanearbetet ska integreras i det kliniska arbetet på ett standardiserat sätt. Kunskapsunderlaget beskriver hela processen; från att frågan om levnadsvanor ställs till patienten till åtgärder samt dokumentation. Levnadsvanearbetet är även en naturlig och integrerad del av de personcentrerade och sammanhållna vårdförloppen som ska införas i Region Uppsala. Arbetsättet utgår från det nationella vårdprogrammet för levnadsvanor.

Genom medlemskapet i WHO-nätverket för hälsofrämjande hälso- och sjukvård (HFS) vill Region Uppsala förstärka hälso- och sjukvårdens och tandvårdens roll i länets hälsoinriktade arbete. Hälso- och sjukvården ska arbeta strukturerat utifrån det hälsofrämjande perspektivet ur ett styrnings- och ledningsperspektiv såväl som ur ett patient-, befolknings- och medarbetarperspektiv.

Pandemin med Covid-19 har inneburit förändrade livsvillkor för en stor del av befolkningen i Uppsala län, bland annat med konsekvenser som ytterligare riskerar att förstärka den ojämlika hälsan. För att bemöta detta behöver hälso- och sjukvården arbeta mer med hälsofrämjande insatser under kommande år. Hälso- och sjukvården

behöver också bemöta den psykiska ohälsan i befolkningen genom stöd för hälsosamma levnadsvanor i förebyggande syfte såväl som i behandling. Bland annat har fysisk aktivitet påvisat god effekt för psykisk hälsa.

Hälsan är inte jämnt fördelad i befolkningen och en av flera förklaringar är skillnader i levnadsvanor. En hälsoinriktad hälso- och sjukvård är därför en viktig del i omställningsarbetet för en effektiv och nära vård.

Hälso- och sjukvård i rimlig tid

Hälso- och sjukvård i rimlig tid innebär att ingen patient ska behöva vänta oskälig tid på de vårdinsatser som patienten har behov av. Som ett resultat av pandemin har tillgänglighetsmålen varit svåra att nå upp till. Att arbeta ikapp den uppskjutna vården är därför ett viktigt fokus 2022. God tillgänglighet och kontinuitet är viktiga faktorer för förtroendet för vården. Region Uppsala ska utmärkas av hälso- och sjukvård med god tillgänglighet och korta väntetider inom primärvård, specialistvård och tandvård. För att uppnå en god tillgänglighet krävs fortsatt systematiskt utvecklingsarbete med att korta väntetider genom samverkan såväl inom Region Uppsala som mellan sjukvårdsregionerna samt privata vårdgivare.

Primärvården är ofta patientens väg in till vården. Digitala kommunikationskanaler innebär att vårdcentralerna måste vara flexibla i sin patientkommunikation med förändrade arbetsätt som följd. Det digitala arbetssättet utvecklades kraftfullt under pandemin och kommer att ha ett fortsatt starkt fokus 2022. För många patienter är 1177 den första kontakten med vården. Under 2022 behöver verksamheten därför kraftsamla för bättre tillgänglighet och kortare väntetider, där en upphandling av "second-line" (back up-funktion) ska övervägas. En backup-funktion är en funktion som kan åberopas vid behov för att korta väntetiderna.

För att påverka och effektivare styra samtalsflöden ska samarbetet mellan verksamheterna utvecklas under planperioden. En viktig del i arbetet är att utbilda vårdcentralens sjuksköterskor i samtalsprocessen och det digitala rådgivningsstödet. Utbildning sker också fortlöpande i övriga berörda förvaltningar.

Den förstärkta vårdgarantin innebär att varje patient ska få en medicinsk bedömning inom tre dagar när de söker till primärvården. Den medicinska bedömningen behöver inte som tidigare vara ett fysiskt besök utan bedömningen kan också ske genom digitala hjälpmedel. Ett utvecklingsarbete har påbörjats men behöver fortsätta för att kunna anpassa arbetssätt och löpande utvärdering. För att den nationella målsättningen ska nås behövs ett fortsatt utvecklingsarbete mellan primärvårdens barn- och ungdomspsykologer, barn- och ungdomspsykiatri och i samverkan med länets kommuners elevhälsa och socialtjänst.

Ökad samverkan mellan Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping skapar förutsättningar för en mer effektiv resurs- och produktionsplanering. Det är av yttersta vikt att produktionsplaneringen fortsätter att utvecklas. För att möjliggöra en minskning av den uppskjutna vården som är ett resultat av pandemin behöver resurserna användas smart för att ge bästa utväxling. En effektiv samverkan är en nyckelfaktor under hela planperioden eftersom Region Uppsala har brist på kompetens inom vissa yrkesgrupper.

Region Uppsalas patienter inom slutenvården är ofta kroniskt sjuka patienter med komplexa vårdbehov. Sjukhusens samverkan med kommuner och primärvård behöver därför fortsätta att utvecklas i syfte att skapa en trygg hemgång för patienten och genom kvalitetssäkrade metoder förhindra onödig återinläggning på sjukhus. Vidare behöver väntetiderna för återbesök kvalitetssäkras för bättre överblick av existerande köer samt bevakning av att

väntetider till återbesök inte blir för långa. Nya mätningarna påbörjades 1 mars 2021 och arbetet för att kvalitetssäkra data kommer att fortgå under 2022.

Region Uppsala ska fortsätta arbetet med standardiserade vårdförlopp inom cancer vården. Vårdförloppen beskriver patientens vårdprocess avseende utredningar och fram till behandlingsstart. Det standardiserade vårdförloppet ska planeras för varje enskild patient som får en cancerdiagnos. Insatserna ska minska regionala skillnader, skapa en mer jämlik cancervård och korta väntetiderna. För att nå bättre ledtider behöver samverkan mellan länets sjukhus och primärvård fortsätta att utvecklas och bli tätare under planperioden.

Säker hälso- och sjukvård

En hälso- och sjukvård med hög patientsäkerhet innebär att patienterna skyddas mot vårdskador. Ett systematiskt, riskmedvetet och förebyggande arbete är centralt för att skapa en säker vård. Region Uppsala har antagit en nollvision för undvikbara vårdskador. Målet är att vara bland de bästa i Sverige när det gäller patientsäkerhetsarbete.

Den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024 - Agera för säker vård - anger fyra grundläggande förutsättningar för en säker vård: Engagerad ledning och tydlig styrning, en god säkerhetskultur, adekvat kunskap och kompetens samt patient som medskapare. I överensstämmelse med den nationella handlingsplanen har Region Uppsala fastställt en strategi för patientsäkerhet som ska ligga till grund för förvaltningarnas handlingsplaner. Organisationen kring patientsäkerhetsarbetet stärks genom bildandet av en lokal samverkansgrupp för patientsäkerhet inom systemet för kunskapsstyrning.

En grundläggande förutsättning för säker vård är en engagerad och kompetent ledning. Tydlig styrning behövs på alla nivåer i hälso- och sjukvårdssystemet, från politisk

till regional nivå samt från operativa ledare till ledare i den patientnära verksamheten. Ledare behöver även göra patienter och närstående delaktiga i utformningen av vården för att tillvarata deras erfarenheter och upplevelser.

Patientsäkerhet har en stark koppling till arbetsmiljö. Värderingar, attityder och beteenden präglar patientsäkerhetskulturen inom verksamheterna. För att stärka patientsäkerhetskulturen behöver strategiska metoder utvecklas i samspel mellan arbetsmiljö- och patientsäkerhetsområdet.

De vanligaste vårdskadorna inom Region Uppsala är vårdrelaterade infektioner och trycksår. Region Uppsala har tagit fram handlingsplaner för hur dessa vårdskador ska minska med stöd av evidensbaserade åtgärder. Risken för vårdskador ökar betydligt när en patient vårdas på annan enhet och därför behövs fortsatta åtgärder för att minska antalet utlokaliserade patienter.

I pandemiarbetet har vikten av hög följsamhet till hygienrutiner och klädregler visat sig vara avgörande för att minska smittspridning. En regiongemensam infektionsregistrering är viktig för att systematiskt följa upp och vidta åtgärder för att förhindra vårdrelaterade infektioner.

Läkemedelshantering rymmer många patientrisker. Vägen från att ett läkemedel ordinerats till att det nått patienten är komplex och kantad av många risker för allvarliga misstag. Under 2020 inleddes ett omfattande projekt med syfte att i detalj reglera hur läkemedelshanteringen skall gå till i Region Uppsala. En efterlevnad av dessa riktlinjer kommer att minska riskerna för felmedicinering och att läkemedlen används på ett felaktigt sätt. Under 2022 fortsätter arbetet med att implementera dessa riktlinjer.

Region Uppsala fortsätter även med det långsiktiga arbetet att minska utvecklingen av antibiotikaresistens. I arbetet används

Stramas 10-punktsprogram för att öka korrekt förskrivning av bredspektrumantibiotika.

Patientnämnden

Patientnämndens arbete syftar till att bidra till att höja kvaliteten i Region Uppsalas hälso- och sjukvårdsverksamheter. Detta sker genom att årligen analysera inkomna klagomål och synpunkter samt uppmärksamma Region Uppsala och länets kommuner på risk- och utvecklingsområden. Patientnämnden har även i uppdrag att utse stödpersoner för patienter inom psykiatrisk tvångsvård, rättspsykiatrisk vård och för patienter som hålls isolerade enligt smittskyddslagen.

I enlighet med Lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården ska Region Uppsala göra en analys av föregående års inkomna ärenden, och lämna analysen till Inspektionen för vård och omsorg.

Uppdrag under 2022 till:

Regionstyrelsen, sjukhusstyrelsen och vårdstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala fortsätta utveckla en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning i nationell och sjukvårdsregional samverkan samt tillsammans med länets kommuner säkerställa en struktur för att implementera ny kunskap i det dagliga hälso- och sjukvårdsarbetet.
- Under 2022 ska Region Uppsala fortsätta att utveckla arbetet med ett patientorienterat arbetssätt, bland annat genom att implementera patientkontrakt.
- Under 2022 ska Region Uppsalas förvaltningar inom hälso- och sjukvård utveckla nyckeltal inom kvalitetsområdet.
- Under 2022 ska Region Uppsala fortlöpande införa personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp.

- Under 2022 ska Region Uppsala genomföra åtgärder i syfte att öka antalet förskrivna recept på fysisk aktivitet (FaR).
- Under 2022 ska Region Uppsala utveckla strategiska arbetsmetoder för ett integrerat och systematiskt patientsäkerhets- och arbetsmiljöarbete

Sjukhusstyrelsen och vårdstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala fortsätta arbetet med att minska mängden uppskjuten vård i syfte att öka tillgängligheten i enlighet med vårdgarantin.
- Under 2022 ska Region Uppsala utifrån ett personcentrerat förhållningssätt genomföra hälsoinriktade insatser i enlighet med Socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor.
- Under 2022 ska Region Uppsala minska antalet vårdrelaterade infektioner genom evidensbaserade åtgärder och systematisk infektionsregistrering.

Regionstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala fortsätta att utforma ett ledningssystem för kvalitet inom hälso- och sjukvård, för att sedan utbilda och tillämpa ledningssystemet så att kvalitetsfrågorna blir en stående punkt på ledningsmöten på alla nivåer.
- Under 2022 ska Region Uppsala utveckla arbetet med regionövergripande produktionsplanering inom hälso- och sjukvården.

Sjukhusstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala vara en aktiv del av den nationella satsningen Genomic medicine Sweden (GMS) i syfte att säkerställa att sekvensbaserad precisionsdiagnostik och precisionsmedicin, i ökad omfattning, blir tillgänglig för patienter i sjukvårdsregionen.

Patientnämnden

- Under 2022 ska Region Uppsala skriva en samlad analys om barn i enlighet med beslut taget av IVO och patientnämnderna nationellt.

Styrande dokument

- Kvalitetspolicy för en värdeskapande hälso- och sjukvård för Region Uppsala
- Kvalitetsstrategi för en värdeskapande hälso- och sjukvård för Region Uppsala
- Strategi för att minska vårdrelaterade infektioner inom Region Uppsala
- Strategi för patientsäkerhet för Region Uppsala

Internationellt erkända inom forskning och innovation

Målbeskrivning

Forskning, utveckling, utbildning och innovation är viktiga områden för att framtidssäkra Region Uppsalas verksamheter, inte minst hälso- och sjukvården. Forskningen etablerar ny kunskap som kan leda till nya behandlingsrekommendationer, som kan implementeras i verksamheten genom utvecklingsinsatser. Utbildning av studenter från olika program och medarbetare inom olika vårdprofessioner säkrar den kompetens som är nödvändig för att bedriva högkvalitativ hälso- och sjukvård även i framtiden. Genom att tillvarata forskningsresultat, eller medarbetarnas idéer, skapas innovation som genererar nytta. Exempelvis patientnytta, effektiviseringar i verksamheten eller kommersiella möjligheter.

Region Uppsala samarbetar med näringslivet för att den kompetens som medarbetarna inom hälso- och sjukvården besitter ska generera värde när framtidens medicinsktekniska utrustning utvecklas. Detta ger hälso- och sjukvården tillgång till bättre produkter samtidigt som det stärker företagets konkurrenskraft och därmed även länet vi lever och verkar i.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Antalet nystartade kliniska läkemedelsprövningar i form av samarbete med företag
- Antalet nystartade akademiskt initierade kliniska studier
- Akademiska sjukhusets och Lasarettet i Enköpings respektive placering i Sveriges yngre läkarförenings (SYLF) AT-ranking

Forskning och utveckling

De viktigaste styrdokumenterna för den kliniska forskningen inom Region Uppsala är Forskningsstrategi för hälso- och sjukvården inom Region Uppsala och Region Uppsalas och Uppsala universitets Gemensamma visioner och mål för den verksamhetsintegrerade utbildningen av sjukvårdens professioner, den kliniska forskningen och utvecklingen av hälso- och sjukvården. Dessutom stödjer Region Uppsala den Strategi för forskning inom hälso- och sjukvård som det regionala forskningsrådet för Sjukvårdsregion Mellansverige tagit fram. Vidare står Region Uppsala även bakom SKR:s positionspapper gällande klinisk forskning. I dokumentet klar

görs det ömsesidiga beroende som finns av hälso- och sjukvårdens uppdrag och klinisk forskning. Slutligen stödjer Region Uppsala också den nationella life science-strategin.

Regeringens life science-strategi betonar att forskning och innovation är en nödvändighet för att klara de utmaningar som välfärden står inför. Strategin betonar integrering av forskning och innovation i vården och listar ett antal prioriterade områden, exempelvis nyttiggörande av hälso- och vårddata för forskning och innovation, omställning mot precisionsmedicin samt tillämpning av artificiell intelligens för intelligenta beslutsstöd och diagnostik.

Det långvariga samarbete som finns mellan Region Uppsala och Uppsala universitet ska ytterligare förstärkas, bland annat ska Centrum för medicinteknik, Medtech Science and Innovation fortsätta att utvecklas. Genom forskning inom områden av stor betydelse för den högspecialiserade vården ska centrumet bli navet för den medicintekniska forskningen i Uppsala län. För att skapa goda förutsättningar för framtida kompetensförsörjning inom området driver Uppsala universitet tillsammans med Akademiska sjukhuset ett högskoleingenjörsprogram i medicinsk teknik. Avsikten är att via detta centrum även skapa gynnsamma förutsättningar för industriell samverkan. Centrumet gör nu en unik satsning på implementeringsforskning där flera projekt har startats i samverkan mellan Region Uppsala och Uppsala universitet med medverkan från andra regioner.

Sveriges största akademiska kliniska forskningscentrum, Uppsala Clinical Research Center (UCR), är ytterligare ett exempel på god samverkan mellan Region Uppsala och Uppsala universitet. UCR underlättar genomförande av allt från små lokala till stora internationella patientnära kliniska forskningsprojekt, i samarbete med forskare inom både Region Uppsala och Uppsala universitet, andra regioner och industrin. Resultaten av nyligen genomförda projekt inom hjärtkärlområdet har fått stort genomslag internationellt, till nytta för patienter och i flera fall till reducerade kostnader, vilket i Sverige omedelbart kan följas upp i de nationella kvalitetsregister som är anslutna till UCR.

Region Uppsalas och Uppsala universitetsgemensamma biobank, Uppsala biobank, behåller sin framskjutande position i Sverige och bidrar till att forskare lättare kan få tillgång till biobanksprover, vilket är en förutsättning för många studier, som kan ha avgörande betydelse för framtida behandlingsrekommendationer för många sjukdomar. Region Uppsala fortsätter att stödja Biobank Sverige, ett nationellt initiativ för att stödja biobanksinfrastruktur för hälso-

och sjukvård, akademi och näringsliv. Region Uppsala är värd för ett samarbete mellan Sveriges 21 regioner för att utveckla och förvalta Svenskt biobanksregister, vilket kommer att underlätta biobanksbaserad forskning för klinisk nytta i hela landet.

I egenskap av vårdgivare tillfrågas Region Uppsala ofta om intresse finns för att delta i EU-projekt. Även interna projekt kan vara lämpliga att utveckla inom ramen för denna typ av verksamhet. Avsikten är att fortsätta arbetet med att bygga upp och bredda kunskapen om deltagande i EU-projekt inom Region Uppsala. Större medvetenhet om EU-projekt kan bidra till en mer aktiv roll för Region Uppsala inom EIT Hälsa (en EU-satsning inom hälso- och sjukvårdsområdet), som kan vara av nytta för invånarna inom områden som ett hälsosammare liv, aktivt åldrande och förbättringar i hälso- och sjukvården. I regeringens life science-strategi finns mål om ökat antal företagsinitierade kliniska studier samt höjd kvalitet i de kliniska studier som genomförs i Sverige. Anledningen till denna prioritering är den stora betydelse som kliniska studier av läkemedel, medicintekniska produkter och behandlingsmetoder har för Sverige, dels för att säkerställa att svenska patienter får tillgång till de senaste produkterna och metoderna för sin behandling dels för att stärka life science-industrin.

Region Uppsala har av samma skäl valt att stödja den kliniska forskningens aktörer genom att förbättra processer och underlätta förutsättningarna för att bedriva kliniska studier. Dessutom stödjer Region Uppsala satsningen på Forum Uppsala-Örebro, som har ett uppdrag att stötta samverkan inom sjukvårdsregionen mellan olika intressenter av kliniska studier och verksamhetsföreträdare för att förbättra processer och underlätta förutsättningarna för att bedriva kliniska studier.

Akademiska sjukhuset, Nära vård och hälso och Lasarettet i Enköping har obligatorisk registrering av samtliga kliniska studier.

Syftet är att förvaltningen centralt får kännedom om varje studie och kan säkerställa att forskare/kliniker har tagit ansvar för att samla in alla erforderliga myndighetsgodkännanden och har studien finansierad innan studien får godkännande att starta. Detta ger också förvaltningen möjlighet att följa trender och statistik för att kunna identifiera eventuella barriärer mot att genomföra fler kliniska studier.

Ett betydande problem med ordnat införande av nya metoder och teknik inom hälso- och sjukvården är att nuvarande system för utvärderingar ofta tar alltför lång tid. Under de närmaste åren kommer ett mer organiserat samarbete att byggas upp med Centre for Assessment of Medical Technology in Örebro (CAMTÖ) samt andra enheter inom Health Technology Assessment (HTA) för att bland annat bidra till snabbare processer för utvärdering.

Med utgångspunkt i utvärderingen av den kliniska forskningens kvalitet och universitetssjukvården 2017–2018 ska Region Uppsala tillsammans med Uppsala universitet kontinuerligt förbättra förutsättningarna för den kliniska forskningen och universitetssjukvården. Region Uppsala ska tillsammans med Uppsala universitet delta i nästa nationella utvärdering, som genomförs 2022–2023.

Effektiv och nära vård

Möjligheterna att bedriva klinisk forskning även i den nära vården ska tas tillvara, i samband med Region Uppsalas fokus på en omställning mot en effektiv och nära vård. Det betyder att nödvändiga resurser ska finnas tillgängliga för att forskning och även utbildning ska kunna genomföras i den nära vården. Det gäller såväl allmänmedicinsk forskning, som forskning relaterad till andra specialiteter och inkluderar också möjligheten för patienterna att kunna delta i kliniska prövningar. Tandvården kommer att ha en betydelsefull roll i den nära vården och det är därför väsentligt att även tandvården har nödvändiga resurser för forskning och utbildning.

Omställningsarbetet mot effektiv och nära vård är omfattande och innehåller många nya perspektiv på hur hälso- och sjukvård ska bedrivas. Ur det perspektivet lämpar det sig för följeforskning ur ett organisationsperspektiv där parametrar som till exempel medicinska resultat, etik, kommunikation, arbetsmiljö, patientnöjdhet, patientbeteende och hälsoekonomiskt utfall är exempel.

Förutsättningarna för en miljö och infrastruktur som tillåter och stimulerar forskning förutsätter ett nära samarbete med akademien. Uppsala universitet bör bjudas in till en tydlig samverkan inom de olika forskningsperspektiven presenterade ovan. Det bör också finnas en öppenhet att samverka med länets kommuner, andra regioner, forskningsfinansiärer, universitet och andra myndigheter.

Omställningsarbetet effektiv och nära vård kommer att skapa nya typer av behov, där innovation kan vara en del av angreppssättet. Det kommer i ännu högre grad att finnas potential i att adressera dessa nya behov och utmaningar i samverkan med aktörer utanför hälso- och sjukvårdssystemet, till exempel forskare, innovatörer och företag. Under 2021 genomfördes ett förberedelseprojekt för ett regionalt labb för systeminnovation, där lösningar på systeminnovationer kan utvecklas, testas, skalas upp och införas. Om förberedelseprojektet faller väl ut så kan initiativet permanentas under 2022.

Den pågående satsningen på Akademiskt primärvårdcentrum och Akademiska vårdcentraler är viktig för att förverkliga en effektiv och nära vård. Det är väsentligt att kontinuerligt följa upp och säkerställa att tillräckliga resurser finns i dessa strukturer för att de effektivt ska kunna stödja utvecklingen av forskning, utveckling, innovation och utbildning inom det framväxande systemet för nära vård.

Region Uppsala innovation

Region Uppsala innovation ska vara ett nav när det gäller innovationsarbete inom hälso- och sjukvårdsområdet. Det innebär stöd till

Region Uppsalas medarbetare runt deras idéer och innovationer med syfte att förbättra vården. Det innebär också samverkan med företag och innovatörer som vill möta användare och vårdmiljöer. Region Uppsala kommer att kartlägga processerna för företagsamverkan med målsättningen att förbättra dessa och säkerställa ett transparent system som är till nytta för båda parter.

Region Uppsala innovation utgör även en del i omställningsarbetet mot en effektiv och nära vård. Genom innovationsinriktad verksamhetsutveckling samarbetar gruppen inom regionen, med kommunerna och med Uppsala universitet för en förbättrad hälso-utveckling i Region Uppsala. Region Uppsala innovation stödjer vidare implementeringen av Region Uppsalas innovationsstrategi för hälso- och sjukvården i verksamheterna. För att aktualisera innovationsstrategin ska texten uppdateras under 2022.

Ett av projekten inom Region Uppsala innovation är Idékraft. Idékraft startade som ett pilotprojekt på neonatalavdelningen, Akademiska barnsjukhuset och implementerades därefter på hela Akademiska barnsjukhuset. Idékraft är en struktur för att hantera idéer från medarbetare, patienter och närstående. Syftet är också att etablera en kultur som främjar idéarbete.

Under 2020 påbörjade Region Uppsala innovation arbetet att införa Idékraft i en regionövergripande struktur med start på Akademiska sjukhuset. Syftet med regionövergripande Idékraft är att möjliggöra för alla medarbetare inom Region Uppsala att lämna in

sina idéer som kan förbättra och utveckla verksamheten, samt att säkerställa återkoppling till medarbetaren. Idékraft ska utgöra grunden i medarbetardrivet förbättringsarbete inom organisationen.

Under 2022 slutförs implementeringen i alla förvaltningar, som efter hand går över i förvaltning av det kontinuerliga medarbetardrivna förbättringsarbetet. Region Uppsala innovation stöttar de olika förvaltningarna kontinuerligt genom att samordna och genomföra löpande nätverk och utbildningar för idékoordinatorer och chefer.

Genom forsknings- och innovationssamarbeten med nationella och internationella partners stärker Region Uppsala kunskapsgenereringen och Region Uppsalas nationella och internationella lyskraft.

Uppdrag under 2022 till:

Regionstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala genomföra kartläggning och utveckling av processer för effektiv samverkan mellan Region Uppsalas vårdverksamhet och företag som behöver tillgång till vårdens resurser.
- Under 2022 ska Region Uppsala ta fram en uppdaterad innovationsstrategi för hälso- och sjukvården.

Sjukhusstyrelsen och vårdstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala i nära samarbete med Uppsala universitet medverka i Vetenskapsrådets och Socialstyrelsens utvärderingar av klinisk forskning, respektive universitetssjukvården.

Styrande dokument

- Region Uppsalas forskningsstrategi
- Strategi för forskning inom hälso- och sjukvård (Regionala forskningsrådet för Sjukvårdsregion Mellansverige)

Kollektivtrafik som är ett naturligt val för resor

Målbeskrivning

Det övergripande målet för kollektivtrafiken är att öka det hållbara resandet i länet genom att göra kollektivtrafiken till ett naturligt val för resor som inte kan göras med gång eller cykel. För att nå målet krävs att utveckla och förbättra kollektivtrafiken till ett mer attraktivt resealternativ. Ett utvecklingsarbete pågår utifrån de övergripande målen i trafikförsörjningsprogrammet om en jämlik, attraktiv och tillgänglig kollektivtrafik för länets invånare.

Om fler väljer kollektivtrafik än bil för sina resor bidrar det till en bättre miljö lokalt genom minskad trängsel och minskade utsläpp, men också till att uppnå de globala och nationella klimatmålen. Det långsiktiga målet är att kollektivtrafikens marknadsandel av det motoriserade resandet ska fördubblas till 2030 jämfört med 2006.

Kollektivtrafiken är ett viktigt verktyg för regional utveckling, genom att öka tillgängligheten till arbete, studier och fritidsaktiviteter så att människor kan leva och verka i hela länet. En väl utvecklad kollektivtrafik skapar också möjligheter för en större arbetsmarknad och underlättar för rekrytering.

Kollektivtrafiken är inte en isolerad verksamhet. Måluppfyllelsen påverkas av samhällets utveckling i stort och därför krävs en stark samverkan i samhällsplaneringen i länet för att fullt ut kunna nyttja den möjligheten kollektivtrafiken ger både lokalt och regionalt.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Totalt antal resor i kollektivtrafiken
- Andel ankomster till hållplats inom 5 minuter från tiden som anges i tidtabell
- Kollektivtrafikens marknadsandel av det motoriserade resandet
- Kundnöjdhet
- Upplevd trygghet
- Andel fossilfritt bränsle i busstrafiken

Regional kollektivtrafikmyndighet och UL

Region Uppsala är regional kollektivtrafikmyndighet med ansvar för länets regionala kollektivtrafik.

I sitt uppdrag som regional kollektivtrafikmyndighet ska Region Uppsala fastställa ett trafikförsörjningsprogram.

I detta program redovisas behovet av regional kollektivtrafik i länet samt mål för kollektivtrafikförsörjningen. Då kollektivtrafik är ett viktigt verktyg för regional utveckling är trafikförsörjningsprogrammet nära kopplat till den regionala utvecklingsstrategin.

De övergripande mål och strategier som redovisas i trafikförsörjningsprogrammet är utgångspunkten för all verksamhet inom

Region Uppsala som rör den allmänna kollektivtrafiken. Innehållet i trafikförsörjningsprogrammet påverkar även delar av länsplanen för regional infrastruktur. För att uppnå målen i trafikförsörjningsprogrammet organiserar Region Uppsala kollektivtrafik under varumärket UL. Denna kollektivtrafik finansieras till stor del av biljettintäkter.

Hållbar mobilitet

Hållbar mobilitet handlar om hur människor ska kunna resa utan att påverka klimatet negativt. Kollektivtrafiken är, tillsammans med gång och cykel, en nyckelfaktor i arbetet för hållbar mobilitet och klimatomställningen genom att möjliggöra för fler att resa hållbart. Region Uppsala har därför en viktig roll att i samverkan med främst länets kommuner, Trafikverket och länsstyrelsen skapa goda förutsättningar för hållbar mobilitet i länet.

Kollektivtrafiken och pandemin

I länet finns idag en väl utbyggd kollektivtrafik, med en av landets största trafikutbud per invånare. Innan covid-19-pandemin förväntades en fortsatt ökning av resbehovet, inom länet och till angränsande län, under de kommande åren till följd av befolkningsökning.

Covid-19-pandemin har haft stor påverkan på kollektivtrafikens ekonomi genom kraftigt minskade biljettintäkter, dels på grund av det minskade resandet dels på grund av en försämrad betalningsmoral då framdörrarna varit avstängda. Det finns idag en stor osäkerhet om på vilket sätt och i hur stor utsträckning resandebelöven kommer att påverkas av ändrade vanor efter pandemin. Ett ökat inslag av distansarbete kan till exempel leda till minskat behov av resor till arbetsplatser.

För Region Uppsala är det viktigt att även framöver bidra till att uppnå målet i den regionala utvecklingsstrategin om en ökad kollektivtrafikandel till 2030. Det behöver därför finnas en beredskap för att hantera en återhämtningsfas för kollektivtrafiken. Samtidigt är det inte på sikt rimligt med en lägre självfinansieringsgrad för kollektivtrafiken än före

pandemin. Målsättningen är att inom planperioden återställa självfinansieringsgraden så att den motsvarar nivån för 2019.

En del av de nya vanor som har etablerats bidrar till det hållbara resandet. Ökat distansarbete leder till minskat behov av transporter och att ersätta bussen med gång och cykel är positivt både för miljön och hälsan.

De nya resmönstren kan komma att ställa krav på förändringar när det gäller sådant som turtäthet, linjesträckningar och biljett-erbjudanden. För att kunna upprätthålla ett attraktivt kollektivtrafikerbjudanden behövs också samverkan inte minst med länets kommuner för att kunna skapa en mer effektiv kollektivtrafik, till exempel genom åtgärder som minskar belastningen under rusningstid.

Fossil- och utsläppsfri kollektivtrafik

Utsläppen per resenär är betydligt lägre för en resa med kollektivtrafiken än om resenären färdas med bil. Nyttjande av fossilfria, och successivt även utsläppsfria, drivmedel i kollektivtrafiken minskar påverkan på klimatet ytterligare. All kollektivtrafik i länet som Region Uppsala organiserar ska vara fossilfri och tågtrafiken är redan idag utsläppsfri.

Inom busstrafiken utvecklas snabbt teknik som möjliggör fler eldrivna bussar, främst i stadsbusstrafiken. Införandet av eldrivna bussar begränsas i dagsläget av tillgången på eleffekt i länet. Utöver utsläppsfri eldrift behöver Region Uppsala säkerställa möjligheten att bedriva kollektivtrafiken med olika fossilfria drivmedel såsom biogas och biodiesel. En nyckelfaktor i detta arbete är att Region Uppsala säkerställer rådgivning över de större bussdepåerna i länet. Stadsbussdepån i Uppsala förses med biogas via en gasledning från Uppsala vatten som under hösten 2021 beräknas sammankopplas med regionbussdepån i Uppsala som därmed förses med biogas.

Mobilitetsåtgärder

En stor utmaning för en ökad hållbar mobilitet i länet är att det förutsätter att invånarna

ser fördelar av att förändra sitt beteende kring resor. Region Uppsala arbetar därför tillsammans med länets övriga aktörer genom att stötta och driva olika mobilitetsåtgärder som påskyndar en beteendeförändring. Dessa åtgärder kan avse såväl breda insatser riktade till allmänheten såsom fokuserade insatser som riktar sig till en utpekad målgrupp.

Enklare att resa

I syfte att ta hänsyn till kundernas behov och för att kollektivtrafik ska upplevas som det naturliga valet och samtidigt leva upp till kundlöftet om en enklare vardag, behöver tjänster utformas ur ett "hela resan"-perspektiv. Utvecklingen av digitala tjänster för kollektivtrafikens kunder är ett effektivt sätt att förenkla för resenären vad gäller att planera sin resa, att välja och betala sin biljett och att genomföra resan. Det blir även enklare att resa över länsgränser. Eftersom inte alla resenärer har möjlighet att använda de nya digitala tjänsterna måste det även fortsättningsvis finnas alternativa lösningar. UL:s zon- och taxemodeller har de senaste åren reformerats med syfte att göra det enklare att resa samtidigt som en god intäktssäkring bibehålls. Under 2021 genomfördes en utredning för att presentera ytterligare förslag bland annat gällande förenklingar när det gäller produkterna och enkelbiljetter över zongräns.

Trafikutveckling

Utvecklingen av kollektivtrafiken sker utifrån flera aspekter. Ambitionen att flytta resenärer från bil till kollektivtrafik tillsammans med befolkningsutvecklingen i olika delar av länet innebär att kollektivtrafiken behöver anpassas efter de behov som finns och uppstår. Till detta kommer kollektivtrafiken som verktyg för regional utveckling, där nya eller snabbare förbindelser mellan platser skapar bättre förutsättningar för utveckling.

Parallellt med ovanstående kvarstår planerna på att införa stadsbusstrafik i Enköping. Dessutom sker en översyn av busstrafiken i Bålsta samt i Knivsta. För busstrafik är även

framkomlighet i vägnätet en viktig förutsättning, vilket kräver nära och kontinuerligt samarbete med berörda kommuner.

Under 2022 förändras även tågtrafiken i länet då Mälardalstrafik, genom varumärket Mälartåg, dels tar över Upptåget och inför genomgående trafik i Sala vidare till Västerås samt Norrköping, dels inför ett tåg i timmen åt vardera håll på sträckan Uppsala – Stockholm.

Planerna på att bygga ett nytt kapacitetsstarkt spårvagnssystem från Resecentrum till Bergsbrunna, via Gottsunda/Rosendal och Ulleråker/Ultuna, ska under planperioden förberedas tillsammans med Uppsala kommun. Ett eventuellt genomförande beslut planeras till 2022 och innebär ett fortsatt omfattande planeringsarbete för såväl Region Uppsala som Uppsala kommun med sikte på att ha systemet i drift 2029.

Tillgänglighet och trygghet

Region Uppsala arbetar vidare utifrån riktlinjer för tillgänglighet i kollektivtrafiken i Uppsala län. Utveckling av kundmiljöer, såsom hållplatser, terminaler och resecentra, genomförs för ökad trygghet och tillgänglighet, där också fokus på kopplingar till gång- och cykelvägar för ett hela resan-perspektiv ingår.

I samverkan med Trafikverket och länets kommuner pågår upprustning och tillgänglighetsanpassning av ett stort antal hållplatser. Även arbetet när det gäller trygghet ombord på bussar och tåg för resenärer och personal kommer att vara fortsatt prioriterat.

Skolbuss och serviceresor

Vid sidan om den allmänna kollektivtrafiken bedriver Region Uppsala skolbusstrafik på uppdrag av fem av länets kommuner. Denna busstrafik kan nyttjas av samtliga UL-kunder och är i många fall grunden för kollektivtrafik på landsbygden.

Verksamheten kring sjukresor ska fortsätta utvecklas för att uppnå synergier med den allmänna kollektivtrafiken. Därtill ska Region

Uppsala utveckla samarbetet med länets kommuner med möjlighet att ta över hela eller delar av ansvaret för färdtjänst.

Uppdrag under 2022 till:

Regionstyrelsen och trafik och samhällsutvecklingsnämnden

- Under 2022 ska Region Uppsala i samverkan med Uppsala kommun fortsätta planeringen av ett spårvagnssystem i Uppsala.

Trafik och samhällsutvecklingsnämnden

- Under 2022 ska Region Uppsala arbeta för att anpassa kollektivtrafiken utifrån ett

eventuellt förändrat resandebehov efter pandemin.

- Under 2022 ska Region Uppsala vidta åtgärder för att påbörja återställandet av kollektivtrafikandelen till nivån för 2019.
- Under 2022 ska Region Uppsala vidta åtgärder för att påbörja återställandet av självfinansieringsgraden till nivån 2019.
- Under 2022 ska Region Uppsala införa stadsbusstrafik i Enköpings stad.
- Under 2022 ska Region Uppsala fortsätta arbetet med det digitala kundmötet.
- Under 2022 ska Region Uppsala ta ytterligare steg i arbetet med att samordna samhällsbetalda resor.

Styrande dokument

- Mötes- och resepolicy för Region Uppsala
- Regional plan för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon i Uppsala län
- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Uppsala län
- Tillämpning av Region Uppsalas resepolicy

Ett kulturliv och en folkhögskola som präglas av mod, bildning och delaktighet

Målbekrivning

Region Uppsala främjar konstarnas och kulturskaparnas verksamheter i Uppsala län. Länet ska erbjuda ett professionellt kulturliv av hög kvalitet, och då behövs förutsättningar för utveckling och nyskapande. Region Uppsala står bakom de nationella kulturpolitiska mål som vilar på yttrandefrihetens grund och som kännetecknar ett demokratiskt samhälle. Region Uppsala värnar principen om armlängds avstånd.

Målet om En region för alla innebär att offentliga kultur- och bildningsevenemang ska ha god tillgänglighet och hög delaktighet. Alla bör ha lika möjligheter att delta i kulturlivet utifrån sina egna förutsättningar. Länsinvånarna ska kunna välja kurser som ökar chansen till ett självständigt liv och egen försörjning. Genom folkhögskolornas bildningspedagogik kan fler länsinvånare delta i studier, skapa sig framtidshopp, förbättrad hälsa och välbefinnande i ett socialt sammanhang.

Att förstå sin egen kultur, sin historia och att ha kunskap om samhällets dominerande kulturella uttryck berikar livet och är en förutsättning för att kunna förstå sig själv och andra. Kultur är en utvecklingsfaktor för regional utveckling, för entreprenörskap och innovationer, som uppstår ur människors kreativa förmågor och idéutbyten. När regionen växer är det väsentligt att skapa hållbara och attraktiva livsmiljöer i ett samspel mellan länets kulturhistoria, de anrika kulturmiljöerna och samtida konstnärlig gestaltning i nybyggda miljöer. Genom ökad kännedom om platsernas kulturhistoria kan länet utvecklas som ett kulturellt intressant besöksmål och som en bra plats att leva på.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Andel genomförda satsningar i regional kulturplan
- Andel deltagare som slutför sina påbörjade långa kurser (mer än 15 veckor) på Region Uppsalas folkhögskola
- Regional investerad krona per invånare i kultur och bildning

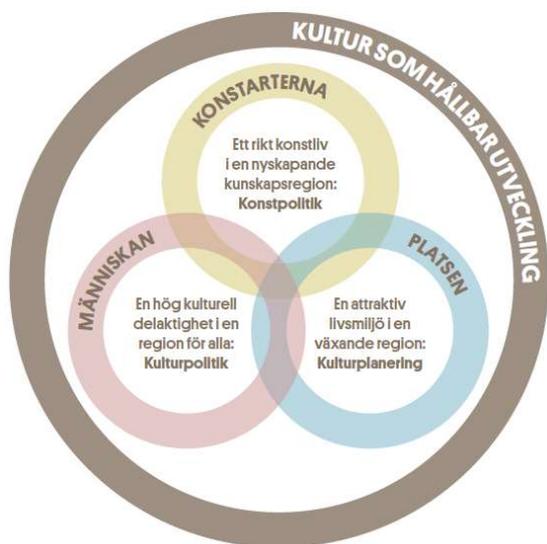
En stark kulturregion

Uppsala län ska vara en stark kulturregion med internationell prägel. Länets läge mitt i landet med närhet till storstadsområdet,

Arlanda och övriga mellansvenska regioner, bildar goda förutsättningar för ett dynamiskt kulturliv, utbyten och internationella inslag i produktioner, kontakter och utbud. Hur

Region Uppsala stärker länets kulturliv anges i de regionala kulturplanerna, som revideras varje mandatperiod. Under år 2022 ska regionfullmäktige anta en reviderad kulturplan som gäller för åren 2023–2026. Beredningen sker av kulturnämnden. Under hela 2022 ska arbetet även pågå med att realisera den nuvarande kulturplanen. Innehållet i kulturplanerna tas fram i samverkan och dialog med länets kommuner samt i samråd med det professionella kulturlivet och civilsamhället.

Region Uppsala stödjer och främjar den regionala konst- och kulturutvecklingen utifrån tre kulturstrategiska områden: konstarnas, människans och platsens utveckling. Kultur är viktigt som en social hållbarhetsfaktor som omfattar samtliga tre strategiska områden. För dessa frågor har Region Uppsala ett antal åtaganden i den regionala utvecklingsstrategin (RUS), som eftersträvar hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Region Uppsalas verksamheter ska vara relevanta för länsinvånarna, samtida i sina former och lyhörda för förändringar hos finansärer och publik. Genom riktade statsbidrag erhåller Region Uppsala finansiellt stöd för att medverka till att de nationella kulturpolitiska målsättningarna kan förverkligas.

Ett rikt konstliv

Den kulturella infrastrukturen i landet samfinansieras genom flernivåstyrning. Ansvaret

delas mellan staten, regionerna och kommunerna. Region Uppsala ska under 2022 upprätthålla sina mötesformer för att utbyta information och erfarenheter på det sätt som pandemins krisläge förde med sig i gemensamma frågor. Digitaliseringens möjligheter ska fortsatt tas tillvara. Dialoger förs såväl med staten, andra regioner och länets kommuner. Samverkan är en ledstjärna för att hantera kulturfrågor på regional nivå.

Ett rikt konstliv avser att stödja de professionella kulturskaparnas och konstarnas egna utvecklingsmöjligheter och att kunna fortsätta verka i länet. Kulturnämnden arbetar via bidragsgivning till utförande kulturaktörer. Andra insatser som ska fortgå är stipendiegivning, utlysning av residensvisiteter för grupper eller enskilda utövare, arrangemang av mentorskap och nätverk.

Stöd till professionell kultur

Region Uppsalas kulturverksamheter ska utmärkas av en professionell konstnärlig kvalitet. De stiftelser och organisationer som erhåller ekonomiskt stöd från Region Uppsala ska arbeta långsiktigt och utifrån ambitionerna om en god tillgänglighet för många och med varierat utbud. Staten följer upp all verksamhet med statlig medfinansiering, vilket kan gynna kvalitetsutveckling, stabilitet och långsiktigheten i den kulturella infrastrukturen. Årliga överenskommelser görs med kulturinstitutioner inom samverkansmodellen, liksom med större aktörer som erhåller årliga anslag.

En hög kulturell delaktighet

Kulturpolitikens mål är en hög kulturell delaktighet för alla inom länet. Region Uppsala verkar för en inkluderande kulturpolitik och för allas rätt att delta i kulturlivet. Det innebär att alla som vill ska ha möjlighet att ta del av kulturupplevelser och uttrycka sig fritt genom eget skapande. Särskild vikt läggs på att stödja kultur för, av och med barn och unga. Folkbildningen med länets två folkhögskolor, studiecirkel och kursverksamheterna är viktiga för kompetensförsörjning och livslångt lärande. Förnyelsen av hela Region Uppsalas

folkhögskola ska fortgå. Det är ett utvecklingsarbete där närvaron i hela länet ska fortsatt stärkas och befästas.

Folkhögskolan ska vara en resurs för kultur, bildning och kompetensutveckling till förmån för hela länet. Samarbetet ska fortsatt stärkas med den rörelsedrivna folkhögskolan vid Biskops-Arnö, som bland annat ger estetiska utbildningar av hög kvalitet och är en tillgång för hela landet.

En attraktiv livsmiljö

Region Uppsala värnar och utvecklar de värdefulla kulturhistoriska platser och miljöer som finns i länet. Att knyta banden mellan historia och samtid innebär att främja upplevelsen för invånarna att de lever i och verkar i en attraktiv livsmiljö. Inför 2022 har Region Uppsala träffat en överenskommelse med staten om att överta museidriften för Gamla Uppsala museum från Riksantikvarieämbetet. Gamla Uppsala med kungshögarna är ett helt unikt och autentiskt område sett till hela Skandinavien. Gamla Uppsala var centralpunkt i den förhistoriska maktstruktur som senare kallats Svealand. Utgrävningar under 2000-talet har givit nya fynd och ökad kunskap om platsens symboliska funktion, dess storslagna byggnationer och om den mänskliga närvaron där genom årtusenden. Gamla Uppsalas namn är välkänt nationellt och internationellt för såväl forskare specialiserade på dess storhetstid som för en intresserad allmänhet. Region Uppsala ser en stor potential i att genom statlig medfinansiering omhänderta möjligheten att utveckla Gamla Uppsala museum till en värdefull besöksanledning som kan gynna kulturturismen i hela Uppsala län.

Museibyggnaden är ritad av Carl Nyrén och invigdes år 2000. Byggnadens två plan moderniseras i etapper genom förnyade basutställningar 2021 och 2022. Museet har redan en omfattande digital verksamhet med kunskapsförmedling av god kvalitet och visualiseringar i Virtual Reality-teknik. Nya koncept kan tillgängliggöra och öka förståelsen för kulturhistorien för olika målgrupper. Museet

lockade före pandemin många internationella besökare. Museet ska utvecklas för att på bästa sätt öka attraktiviteten. Intentionen är att läns museet Stiftelsen Upplandsmuseet övertar museidriften genom en verksamhetsövergång 2022.

Kultur har en viktig betydelse för en regional hållbar utveckling. Genom ökad samverkan kan Region Uppsala förtydliga kulturens roll för samhällsutvecklingen. Pandemin har visat kulturens ekonomiska sårbarhet även inom kulturella och kreativa näringar, kulturvanor, turism och besöksutveckling. Av länets många kulturhistoriska miljöer äger Region Uppsala flera byggnader och mark på området vid Wiks slott utanför Uppsala. Slottet har varit i landstingets ägo sedan ungefär hundra år och har ett jubileum framför sig. Region Uppsala ska under 2022 tillsammans med folkhögskolan och Wiks slott fortsätta stärka platsen som en tillgång för länets invånare.

Wik ska vara känt som ett rekreationsområde och som en plats för kvalitativa möten och tillgängliga utbildningar. Det är angeläget att följa upp pandemins effekter på konferensmarknaden och utreda bästa möjliga långsiktiga finansieringsform för slottet och folkhögskolan tillsammans.

Uppdrag under 2021 till:

Regionstyrelsen och kulturnämnden

- Under 2022 ska Region Uppsala överta driften av Gamla Uppsala museum i Upplandsmuseets regi genom medfinansiering av staten.

Kulturnämnden

- Under 2022 ska Region Uppsala bereda och färdigställa regional kulturplan för åren 2023–2026.
- Under 2022 ska Region Uppsala tydliggöra sin regionala roll för bidragsgivningen inom kultur och folkbildning utanför kultursamverkansmodellen.
- Under 2022 ska Wikområdet stärkas som besöksmål och som en känd plats i länet för kultur, natur, folkbildning och möten.

- Under 2022 ska Region Uppsalas folkhögskola arbeta vidare för en relevant kompe-

tensutveckling i länet i samverkan med valda aktörer.

Styrande dokument

- Region Uppsalas kulturplan 2019–2022
- Regional utvecklingsstrategi och Agenda 2030-målen

Hållbar utveckling och tillväxt i hela länet

Målbeskrivning

Region Uppsala har ett strategiskt ansvar att leda och driva det regionala utvecklingsarbetet i länet. Den regionala utvecklingspolitiken handlar om att skapa utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet. Den regionala utvecklingsstrategin för Uppsala län ska fungera som länets och Region Uppsalas Agenda 2030-strategi. Region Uppsala ska genom arbetet med strategin skapa förutsättningar för en hållbar utveckling och en hållbar tillväxt i hela länet, både genom vår egen verksamhet och genom vår roll som regionalt utvecklingsansvarig aktör.

Målet är att skapa förutsättningar för att uppfylla visionen i den regionala utvecklingsstrategin ”Ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion med internationell lyskraft”. För att lyckas med detta behöver Region Uppsala bland annat skapa förutsättningar för goda och jämlika livsvillkor, främja hälsosamma levnadsvanor, säkra kompetensförsörjningen, stärka näringslivet och länets attraktionskraft, säkerställa tillgängliga och hållbara transporter och arbeta för en hälsosam och giftfri miljö.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Antal företag som har fått stöd att starta
- Antal företag som har fått stöd att växa
- Uppmätt klimatpåverkan i ton CO2-ekvivalenter (Region Uppsala)
- Andel ekologiska livsmedel
- Andel av Region Uppsalas fordonsflotta som är fossilfri
- Förskrivning av substanser med hög miljöpåverkan
- Av Upplandsstiftelsen långsiktigt fredade och förvaltade naturområden med syftet att bevara biologisk mångfald och att främja friluftsliv

Agenda 2030

Agenda 2030 innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling. Syftet med agendan är att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

Agendan har godkänts av alla länder och innehåller utöver 17 mål även 169 delmål. De globala målen ligger i linje med redan fastställda europeiska och nationella målsättningar och visar på att en omställning måste ske här och nu.

Region Uppsala ska vara en kraft i förflyttningen mot ett hållbart samhälle. Genom vår egen verksamhet och i samverkan med andra aktörer behöver Region Uppsala säkerställa en hållbar utveckling i Uppsala län. Med en integrering av Agenda 2030 i Region Uppsalas styrdokument säkerställs att utvecklingen sker hållbart.

I Agenda 2030:s ingress står det formulerat enligt följande: ”Alla länder och berörda parter kommer att genomföra denna plan i samarbete och partnerskap. Vi föresätter oss att befria mänskligheten från fattigdomens och bristens tyranni och att hela och säkra vår planet. Vi är fast beslutna att ta de djärva och omdanande steg som omgående krävs för att föra in världen på en hållbar och motståndskraftig väg. När vi nu inleder denna gemensamma resa utfäster vi oss att inte lämna någon utanför.”

Hållbar regional utveckling

Som en del i genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin, och i linje med förverkligandet av Agenda 2030, verkar Region Uppsala inom ramen för Tillväxtverkets utlysning Vägar till hållbar utveckling, som pågår under

åren 2020-2023. Projektet syftar till att få till organisatorisk omställning i en hållbar riktning, där nya metoder och arbetssätt ska prövas. Ett annat syfte är att hållbarhetsäkra sammanhållningspolitiken, företagsstöd, projektmedel och kommersiell service.

Region Uppsala ämnar få till stärkt samverkanskompetens bland länets aktörer och utveckla varaktiga strukturer för systematisk dialog med länets civilsamhällesorganisationer, näringsliv samt barn och unga. Genom att genomföra systematiska dialoger med ungdomar, civilsamhälle och näringsliv ökar tilliten i samhället vilket i sin tur stärker demokratin. Barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn. Region Uppsala ska därtill ta fram en mall för hållbarhetsäkring av såväl beslutsärenden som projektmedel och EU-programmeringen.

Integreringen av jämställdhet är en bra drivkraft för regionens olika aktörer som arbetar inom det regionala utvecklingsuppdraget. För projekt som söker medel inom ramen för exempelvis regionala 1:1-medel prioriterar Region Uppsala idag projekt som har positiv inverkan på områden som jämställdhet mellan kvinnor och män, miljö, folkhälsa, integration och mångfald.

Samverkan och partnerskap är grundläggande förutsättningar för genomförande av Agenda 2030 och den regionala utvecklingsstrategin. För att bygga upp regionens genomförandekapacitet inom regional utveckling behöver vi utveckla nya och fördjupande kompetenser och förmågor kring samverkan och i att leda samverkan. Under 2022 ska ett kompetenslyft i samverkansledning genomföras.

En region för alla

I en region för alla präglas hela Uppsala län av ett gott samhällsklimat som är öppet och inkluderande med hög tillit. Vi har en stärkt demokrati och en god förmåga att hantera olika påfrestningar i samhället. Vi lever i ett

hälsofrämjande samhälle med tillgänglighet till god vård och service i hela länet. Uppsala läns invånare har en god livskvalitet och hälsa, och ges möjlighet till utveckling och delaktighet i samhället och arbetslivet. Alla invånare ska ges möjlighet till en bra start i livet, med god utbildning och livslångt lärande.

Inom ramen för den sociala dimensionen är arbetet för en god och jämlik hälsa av stor vikt. Med utgångspunkt i hälsans bestämningsfaktorer bedrivs det folkhälsofrämjande arbetet genom breda universella insatser till hela befolkningen och genom riktade insatser till grupper med särskilda behov. Det finns mer att läsa kring dessa områden under målet God och jämlik hälsa.

Social hållbarhet och mänskliga rättigheter

FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter är en grund för de globala målen för hållbar utveckling. Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

Social hållbarhet är av avgörande betydelse för det demokratiska samhället och är helt nödvändig ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Ett socialt hållbart samhälle tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget (resilient).

En förutsättning för social hållbarhet är att det råder en samsyn kring vad ett välfärds-samhälle ska erbjuda och att det som erbjuds:

- tillgodoser alla människors grundläggande behov och att de mänskliga rättigheterna säkerställs
- bidrar till att alla människor är inkluderade – oavsett kön, utbildnings- och inkomstnivå, social status, etnisk tillhörighet, religion eller annan tros-uppfattning, bostadsort, sexuell läggning, köns-

överskridande identitet och uttryck, ålder och funktionsnedsättning

- anpassas och utformas utifrån de grupper som har störst behov.

Råd för social hållbarhet

I Uppsala län finns ett råd för social hållbarhet med syfte att skapa struktur och systematik i länets arbete för social hållbarhet. Rådet består av högsta tjänsteledningen i Länsstyrelsen i Uppsala län, länets åtta kommuner, Region Uppsala, och ett tiotal myndigheter

I linje med Uppsala läns regionala utvecklingsstrategi har rådet beslutat om att prioritera följande områden, mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt hälsa, trygghet och goda livsvillkor i socioekonomiskt utsatta områden. Vad gäller dessa prioriterade områden fortsätter gemensamma insatser under programperioden.

Arbetet inom prioriteringen Mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål sker med utgångspunkt i Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Inom ramen för prioriteringen Hälsa, trygghet och goda livsvillkor i socioekonomiskt utsatta områden pågår arbete inom följande fyra insatsområden, kompensatoriska insatser för goda och jämlika livsvillkor, förutsättningar för goda levnadsvanor, egenmakt, inflytande och delaktighet och trygga miljöer. Huvudsaklig målgrupp för insatserna är barn och unga och de närmaste runt barn och unga som skapar förutsättningarna för en bra start i livet. Insatserna riktar sig till individer som bor i områden som bedöms som socioekonomiskt utsatta.

Dialoger och mötesplatser för ökad tillit och inkludering

Inom ramen för den regionala utvecklingsstrategin är ett prioriterat mål Ett gott

samhällsklimat med hög tillit och inkludering bland länets invånare. Det bygger på ömsesidiga förtroenden mellan olika parter i samhället och att invånarnas behov, olikheter och mångfald tas omhand. Ett län som har ett gott samhällsklimat och högt socialt kapital präglas av hög tillit, tolerans, inkludering och deltagande. Under programperioden för den regionala utvecklingsstrategins genomförande ska former fastställas för hur länet bäst samverkar för stärkt samhällsklimat.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk skyddar och stärker nationella minoriteters möjligheter till inflytande och stödjer historiska minoritetsspråk så att de hålls levande. De nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Region Uppsala har förvaltningsområde för finska, vilket bland annat innebär att Region Uppsala ska säkerställa att frågor på finska kan besvaras både skriftligt och muntligt.

Under 2022 kommer arbetet fortsätta med systematiska och regelbundna samråd med nationella minoriteter. Dessutom fortsätter arbetet med kompetenshöjande insatser i Region Uppsalas verksamheter. Inom ramen för kulturplanen genomförs också insatser för att främja minoritetsspråken och kulturen.

Likabehandling

Arbetet med likabehandling inom Region Uppsala utgår från två perspektiv, arbetsgivarperspektivet och invånarperspektivet. Det innebär att både värna medarbetarnas arbetsmiljö och välmående, samt arbeta för ett gott bemötande gentemot länets invånare och värna resurser i form av tjänster och produkter som Region Uppsala tillhandahåller länets invånare.

Med utgångspunkt i de två perspektiven bedrivs arbetet med likabehandling inom Region Uppsala på två nivåer. På övergripande nivå ska det konkreta likabehandlingsarbetet genomföras inom ramen för regionplan och budget (RPB), och på arbetsplatsnivå inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). För att kunna integrera arbetet med likabehandling i ordinarie verksamhet behövs kompetens och ägandeskap på plats i verksamheterna. Chefer har det övergripande ansvaret för likabehandlingsarbetet och ett ombud kan vara värdefullt stöd i arbetet.

Nollvision mot våld i nära relationer

Våld i nära relationer är ett stort folkhälsoproblem och en kränkning av mänskliga rättigheter som kan få allvarliga konsekvenser för den som drabbas. Personer som är utsatta för våld i nära relationer kan bland annat behöva vård eller behandling från hälso- och sjukvården och tandvården liksom stöd och hjälp från socialtjänsten. De kan också behöva kontakt med rättsväsendet. I samband med antagandet av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (Skr.2016/17:10) konstaterades att alla samhällssektorer som kommer i kontakt med våldet och dess konsekvenser måste bli bättre på att upptäcka det och ge stöd till utsatta individer. Kommunerna har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Det kan handla om omsorg, vård och service, upplysningar, råd, ekonomisk hjälp och annat bistånd.

Hälso- och sjukvårdens olika verksamheter har en viktig roll för att upptäcka och uppmärksamma våld. Hälso- och sjukvården ska också verka för att våldsutsatta personer erbjuds vård och omvårdnad och kan också behöva hänvisa dessa personer till hjälp från andra aktörer. Tandvården kan hjälpa till att upptäcka, behandla och dokumentera tand- och käkskador. Kunskapen om fungerande arbetssätt, om effekten av insatser samt om våldets utbredning och kostnader över tid behöver öka. Arbetet mot våld ska vara väl samordnat mellan berörda aktörer på samtliga nivåer.

Regionstyrelsen antog under hösten 2020 en *Nollvision mot våld i nära relationer*. I begreppet våld i nära relationer åsyftas i detta sammanhang parrelationer, hedersrelaterat våld och barnmisshandel. Målet på lång sikt är att alla verksamheter i Region Uppsala har tillräckliga kunskaper för att upptäcka och dokumentera våld, att kunna ge våldsutsatta personer relevant vård och behandling samt råd om var ytterligare stöd går att få. På kort sikt är målet att fortsätta bedriva kompetenshöjande insatser och aktivt uppmärksamma frågan om våld i nära relation. Region Uppsala ska tillsammans med länets kommuner, i nuvarande samarbetsorgan, verka för att nollvisionen gällande våld i nära relation uppnås.

Vid Uppsala universitet och Akademiska sjukhuset finns Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) som på regeringens uppdrag arbetar med att höja kunskapen på nationell nivå om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. I uppdraget ingår även att arbeta kliniskt genom att erbjuda våldsutsatta kvinnor stöd. NCK driver sedan 1994 Sveriges första specialistmottagning för kvinnor som utsätts för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld och sedan 2007 även den nationella stödtelefonen Kvinnofridslinjen. Inom Region Uppsala pågår ett aktivt arbete med kunskapshöjande insatser och detta arbete fortsätter under planperioden. Även rutiner och annat stöd i arbetet finns framtaget och kan utarbetas vid förfrågan. Samverkan bedrivs både internt inom regionen och externt med andra aktörer.

Myndigheter, verksamheter och organisationer behöver samverka för att kunna möta hela behovet, inom området hedersrelaterat våld och förtryck, för att insatser inte ska motverka varandra eller falla mellan stolarna. I samverkan med länsstyrelsen och övriga aktörer inom Rådet för social hållbarhet pågår ett arbete med en regional handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck. Strukturer för effektiv samverkan mellan offentliga aktörer och andra organisationer är en viktig del av detta arbete. Behovet av

kompetenshöjande insatser inom hedersrelaterat våld är ett annat område där samverkan med organisationer inom civilsamhället som till exempel TRIS (Tjejers rätt i samhället) kan vara ett sätt att höja kompetensen inom Region Uppsala.

Region Uppsala har ett aktivt arbete inom barnrättsområdet och arbetar i samverkan med Barnombudet i Uppsala län bland annat med barnskyddsfrågor. Under 2021 har regeringen föreslagit att det införs ett nytt särskilt barnfridsbrott. Barnfridsbrott innebär att det blir straffbart att utsätta ett barn för att bevitna vissa brottsliga gärningar, såsom vålds- och sexualbrott, i nära relation. Utbildning om barnets rätt till skydd, inklusive orosanmälan behöver stärkas och under planperioden kommer kompetenshöjande insatser genomföras inom hälso- och sjukvården och tandvården.

Människohandel förekommer i Sverige och människor utsätts och utnyttjas för Människohandel bland annat för sexuella ändamål, inom tiggeri, för tvångsarbete och för att begå kriminella handlingar. Personer som är utsatta för människohandel i Sverige har rätt till stöd och hjälp.

Jämställdhetsmyndigheten ansvarar för nationell samordning mot människohandel och för en formaliserad stödprocess till utsatta personer. Enligt regeringens handlingsplan mot prostitution och människohandel fungerar regionkoordinatorerna som stöd till Jämställdhetsmyndighetens nationella uppdrag. Regionkoordinatorerna ska bistå myndigheter med stöd vid människohandelsärenden och fungera som en regional aktör med spetskompetens gällande människohandel.

Det finns två regionkoordinatorer som arbetar i Västmanlands, Örebro och Uppsala län. Arbetet finansieras gemensamt av Jämställdhetsmyndigheten, de tre Länsstyrelserna, länens kommuner, Region Västmanland och Region Uppsala.

Utbildning och sysselsättning för alla

I spåret av pandemins effekter på arbetsmarknaden har behovet av kommun- och sektorsövergripande samverkan ökat. Läget är särskilt ansträngt för individer med behov av stöd för att komma i arbete eller utöka sin arbetsförmåga och en ökande långtidsarbetslöshet påverkar hela länet avseende såväl inkludering som tillväxt. Region Uppsala samordnar länets samtliga kommuner och berörda myndigheter i Forum för en inkluderande arbetsmarknad (FIA). Det är betydelsefullt att, under planperioden, fortsätta arbetet med mobilisering för att ytterligare stärka utvecklingskapaciteten avseende insatser för individer med en svagare konkurrensförmåga på arbetsmarknaden.

För att möjliggöra egen försörjning på en mer jämställd, jämlik och växande arbetsmarknad behövs ofta flexibla och innovativa lösningar för individen utifrån aktuella behov, såsom exempelvis en kombination av jobb, och utbildning. Strukturer i länet kring utbildning och matchning behöver fortsatt utvecklas för att snabbt kunna ställa om, möta olika individers och arbetsgivares behov och bli mer träffsäkra.

Utbildning och arbete ökar delaktigheten och stärker ekonomin, samtidigt som det finns en tydlig koppling mellan hälsa och arbete. Det kommer att vara avgörande att kunna agera snabbt och i samverkan med berörda aktörer genomföra åtgärder som gör det möjligt för företag och den offentliga sektorn att anpassa sig till samhällets förändringar.

En hållbart växande region

I ett hållbart växande Uppsala län lever vi i trygga och attraktiva livsmiljöer med god tillgänglighet och bostäder efter behov. Vi har en livskraftig miljö och natur, där länet bidrar till den ekologiska återhämtningen samtidigt som vi är långsiktigt växande. En regional hållbar samhällsplanering och infrastruktur gör att vi har en god förmåga att hantera påfrestningar, och vi har säkrat de kritiska försörjningskedjorna. I Uppsala län tillgodoser

vi både nuvarande och kommande generationers behov.

Minskad klimat- och miljöpåverkan

En förutsättning för ett gott liv i en attraktiv region är att värna naturens kretslopp som hjälper till att tillfredsställa grundläggande behov. Arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling i en växande region fortgår via Region Uppsalas miljöprogram med åtgärder inom de tre målen:

- Minskad klimatpåverkan
- Hälsosam och giftfri miljö
- Hållbar och effektiv resursanvändning.

Region Uppsalas miljöprogram beskriver de mest betydande miljöpåverkande aktiviteterna och innehåller mål och åtgärder för att minska denna påverkan inom verksamheterna. De övergripande miljömålen gäller även för arbetet med miljöperspektiven i det regionala utvecklingsarbetet. En minskad klimatpåverkan är en av vår tids största samhällsutmaningar. Arbetet fokuserar såväl på att effektivisera energi- och resursanvändning och att ställa om till renare källor. Under året fortsätter arbetet med att ställa om fordonsflottan till fossilbränslefri, skapa nödvändig infrastruktur för elektrifiering och cykelanpassa Akademiska sjukhusområdet. Det kan exempelvis vara att säkerställa goda cykelparkeringsmöjligheter i nära anslutning till arbetsplatsen.

Miljöfarliga kemikalier är giftiga för mark- och vattenlevande organismer. De är svåra för våra reningsverk att bryta ner och kan lagras i växter och djur. Redan i låga halter kan de ge oönskade effekter på ekosystem och människor, direkt eller med fördröjning. Under år 2022 fortsätter arbetet med att fasa ut leksaker som innehåller farliga ämnen inom Region Uppsalas verksamheter, parallellt med utfasningsarbetet av farliga ämnen som används i laboratorie-verksamheter. Detta arbete sker parallellt med informationsprojektet "Stoppa kemikalieonödan".

En förutsättning för att leva och verka är att värna de livsnödvändiga ekosystemtjänsterna. Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som naturens ekosystem ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Pollinering, naturlig vattenreglering och naturupplevelser är några exempel. Som ett steg i den riktningen kommer Region Uppsala fortsätta arbetet med ekologiska värden på grönytor och att utreda möjligheten att hushålla med vatten.

I linje med det regionala utvecklingsarbetet fortsätter arbetet med verkställigheten av den regionala planen för infrastruktur för bio drivmedel och elfordon i länet. En ökad grad av elektrifiering inom transportområdet är en viktig förutsättning för att möta klimatutmaningen. En begränsad eleffekt har resulterat i ett långsiktigt samarbete mellan Region Uppsala, Länsstyrelsen i Uppsala län och Uppsala kommun under benämningen #uppsalaeffekten. Länets övriga kommuner är knutna till arbetet genom Region Uppsalas och Länsstyrelsens gemensamma regionala utvecklingsarbete.

Under 2022 ska ett nytt hållbarhetsprogram färdigställas och beslutas i regionfullmäktige. Ett hållbarhetsprogram anger strategiska mål och prioriteringar för hållbarhetsarbetet inom Region Uppsala.

En rik biologisk mångfald

En rik biologisk mångfald är en förutsättning för hållbara ekosystem. Dessa levererar i sin tur nödvändiga ekosystemtjänster för livsmedelsproduktion och gröna näringar samt för friluftsliv, folkhälsa och besöksnäring. En varierad och biologiskt rik natur har större möjligheter att kompensera för extremväder och klimatförändringar. Åtgärder som stärker och utvecklar naturvärden är anläggande av våtmarker, restaurering och hävd av ängs- och betesmarker samt anpassad skötsel i skogsmark. Det är också viktigt att långsiktigt säkerställa biologiskt och rekreativt värdefulla områden och löpande skötsel av dessa marker.

Upplandsstiftelsen arbetar tillsammans med markägare och olika aktörer i länet för att stärka den biologiska mångfalden i skog, vatten och våtmark samt i kulturlandskapet.

Hållbara transporter

Idag kommer cirka en tredjedel av utsläppen av växthusgaser i Sverige från inrikestransporter. Transportsektorn står därför inför en stor omställning för att nå klimatmålen. Det krävs ett ökat fokus på hur transporterna i länet ska ställas om, både genom ny teknik och nya drivmedel, men också genom att minska behovet av transporter och ändrade val av transportmedel till mer hållbara alternativ. I detta arbete har Region Uppsala en viktig roll, dels utifrån det direkta ansvaret för regional infrastruktur och kollektivtrafik, dels för att stärka samverkan med andra aktörer.

Regional fysisk planering

Region Uppsala arbetar idag med att stärka regional fysisk planering där infrastruktur, bostadsförsörjning och kollektivtrafik samverkar inom länet. En väl utvecklad samverkan mellan Trafikverket, kommunerna och Region Uppsala är en förutsättning för detta arbete.

Region Uppsala ansvarar för upprättande och fastställande av Länsplan för regional transportinfrastruktur, ofta benämnd länstransportplan. Länstransportplanen ger även utrymme för medfinansiering av kommunala infrastrukturåtgärder. Under genomförandet av planen prioriteras åtgärder efter visioner och mål i den regionala utvecklingsstrategin och det regionala trafikförsörjningsprogrammet. Åtgärderna ska bidra till ökad tillgänglighet, hållbar mobilitet, uppfyllandet av klimatmålen och bostadsbyggande i hela länet. En ny länstransportplan är under utarbetande för fastställande under 2022.

Många av länets invånare bor på landsbygd och i mindre och medelstora tätorter. Av den förväntade befolkningstillväxten i länet beräknas en betydande del ske på landsbygden och i orter utanför kommunhuvudorterna.

Region Uppsala ska i sina beslut medverka till utvecklingen av länets landsbygd och mindre och medelstora orter.

Region Uppsala ser stor potential i att utveckla och uppmuntra cyklingen inom länet, både lokalt och regionalt, i ett led i att öka den hållbara mobiliteten. I den regionala cykelstrategin för Uppsala län synliggörs vilka strategiska satsningar och insatser som krävs för att stärka Uppsala län som en cykelregion. Insatserna syftar till att förbättra cykelinfrastrukturen och främja cykelkulturen för att cykeln ska bli det naturliga färdmedlet för såväl kortare resor som för resor där cykel och kollektivtrafik kombineras.

Enligt ett fyrpartsavtal mellan staten, Uppsala och Knivsta kommun samt Region Uppsala kommer staten att investera i utbyggnad av järnvägen till fyra spår på Ostkustbanan mellan Uppsala och länsgränsen till Stockholms län. Som motprestation har Uppsala och Knivsta kommun förbundit sig att bygga ett stort antal bostäder samt att Region Uppsala och Uppsala kommun ska införa ett kapacitetsstarkt kollektivtrafiksystem mellan Bergsbrunna och Gottsunda. Det senare medfinansieras av staten förutsatt att det är spårväg och ett genomförandebeslut är planerat till 2022.

Region Uppsala har i samband med utbyggnaden av fyra spår ett viktigt samordningsansvar i tidig strategisk planering och i utbyggnaden av viktig samhällsservice. En nyckelfaktor i arbetet är samverkan med de berörda kommunerna.

Region Uppsala kommer inom ramen för det storregionala samarbetet verka för att en utbyggnad av ny järnväg mellan Enköping och Uppsala, Arosstråket, prioriteras i nästa nationella plan för transportsystemet. Syftet med utbyggnaden av Arosstråket är att knyta samman Uppsala med västra Mälardalen med en effektiv kollektivtrafik. Region Uppsala har därtill ett fördjupat samarbete med Region Västmanland och Region Dalarna när det gäller Dalabanans utveckling.

Bredbandsutveckling

En majoritet av länets invånare har tillgång till snabbt bredband, men det råder stora variationer, där framförallt glesbygden i stor utsträckning saknar tillgång till en god bredbandsuppkoppling. Utbyggnad till bredband bidrar till hela länets utveckling.

Region Uppsala ska, i enlighet med överenskommelse med Länsstyrelsen, följa och driva på utbyggnaden i länet samt underlätta och stödja marknadsdriven utbyggnad, så att hushåll och arbetsställen får tillgång till snabbt bredband i nivå med de regionala och nationella målsättningarna. Målet för Uppsala län följer och är desamma som de nationella målen.

- År 2023 bör hela Uppsala län ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.
- År 2025 bör 98 procent ha tillgång till bredband om minst 1 Gbit/s i hemmet och på arbetet, 99,9 procent bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s, och 100 procent bör ha tillgång till minst 30 Mbit/s. Statistik från oktober 2020 visar att 92,5 procent har tillgång till 1 Gbit/s respektive 100 Mbit/s och att 98,8 procent har tillgång till 30 Mbit/s.

Säkerhet, resiliens och kontinuitetsplanering

Med anledning av den säkerhetspolitiska utvecklingen i Sveriges närområde beslutade regeringen 2015 att planeringen för att kunna hantera situationer med höjd beredskap (totalförsvarsplanering) ska återupptas. Regionerna har därmed ett ansvar för att stärka sin förmåga till civilt försvar. Det svenska totalförsvaret består av militärt försvar och civilt försvar. Hälso- och sjukvård, kollektivtrafik samt transporter utgör viktiga delar av det civila försvaret.

Under 2022 ska Region Uppsala arbeta med att bygga upp en god struktur för organisation i händelse av höjd beredskap eller krig. Ett av underlagen i arbetet är Region Uppsalas Risk- och sårbarhetsanalys.

Återuppbyggnaden av det svenska totalförsvaret kommer att kräva långsiktiga insatser från samtliga aktörer inom totalförsvaret. Region Uppsalas kunskap och kompetens om totalförsvarets grunder och regelverk ska stärkas liksom beslutsfattares och medarbetares förmåga att hantera scenarier kopplade extra ordinära händelser och höjd beredskap. Mål för planperioden är att öka kunskapen om grunder och regelverk genom utbildning och praktisk övning.

Varje region ansvarar för att arbeta med kontinuitetshantering i syfte att säkerställa försörjningsberedskap i sina verksamheter. Region Uppsala ska påbörja arbetet med att utarbeta ett enhetligt system för kontinuitetshantering som harmoniserar med nationella vägledningar för kontinuitet och funktionalitet i samhällsviktig verksamhet. En del av detta arbete är att skapa ett system och logistik kring försörjningsberedskap.

För att minska sårbarheten vad gäller uteblivna leveranser av förbrukningsmaterial har Region Uppsala byggt upp ett säkerhetslager. Säkerhetslagret innehåller tillräcklig utrustning för att möjliggöra att verksamheten kan fortgå i tre månader, i händelse av uteblivna leveranser.

En av lärdomarna av pandemin är att styrning och ledning i situationer som kräver krishantering behöver utvecklas. Region Uppsalas krisberedskapsplan ska därför revideras ett tydliggörande av ansvar, roller och mandat.

Region Uppsala har ett betydande antal samhällsviktiga verksamheter som alla bidrar till att upprätthålla några av samhällets mest kritiska funktioner. Information om dessa verksamheters sårbarheter och dess beroenden är skyddsvärd information som inte får hamna i orätta händer. Att säkerställa att skyddsvärd eller känslig information hantearas korrekt är en väsentlig del i Region Uppsalas säkerhetsskyddsarbete.

Enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2018:658) åläggs det Region Uppsala att undersöka vilken verksamhet som kräver ett säkerhetsskydd med hänsyn till Sveriges säkerhet eller skyddet mot terrorism. Verksamhet som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen ska ha det säkerhetsskydd som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Region Uppsala ska bygga upp en robust organisation med gott säkerhetsskydd genom att utbilda berörda parter i organisationen samt vid behov stärka säkerhetsskyddet i samtliga verksamheter. För att få en robust organisation krävs även en god och strategisk materialförsörjning.

God informationssäkerhet ska vara en självklarhet för alla medarbetare och leverantörer inom Region Uppsala. Region Uppsala ska bedriva ett systematiskt förebyggande arbete i syfte att minimera risken att känsliga eller verksamhetskritiska informationstillgångar görs tillgängliga för obehöriga, görs otillgängliga för behöriga, ändras eller förstörs. Detta skapar förtroende både inom och utanför organisationen. En del av vår information är värdefull, både för Region Uppsala och för den enskilda individen. Viss information kan till och med vara livsavgörande, så som information i patientjournaler eller i medicinteknisk utrustning.

Våld och hot mot vårdpersonal runt om i landet blir allt vanligare. Även andra yrkeskategorier inom Region Uppsala utsätts för hot och våld som exempelvis busschaufförer.

I det förebyggande arbetet ingår riskhantering/skyddsron, interna regler och utarbetande av handlingsplan vid händelse av hot och våld. Region Uppsala arbetar kontinuerligt med att arbetsuppgifter med påtaglig risk för hot eller våld inte får utföras som ensamarbete.

Arbetstagarna ska ha tillräcklig utbildning och information, få tillräckliga instruktioner för att kunna utföra arbetet säkert och med tillfredsställande trygghet. Region Uppsala

arbetar systematiskt med att förebygga hot och våld i arbetsmiljön. Stort fokus ligger på utbildningsinsatser. Specialinriktade och generella utbildningar genomförs kontinuerligt. Ett bra samarbete med polismyndigheten och socialtjänsten är också upprättat. En ökning av larm och kamerabevakning på bussar och i vårdens lokaler har också skett genom åren. Exempelvis har alla bussar både larm och kamerabevakning. Ordningsregler, riktlinjer för filmning och fotografering är framtaget som stöd för medarbetare och besökstider är inrättade för vårdverksamheterna. Möjlighet att låsa vissa verksamheter finns och överfallslarm är installerat på många enheter.

En nyskapande region

En nyskapande region innebär ett Uppsala län som är internationellt erkänt för en utmanings- och kunskapsdriven utveckling och hållbar tillväxt. Hela länet präglas av innovation, kreativitet och kompetens i såväl företag, offentlig sektor, som samhället i stort. Företag har goda förutsättningar för att starta och växa, och det finns en kompetensförsörjning som möter behoven. Vi har världsledande universitet, forskning och innovationssystem, som bidrar till att möta de stora samhällsutmaningarna.

Kompetensförsörjning

En bra matchning mellan tillgång på utbildad arbetskraft och arbetsgivarnas efterfrågan på kompetens kommer vara avgörande för en regional hållbar tillväxt och konkurrenskraft. Det råder ökad konkurrens om den högutbildade arbetskraften och det krävs ett aktivt arbete för att behålla internationell kompetens. Därför är arbetet med talangattraktion till länet av stor vikt och Region Uppsala deltar i utvecklingen av ett talangcentrum för att kunna stärka länets spetskompetensunderlag. Syftet är att underlätta rekryteringen av kompetenta personer med specialkunskaper inom olika områden. Detta sker genom information och marknadsföring, att underlätta myndighetskontakter, samordna bostadsansaffning samt kontakt med internationella skolor och förskolor i länet.

Kompetensförsörjning är ett strategiskt viktigt område för Uppsalas omställningsförmåga och utvecklingskraft. Det näringslivsfrämjande systemet har också en viktig funktion i både kompetensförsörjningsfrågor på strategisk nivå samt vad gäller att föra en kvalitativ dialog kring behoven, så att rätt insatser planeras.

Covid-19 har påverkat strukturerna och förutsättningarna för matchning mellan utbildning och arbetsgivarnas efterfrågan på kompetens samt skapat större klyftor i arbetskraftsunderlaget.

Genom arbetet med Kompetensförsörjningsstrategin utvecklas länet genom att exempelvis; bygga och brygga strukturer och samverkan kring kompetensförsörjningsfrågan, utmaningarna med omstrukturering, företagens kompetensförsörjning och tillväxt, god kompetens och riktad inläring i arbetslivet. Regional samverkan kring vuxenutbildning och en god dimensionering av utbildningarna som svarar mot arbetsgivarnas behov är också det en viktig utvecklingsfråga.

Ett stärkt samarbete mellan arbetsgivare, utbildningsanordnare, fackförbund och arbetsgivarorganisationer ska bidra till att lösa rekryteringsbehov, bidra till att fler strategiskt efterfrågade utbildningar ges inom länet. Här finns redan Teknikcollege och Vård- och omsorgscollege som viktiga branschforum för strategiska kompetensförsörjningsfrågor, men det finns behov av fler strategiska samarbeten.

Ett gott klimat för näringslivsutveckling

Länet erbjuder ett gott företagsklimat där företag kan starta, verka och växa och länets utveckling är god trots pandemin. En viktig del i den positiva utvecklingen är näringslivet som sysselsätter en stor del av länets befolkning. Näringslivets fortsatta tillväxt är av stor vikt för att upprätthålla, utveckla och finansiera länets vision om det goda livet. Region Uppsala strävar efter att tillgodose näringslivets olika behov och verkar proaktivt för att skapa bra förutsättningar för näringslivet att

fortsätta utvecklas. Trots att länets utveckling är god har pandemin slagit hårt mot vissa branscher exempelvis, besöksnäring, hotell och restaurang och transportbranschen.

För att ytterligare stärka förutsättningarna för näringslivet har Region Uppsala, i den regionala utvecklingsstrategin, pekat ut två långsiktiga utvecklingsområden med flera långsiktiga och underliggande åtagande som behöver stärkas under kommande år. Under det långsiktiga utvecklingsområdet Ett gott klimat för utveckling och hållbar tillväxt i hela länet finns följande åtaganden:

- ge stöd till fler företag att bli internationellt verksamma
- utveckla en växande besöksnäring.

Under det långsiktiga utvecklingsområdet Innovation för hållbar tillväxt och utveckling är åtagandena att:

- utveckla det regionala företags- och innovationsstödsystemet,
- skapa bättre förutsättningar för socialt entreprenörskap och sociala företag samt
- utveckla och kopplar samman företag, akademi och offentliga organisationer inom länets viktiga fokusområden genom smart specialisering.

Under 2022 ser Region Uppsala ett behov av att verka för att utveckla det regionala företags- och innovationsstödsystemet och Smart Specialisering. Exempelvis sker detta genom att utveckla och koppla samman företag, akademi och offentliga organisationer inom länets viktiga fokusområden, stödja fler företag att bli internationellt verksamma samt genom att utveckla en växande besöksnäring.

Utveckla det regionala företags- och innovationsstödsystemet

Företags- och innovationsstödsystem består av ett antal företagsfrämjande aktörer, mötesplatser och innovationsmiljöer som är

viktiga för hela näringslivets fortsatta goda utveckling. Region Uppsala stödjer några av dessa aktörer (Almi Företagspartner Uppsala AB, Uppsala Innovation Centre, STUNS, STUNS Energi, Uppsala BIO, Drivhuset, Coompanion, Connect Uppsala samt Green Innovation Park.

En del av arbetet syftar till att, genom STUNS Life Science i Uppsala, säkerställa ett ökat högkvalitativt inflöde av bolag till Testa Center från hela Sverige och Europa. Målgruppsbolagen verkar inom områdena; biologi, teknik och digitalisering.

Länet behöver arbeta för att nå uppsatta energi- och klimatpolitiska mål. Region Uppsalas stöd till STUNS Energi för att identifiera behov att omsätta till konkreta projekt/investeringar är ett sätt att bidra till att målen nås.

Smart Specialisering

Smart specialisering handlar om att förstärka regionens konkurrenskraft genom att identifiera och prioritera områden med potential för tillväxt. Region Uppsala antog under 2021 en Smart Specialiseringsstrategi för länet med förslag på insatser och genomförande 2022.

Stöd till fler företag att bli internationellt verksamma

Region Uppsala ska fortsatt att, genom Almi Uppsala, driva och utveckla regional export-samverkan (RES) i nära samverkan med det regionala partnerskapet; Almi Uppsala, Business Sweden, Uppsala Innovation Centre, Connect, Enterprise Europe Network, Handelskammaren, Svensk exportkredit och Exportkreditnämnden.

Öka andelen regionalt utvecklingskapital som investeras i länet

Ett konkurrenskraftigt näringsliv spelar en viktig roll genom att bidra med tillväxt, innovationer och nya jobb som i sin tur ger länet kraften att hantera välfärdsuppdraget. Region Uppsalas har, som regionalt utvecklingsansvarig, ansvar att bevaka och arbeta med

nationella utlysningar och initiera och finansiera utvecklingsprocesser som gagnar näringslivets fortsatta utveckling. Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling. I syfte att nå framgång i arbetet med den regionala utvecklingspolitiken ska Region Uppsala stärka sin förmåga att tillgodogöra sig externa medel.

Utveckla en hållbart växande besöksnäring

Utifrån en regional process med strategiarbete skapas handlingsplaner som tydligt visar prioriteringar och mål framåt. Region Uppsala fortsätter arbetet med att stärka utvecklingsrelationen mellan region och kommuner samt mellan kommunerna.

Uppdrag under 2022 till:

Samtliga styrelser och nämnder

- Under 2022 ska Region Uppsala säkerställa en förstärkt implementering av riktlinjerna för upptäckt av våldsutsatta medarbetare.

Regionstyrelsen

- Under 2022 ska Region Uppsala fortsätta arbetet med att utveckla kontinuitets- hantering, robusthet och säkerhetsskydd vad gäller krisberedskap, civilt försvar och materialförsörjning.

- Under 2022 ska Region Uppsala fortsätta att utveckla arbetet med höjd beredskap och krig, inkluderat process för krigsorganisation och dess bemanning.
- Under 2022 ska Region Uppsala genomföra ett kompetenslyft i samverkansledning för de funktioner som arbetar inom regional utveckling.
- Under 2022 ska Region Uppsala, i syfte att nå en hållbar utveckling inom ramen för Agenda 2030 och det regionala utvecklingsuppdraget, ta fram varaktiga samrådsmodeller dels i syfte att föra dialog och samverka med civilsamhälle och näringsliv dels i syfte att föra systematisk dialog med barn och unga när det gäller övergripande samhällsprocesser.
- Under 2022 ska Region Uppsala bedriva kompetenshöjande insatser och uppmärksamma frågan om våld i nära relation.
- Under 2022 ska Region Uppsala tillsammans med kommunerna och näringslivet i länet upprätta lokala handlingsplaner eller insatser utifrån den regionala besöksnäringstrategin.

Fastighets- och servicenämnden

- Under 2022 ska Region Uppsala skapa en plan för vattenhantering inom Region Uppsalas fastighetsbestånd.

Styrande dokument

- Krisberedningsplan för Region Uppsala
- Likabehandlingspolicy för Region Uppsala
- Länsplan för regional transportinfrastruktur 2018–2029 för Region Uppsala
- Miljöprogram Region Uppsala 2019–2022
- Mötes- och resepolicy för Region Uppsala
- Regional plan för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon i Uppsala län
- Policy för att förverkliga barnets rättigheter
- Riktlinje för arbete med likabehandling
- Riktlinje för biologisk mångfald
- Riktlinjer för hantering av Region Uppsalas regionala tillväxtanslag 1:1-medel
- Riktlinjer för marknadsföring och sponsring
- Riktlinjer för regionala utvecklingsanslag
- Regional cykelstrategi för Uppsala län
- Regional kompetensförsörjningsstrategi
- Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län
- Region Uppsalas riktlinjer för verksamhetsbidrag
- Region Uppsalas riktlinjer för överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap
- Strategi för internationell lyskraft
- Storregional godsstrategi
- Säkerhetsprogram för Region Uppsala 2019–2022
- Säkerhetspolicy för Region Uppsala
- Tillämpning av Region Uppsalas resepolicy

God och jämlik hälsa

Målbekrivning

Region Uppsalas länsinvånare har generellt sett god hälsa, men ojämlikheten i hälsa och livslängd är stor mellan olika grupper i samhället. Region Uppsala arbetar för att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela länet. Arbetet sker bland annat genom de hälsofrämjande och förbyggande insatser som Region Uppsalas verksamheter bedriver.

Med social hållbarhet stärks möjligheterna att göra hälsosamma val samtidigt som det bidrar till en mer jämlik hälsa.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Andel av befolkningen som uppfattar att värden ges på lika villkor
- Besöksmål i naturen som är iordningställda för att vara tillgängliga för alla, antal

God och jämlik hälsa

Folkhälsa är ett mått på en befolknings samlade hälsotillstånd, både vad det gäller nivå och fördelning av de samlade individernas hälsa. En god folkhälsa handlar alltså inte bara om att hälsan bör vara så bra som möjligt, den bör också vara så jämnt fördelad som möjligt.

Hälsan i befolkningen formas genom ett samspel av ärftliga faktorer, livsvillkor, levnadsförhållanden och levnadsvanor. Folkhälsan påverkas också av samhällets organisation och resurser, individens förutsättningar att fatta beslut som gynnar hälsan och åldersstrukturen i befolkningen.

Det övergripande målet för folkhälsopolitiken har ett tydligt fokus på jämlik hälsa. Syftet är att genom folkhälsopolitiken skapa samhällsrelaterade förutsättningar för en

god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Ojämlikhet i hälsa kan beskrivas som systematiska skillnader i hälsa mellan grupper med olika social position, uttryckt i till exempel utbildning, inkomst eller yrke. Jämlik hälsa är frånvaron av sådana skillnader. Diskrimineringsgrunderna kön, ålder, födelseort, sexuell läggning och funktionsnedsättning kan också vara orsaker till ojämlikhet i hälsa.

Särskilt angeläget är det därför att hälsan förbättras för de grupper som är mest utsatta för ohälsa.

Ojämlikheten i hälsa uppstår till följd av att sociala grupper har olika tillgång till resurser som påverkar hälsan, såsom utbildning,

arbete och försörjning. De olika resurserna är sammankopplade, förstärker varandra och samspelar genom hela livet. Hälsa är därmed både en förutsättning för och ett resultat av andra viktiga resurser. Skillnader i resurser leder till skillnader även i:

- risk för ohälsa
- mottaglighet för och motståndskraft mot ohälsa
- sociala och ekonomiska konsekvenser av ohälsa.

Med mer jämlika livsvillkor och resurser blir också hälsan mer jämlik.

Eftersom folkhälsopolitiken är tvärsektorie-ll behövs en palett av åtgärder som skär över flera olika samhällsområden. Folkhäl- san påverkas och bestäms av människors livsvillkor, levnadsvanor och olika faktorer i samhällsmiljön.

De åtta målområdena inom folkhälsopoliti- ken är:

- Det tidiga livets villkor
- Kunskaper, kompetenser och utbild- ning
- Arbete, arbetsförhållanden och arbets- miljö
- Inkomster och försörjningsmöjligheter
- Boende och närmiljö
- Levnadsvanor
- Kontroll, inflytande och delaktighet
- En hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Folkhälsoarbete är ett långsiktigt arbete för att främja hälsa, förebygga ohälsa och sträva efter att utjämna skillnader i hälsa. God folkhälsa ger stora vinster för både in- dividerna och samhället. Människor som mår bra kan vara mer produktiva, mer aktiva i sina liv och delta fullt ut i samhället. Detta är viktigt för Uppsala läns utveckling och tillväxt.

Insatser för att förbättra hälsan bör vara universella, det vill säga riktade till hela be- folkningen. Samtidigt bör de vara propor- tionella till de behov som finns i utsatta grupper. Det kallas proportionell universal- ism.

Åtgärderna bör alltså anpassas så att de tar särskild hänsyn till grupper med låg socio- ekonomisk position och andra utsatta grupper. Det gäller både åtgärdernas om- fattning och utformning. På så sätt kan man minska den sociala gradienten i hälsa och samtidigt hjälpa de särskilt utsatta. I Uppsala län finns skillnader i den upplevda hälsan, i levnadsvanor och levnadssätt. Dessa skillnader betingas utifrån olika bak- grundsfaktorer så som kön, utbildnings- nivå, etnisk bakgrund, om hen har en eller flera funktionsnedsättningar samt socio- ekonomisk situation. Det gäller såväl barn och unga som den vuxna befolkningen, inom länets kommuner och mellan stad och landsbygd.

Arbetet för en god och jämlik hälsa har bä- ring på flertalet av de hållbarhetsmål som finns uppsatta i Agenda 2030 samt i det strategiska utvecklingsområdet En region för alla i den regionala utvecklingsstrategin. Det långsiktiga målet i den regionala ut- vecklingsstrategin är Ett hälsofrämjande samhälle. Målet handlar om att planera för samhällen som främjar hälsa och en om- ställning till en effektiv och nära vård. Här ryms arbete som handlar om att främja goda levnadsvanor på befolkningsnivå men även frågor om utformning av livsmiljöer inom fysisk planering. På kort sikt är målet att skapa samhälleliga förutsättningar för förbättrad fysisk och psykisk hälsa bland barn och unga samt förnyad vårdstruktur med stöd av digitala lösningar. Andra vik- tiga delar är utbildning och arbetsmarknad samt ett gott samhällsklimat med hög tillit och inkludering vilka behandlas under må- let Hållbar utveckling och tillväxt i hela lä- net.

Covid-19 pandemin är den mest allvarliga globala hälsokris och ekonomiska kris se- dan andra världskriget. Pandemin har drab- bat Sverige och Uppsala län direkt och indi- rekt på olika sätt, både på kort och lång sikt. Förutom de direkta sjukdomseffek- terna i befolkningen har pandemin skapat påtagliga negativa effekter inom näringsliv, arbetsmarknad och folkhälsa. Det finns en

risk för ökad psykisk ohälsa till följd av exempelvis arbetslöshet, social isolering eller starkt ökad allmän oro. På samma sätt kan det finnas risk för förstärkt missbruksproblematik och brott i nära relationer. Ekonomi och sysselsättning är mest avgörande för ojämlikhet i psykisk hälsa, visar Folkhälsomyndighetens kunskapsammansättning inom området. Att inte ha en anställning eller att uppleva ekonomiska bekymmer är förknippade med högre risk för psykiska besvär, ett faktum som märks i alla åldersgrupper. Barn till föräldrar med ekonomiska svårigheter är oftare drabbade av psykisk ohälsa jämfört med barn till föräldrar med god ekonomi.

I arbetet för att stödja återhämtningen efter pandemin är det angeläget att insatser kopplade till folkhälsoarbetet inom arbetsmarknad, kompetensförsörjning och näringsliv samordnas och integreras då de är starkt sammankopplade och beroende av varandra. Det kräver också en utökad läns- och sektorsövergripande samverkan.

Inom regionen bedrivs idag folkhälsoarbete inom flera olika verksamheter. Samordning inom området saknas. För att få ökad kraft och effektivitet i arbetet ska under 2022 en kartläggning göras av folkhälsoarbetet inom Region Uppsala i syfte att identifiera synergier och utvecklingsområden för ett ändamålsenligt folkhälsoarbete i länet.

Att främja hälsosamma levnadssätt är en del av den omställning till effektiv och nära vård där det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska stärkas. Människan befinner sig i olika samhällsarenor vid olika stadier i livet där en bred samverkan kan främja hälsosamma levnadssätt. I dialog med föreningsliv, civilsamhälle, näringsliv och brukarorganisationer kan hinder rivas och kompensatoriska insatser skapas. Exempel på att ge barn och unga möjlighet att ta del av fysisk aktivitet på lika villkor är tillgången till fritidsbanker, spontanidrottsplatser, lekplatser och anpassade friluftsmiljöer.

Ökad tillgång till rekreation och naturområden

Region Uppsala arbetar med att främja friluftsliv och biologisk mångfald genom sitt stöd till Upplandsstiftelsen. Upplandsstiftelsen är en ideell förening där Region Uppsala är medlem tillsammans med kommunerna. Upplandsstiftelsen ska enligt sina stadgar underlätta och stimulera allmänhetens friluftsliv samt verka för bevarande och skydd av den uppländska naturen genom markförvärv eller inträngsersättningar.

Under pandemin har naturbesöken ökat stort och naturen har utgjort en viktig plats för återhämtning, avkoppling och samvaro. Tillgång till rekreation och naturområden är en viktig förutsättning för att människor ska kunna vistas i naturen. Upplandsstiftelsen arbetar med att freda och sköta naturområden i länet, men också med att utveckla besöksmål och leder i naturen tillsammans med kommuner, föreningar och markägare. Skötseln omfattar åtgärder för att gynna växter och djur och insatser för att människor ska kunna uppleva naturen. En viktig del i arbetet är att se till att det finns natur som är tillgänglig för alla, även personer med funktionsnedsättning. En satsning för att lyfta besöksanläggningar i länet planeras under året.

De flesta former av friluftsliv betyder fysisk aktivitet, men naturvistelse har även andra positiva effekter som minskad stress, förbättrad psykisk hälsa och underlättad social interaktion. I linje med sitt långsiktiga mål att stärka länets folkhälsoarbete har Upplandsstiftelsen utvecklat modeller för att främja vardaglig vistelse i natur för personer med funktionsnedsättning – Folkhälsa i natur för alla (FINA). Tillsammans med verksamheter inom öppen förskola, vård och omsorg skapas möjligheter till regelbunden utevistelse. Genom anpassade naturaktiviteter kan målgruppen äldre fortsätta att vara aktiv och bibehålla hälsan. FINA-metoderna ska fortsätta att spridas genom utbildning och nätverk för natur-

faddrar och med utveckling mot nya målgrupper.

Positiva möten med naturen som barn, bidrar till ett ökat intresse för naturupplevelser som vuxen. Upplandsstiftelsen sprider utomhuspedagogiska metoder och stöttar kommunal naturskoleverksamhet i länets kommuner för att ge alla barn möjlighet till naturkontakt genom skola och förskola.

Styrande dokument

- Strategi och åtgärdsprogram - ANDT-L för Uppsala län 2017–2021

Övriga styrande dokument

- Allmänna riktlinjer för hjälpmedelsförskrivning inom Region Uppsala
- Epidemiberedningsplan för Region Uppsala
- Kommunikationspolicy för Region Uppsala
- Policy för hjälpmedelsförskrivning inom Landstinget i Uppsala län
- Program för uppföljning av privata utförare
- Representationspolicy
- Ägaranvisning för Almi Företagspartner Uppsala AB
- Ägardirektiv Gamla Uppsala Buss

Indikatorer 2022

I den Regionplan och budget som tas i Regionfullmäktige i juni redovisas resultaten för 2018, 2019 och 2020 samt målvärden för 2022. Resultaten för 2021 redovisas i samband med årsredovisningen 2021.

Ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter

	2018	2019	2020	2022
Årets resultat enligt balanskravet i förhållande till skatter och generella statsbidrag	0,5 %	-0,7 %	4,76 %	Värdet ska vara minst 1,5 %
Motivering: Rekommendation från SKR och vedertaget mått för en långsiktigt hållbar ekonomi. En reservering till resultatutjämningsreserv ska göras när det är möjligt enligt Region Uppsalas riktlinje för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv LS2017-0655. Målsättningen för 2023 är att värdet ska uppgå till 2 procent.				
Nettokostnaderna i förhållande till skatter och generella statsbidrag	Ej uppfyllt	Ej uppfyllt	Uppfylld	Nettokostnaderna ska inte öka snabbare än skatter och generella statsbidrag
Motivering: Vedertaget mål för en långsiktigt hållbar ekonomi.				
Soliditet (inklusive ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser)	3,3 %	0,3 %	3,8 %	Värdet ska öka
Motivering: Vanligt förekommande mål för att följa upp god ekonomisk hushållning.				
Självfinansieringsnivån för nya investeringar	66 %	97 %	100 %	>80 %
Motivering: Vanligt förekommande mål för att följa upp god ekonomisk hushållning.				
Kostnaden per besök (exklusive läkemedelskostnader och hyreskostnader)*	-	618 kr	682 kr	633 kr
Motivering: Mått för att mäta kostnaderna i förhållande till produktionen i vårdvalet.				
*Denna indikator gäller Nära vård och hälsa. Med besök menas den produktion som registreras i journalsystemet Cosmic, exempelvis läkarbesök. Kostnad per besök inkluderar även telefonkontakter.				

	2018	2019	2020	2022
Personalkostnaden i förhållande till intäkten i den kliniska verksamheten	62 %	63 %	65 %	60 %
Motivering: Mått för att mäta personalkostnaderna i förhållande till produktionen.				
*Denna indikator gäller Folk tandvården.				
Kostnad per DRG-poäng (exklusive hyres- och avskrivningskostnader)	-	73 221 kr	79 395 kr	Värdet ska maximalt öka med LPIK-1 %
Motivering: Mått för att mäta kostnaderna i förhållande till produktionen. Måttet påverkas av pandemin. Målsättningen är att kostnaden ska återgå till samma nivå som innan pandemin startade.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping. För Lasarettet är endast slutenvård och läkarbesök DRG-satta.				
Energianvändning per kvadratmeter*	217	203	184,4	Värdet ska minska
Motivering: För att säkerställa en effektiv energianvändning som också ger en god ekonomisk hushållning.				
*Värdet ska minska med minst 12,5 % till år 2022 jämfört med år 2018.				
Nettokostnadsutvecklingen ska vara lägre än snittet för regioner med universitetssjukhus*	Ej uppfyllt	Ej uppfyllt	Uppfyllt	Värdet ska vara lägre än snittet
Motivering: Region Uppsala ska ha en nettokostnadsutveckling som ligger i linje med övriga jämförbara regioner.				
*Region Stockholm, Region Östergötland, Region Skåne, Västra Götalandsregionen, Region Örebro län och Region Västerbotten.				

Attraktiv arbetsgivare

	2018	2019	2020	2022
Hållbart medarbetarengagemang, index	76	76	76	Värdet ska öka*
Motivering: Engagerade medarbetare är en förutsättning för att Region Uppsala ska erbjuda invånarna tjänster med hög kvalitet och gott bemötande.				
*Om värdet är 80 eller mer räknas målvärdet som uppnått. Denna indikator gäller alla förvaltningar				
Kostnader för inhyrd personal i förhållande till personalkostnader i egen regi*	3 %	3 %	2 %	2 %
Motivering: Syftet är att sänka kostnader och öka vårdkvaliteten genom att öka andelen egen personal.				
*Denna indikator gäller hälso- och sjukvårdsförvaltningarna.				

Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster

	2018	2019	2020	2022
Antal inloggningar i 1177 Vårdguidens e-tjänster*	2 miljoner	2,7 miljoner	5,6 miljoner	Ska öka med 50 procent från 2019
Motivering: Mäter sammantaget den faktiska användningen i Region Uppsala.				
Antal vårdkontakter som bokats digitalt*	29 293	41 136	202 403	Ska öka med 40 procent från 2019
Motivering: Ger ökad service och tillgänglighet samt visar på ökat införande och användning av webbtidboken. En jämförelse sker mot 2019 då ökningen 2020 har varit kraftigt påverkad av pandemin.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna.				
Antal genomförda videobesök*	-	954	28 203	Värdet ska minst bibehållas
Motivering: Ger ökad service och visar på ökad användning av videobesök.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna.				

Hälso- och sjukvård som är effektiv och nära

	2018	2019	2020	2022
Utskrivningsklara patienter på sjukhus, vård dygn i genomsnitt för patienter*	2,8	2,3	2,4	Värdet ska minst bibehållas
Motivering: Indikatorn följer samverkan mellan specialistvård och primärvård i samband med lag om samverkan vid utskrivning samt fångar upp utfallet av planeringen för en bättre samordning av vård och omsorg för berörda patienter.				
*Lag om samverkan vid utskrivning förutsätter ökad medverkan av den öppna vården där den fasta vårdkontakten tar initiativ till en samordnad individuell plan. Indikatorn mäter patienter som är 65 år och äldre. Region Uppsala har en nollvision för 2030.				
Oplanerade återinskrivningar inom 30 dagar*	8	7,4	6,1	Värdet ska minska
Motivering: Indikatorn belyser kvaliteten i en sammanhållen vård och omsorg.				
* Indikatorn mäter patienter som är 65 år och äldre.				
Nettokostnad per invånare för primärvård exklusive hemsjukvård och läkemedel inom läkemedelsförmånen	-	-	-	Värdet ska öka
Motivering: Måttet visar nettokostnad per invånare och år för primärvård, exklusive hemsjukvård och läkemedel inom läkemedelsförmånen. Jämförelser ger en uppfattning om hur regionen valt att fördela resurserna.				

Hälsa- och sjukvård med god kvalitet och god tillgänglighet

	2018	2019	2020	2022
Andelen patienter som får telefonkontakt med vårdcentralen samma dag*	88 %	87 %	85 %	90 %
Motivering: Samma dag som patienten söker hjälp för ett hälsoproblem ska patienten få kontakt med primärvården. Vårdgarantin säger att 100 procent av patienterna ska kunna få kontakt med vården samma dag. Målet för 2022 är ett delmål.				
*I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdcentralerna.				
Andelen patienter som inom primärvården får medicinsk bedömning inom 3 dagar på vårdcentral (vid bedömt vårdbehov) *	68 %	73 %	69 %	75 %
Motivering: Bedömer vårdpersonal att patienten ska träffa en legitimerad yrkesgrupp inom primärvården ska patienten få en tid inom högst tre dagar. Enligt vårdgarantilagstiftning ska 100 procent av dessa patienter få medicinsk bedömning inom tre dagar, målet för 2022 är ett delmål.				
*Ny indikator, historiska data ej tillgänglig för tillfället. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdcentralerna.				
Andelen barn och unga som får en bedömning av sin psykiska ohälsa inom 3 dagar (vid bedömt vårdbehov)*	-	-	-	90 %
Motivering: Det är viktigt med en köfri vård för barn och unga. Viktigt att mäta utvecklingen över tid. Vårdgarantin säger att 100 procent av patienterna ska kunna få kontakt med vården inom 3 dagar. Målet för 2022 är ett delmål.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset och Nära vård och hälsa.				
Andelen väntande patienter som får sitt förstabesök inom 90 dagar*	-	79 %	73 %	Värdet ska öka med minst 2 %
Motivering: Vid en remiss till den planerade specialiserade vården ska patienten få en tid för besök inom 90 dagar. Vårdgarantin säger att 100 procent av patienterna ska få en tid inom 90 dagar. Målet för 2021 är ett delmål.				
Andelen väntande patienter som får sin behandling/operation påbörjad inom 90 dagar*	-	71 %	58 %	Värdet ska öka *
Motivering: Efter beslut om behandling, till exempel en operation, ska patienten få en tid inom 90 dagar. Vårdgarantin säger att 100 procent av patienterna ska få en tid inom 90 dagar. Målsättningen efter pandemin är att uppnå 2019 års värde. Målet för 2021 är ett delmål.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping.				

	2018	2019	2020	2022
Andelen barn och unga med psykisk ohälsa som fått ett första besök på specialistnivå inom 30 dagar*	-	36 %	62 %	Värdet ska öka med minst 2 %
Motivering: Väntetiden speglar tillgängligheten till vård.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset.				
Andelen patienter inom specialisttand- vården som får planerad vård inom tre månader	97 %	96 %	98 %	Värdet ska vara minst 95 %
Motivering: Väntetiden speglar tillgängligheten till vård.				
Andel vårdrelaterade urinvägsinfektioner och postoperativa infektioner i somatisk slutenvård i relation till antalet vårdtillfällen*	-	-	1,91 % resp. 0,47 %	Värdena ska minska
Motivering: Vårdrelaterade infektioner är en undvikbar vårdskada som skapar onödigt personligt lidande och höga kostnader i vården.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping och mäts med data från Infektionsverket.				
Andelen bensyl-pc eller penicillin V ska öka vid antibiotikabehandling av samhällsförvärd pneumoni	-	-	-	Värdena ska öka
Motivering: Vid behandling av samhällsförvärd pneumoni rekommenderas i första hand antibiotika med smalt antibakteriellt spektrum eftersom antibiotika med bredare spektrum bidrar till mer antibiotikaresistens.*				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa.				
Följsamhet till hygienrutiner samt klädregler, specialistvård*	81 %	82 %	87 %	100 %
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping.				
Följsamhet till hygienrutiner samt klädregler, primärvård och tandvård*	-	62 %	61 %	100 %
Motivering: Det finns evidens för att hög följsamhet till klädregler och hygienrutiner leder till lägre förekomst av vårdrelaterade infektioner. Region Uppsala presterar fortsatt dåliga resultat.				

	2018	2019	2020	2022
Andel sjukhusförvärvade trycksår	12 %	9 %	8 %	Värdet ska minska*
Motivering: Trycksår är en vanlig komplikation till sjukdom, vård och behandling och kan snabbt förvärras och orsaka stort lidande hos patienten.				
*Om värdet minskar eller ligger under 4 procent räknas målvärdet som uppnått. Denna indikator gäller vid Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa.				
Andelen patienter utan ny karies vid 19 respektive 70 år	80 % respektive 74 %	82 % respektive 78,3 %	85 % respektive 77,5 %	83 % respektive 78 %
Motivering: Karies är den vanligaste munsjukdomen men kan effektivt förebyggas. Förekomst av ny karies ger en bild av hur levnadsvanor har påverkats och förebyggande åtgärder genomförts.				
Andel utlokaliserade patienter i somatisk slutenvård* Antal utlokaliseringar per 100 disponibla vårdplatser	2 %	2 %	4 %	Värdet ska minska
Motivering: Faktaunderlag visar att patientsäkerheten brister för utlokaliserade patienter.				
*Indikatorn mäter icke godkända utlokaliseringar.				
HSE - Hållbart säkerhetsengagemang*	63	63	64	Värdet ska öka
Motivering: Hållbart säkerhetsengagemang mäter centrala frågor för arbetet med patientsäkerhetskultur.				
*Denna indikator gäller vid Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping, Nära vård och hälsa och Folk tandvården.				
Patienters upplevelse av delaktighet och involvering*	80,2	83,6		Värdet ska öka
Motivering: Att som patient känna sig delaktig i sin vård är en viktig del av tillfrisknandet. Denna indikator mäts genom ett antal frågor i den Nationella patientenkäten som tillsammans bildar ett index.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna.				
Patienters upplevelse att bli bemött med respekt*	84,3	87,3	-	Värdet ska öka
Motivering: Att som patient känna sig bra bemött är en viktig del av tillfrisknandet. Denna indikator mäts genom ett antal frågor i den Nationella patientenkäten som tillsammans bildar ett index.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna.				

	2018	2019	2020	2022
Identifiering av ohälsosamma levnadsvanor vid kronisk sjukdom*	36 %	35 %	34 %	50 %
Motivering: Indikatorn mäter alla fyra levnadsvanor, enligt Socialstyrelsens riktlinjer, för personer med kronisk sjukdom.				
* Andel av patienter med kroniska sjukdomar (artros, astma, demens, depression, diabetes, hjärtsvikt, hypertoni, KOL, kranskärslssjukdom, långvarig smärta, osteoporos, psoriasis, psykisk ohälsa, reumatoid artrit, schizofreni, stressreaktioner, stroke/TIA, ångest) som fått frågor om levnadsvanor i samband med vårdkontakt. Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. Förvaltningarna arbetar tillsammans för att nå Region Uppsalas mål. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna.				
Rådgivning vid ohälsosamma levnadsvanor och kronisk sjukdom*	37 %	39 %	38 %	50 %
Motivering: Indikatorn följer om åtgärder vidtas för personer med kronisk sjukdom som har ohälsosamma levnadsvanor.				
* Andel av patienter med kroniska sjukdomar (artros, astma, demens, depression, diabetes, hjärtsvikt, hypertoni, KOL, kranskärslssjukdom, långvarig smärta, osteoporos, psoriasis, psykisk ohälsa, reumatoid artrit, schizofreni, stressreaktioner, stroke/TIA, ångest) som fått en eller flera av åtgärderna enkla råd, rådgivande samtal och kvalificerat rådgivande samtal i samband med vårdkontakt. Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. Förvaltningarna arbetar tillsammans för att nå Region Uppsalas mål. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna.				
Antal förskrivna recept på fysisk aktivitet (FaR)*	1493	1809	1066	Antalet ska öka med 50 %
Motivering: Fysisk aktivitet på recept (FaR) är en behandlingsform som kan påverka både specifika diagnoser och hälsan i stort.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna.				

Internationellt erkända inom forskning och innovation

	2018	2019	2020	2022
Antalet nystartade kliniska läkemedels-prövningar i form av samarbete med företag*	47	50	23	Värdet ska öka
Motivering: Syftar till att utveckla framtidens läkemedel.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset.				
Antalet nystartade akademiskt initierade kliniska studier*	41	69	141	Värdet ska öka
Motivering: Syftar till att utveckla framtidens behandlingar exempelvis bättre operationsmetoder.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset.				
Akademiska sjukhusets och Lasarettet i Enköpings respektive placering i Sveriges yngre läkarförenings (SYLF) AT-ranking	46 respektive 64	41 respektive 65	51 respektive 58	En förbättrad placering
Motivering: Region Uppsala ska vara ett attraktivt val för AT-tjänstgöring.				

Kollektivtrafik som är ett naturligt val för resor

	2018	2019	2020	2022
Totalt antal resor i kollektivtrafiken	50,3 miljoner	52,5 miljoner	36 miljoner	52,5 milj.
Motivering: Det långsiktiga målet är att antalet kollektivtrafikresor ska fördubblas till 2020 jämfört med 2006.				
Andel ankomster till hållplats inom 5 minuter från tiden som anges i tidtabell – regionbussar och stadsbussar	-	79 % 91 %	82 % 96 %	80 % 90 %
Motivering: För att följa punktligheten i kollektivtrafiken.				
Kollektivtrafikens marknadsandel av det motoriserade resandet*	31 %	33 %	20 %	33 %
Motivering: Det är viktigt att skapa en attraktiv kollektivtrafik så att fler väljer buss/tåg istället för egen bil.				
*I det motoriserade resandet ingår buss, tåg, taxi, moped och mc.				
Kundnöjdhet Nöjdhet bland resenärer	61 %	62 %	66 %	68 %
Motivering: Av vikt för att skapa en attraktiv kollektivtrafik så att fler väljer buss/tåg istället för egen bil.				
Upplevd trygghet Resenären	76,2 %	76,5 %	-	Värdet ska öka
Motivering: Av vikt för att skapa en attraktiv kollektivtrafik så att fler väljer buss/tåg istället för egen bil.				
Andel fossilfritt bränsle i busstrafiken	81,0 %	83,3 %	85 %	100 %
Motivering: För att följa att Region Uppsala bidrar till att nå klimatmålen.				

Ett kulturliv och en folkhögskola som präglas av mod, bildning och delaktighet

	2018	2019	2020	2022
Andel genomförda satsningar i regional kulturplan	-	67 %	75 %	Värdet ska vara minst 83 %
Motivering: Avser att visa på måluppfyllelsen av beslutade mål.				
Andel deltagare som slutför sina påbörjade långa kurser (mer än 15 veckor) på Region Uppsalas folkhögskola	-	-	-	91 %
Motivering: Kvalitativa indikatorer för verksamheten				

Hållbar utveckling och tillväxt i hela länet

	2018	2019	2020	2022
Antal företag som har fått stöd att starta	1 422	1 140	941	Värdet ska öka
Motivering: Region Uppsala påverkar på denna indikator genom att aktörer får årliga regionala utvecklingsanslag och projektfinansiering via regionala tillväxtanslag 1:1.				
Antal företag som har fått stöd att växa	2 168	2 307	2 669	Värdet ska öka
Motivering: Region Uppsala har stor påverkan på denna indikator med verksamhetsmedel och utvecklingsprojekt. Region Uppsala påverkar indikatorn genom att aktörer får årliga regionala utvecklingsanslag och projektfinansiering via regionala tillväxtanslag 1:1.				
Uppmätt klimatpåverkan i ton CO₂-ekvalenter (Region Uppsala)	34 052	34 220	34 547	Värdet ska minska
Motivering: Region Uppsala ska arbeta för att minska sin negativa klimatpåverkan.				
Andel ekologiska livsmedel*	55,4 %	57,2 %	56,8 %	Värdet ska vara minst 55 %
Motivering: Att öka andelen ekologiska livsmedel är en viktig del av Region Uppsalas arbete med att minska spridningen av farliga ämnen och öka den biologiska mångfalden.				
*Andelen ekologiska livsmedel ska vara minst 55 % år 2022.				
Andel av Region Uppsalas fordonsflotta som är fossilfri	63 %	66 %	72 %	100 %
Motivering: Att öka de fossilfria bränslena är en viktig del av Region Uppsalas miljöarbete och 2022 ska Region Uppsalas fordonsflotta vara fossilfri.				
Förskrivning av substanser med hög miljöpåverkan (diklofenak* respektive kinoloner**)**	2,5 respektive 0,6	2,5 respektive 0,6	1,96, respektive 0,5	Värdet ska minska
*Diklofenak tillhör läkemedelsgruppen NSAID-preparat (Non-Steroide Anti-Inflammatoric Drugs) som är en grupp mildt smärtstillande läkemedel, som också är inflammationsdämpande och febernedsättande. Flera NSAID har kända negativa miljöeffekter. **Kinoloner är en grupp bredspektrumantibiotika som är helt syntetiska och extremt svårnedbrytbara i miljön. Sambandet mellan användning av antibiotika och antibiotikaresistens är väl belagt. ***Mäts på regionövergripande nivå som definierade dygnsdoser/tusen invånare och dag = DDD/TIND.				
Motivering: Det är viktigt att minska förskrivningen av dessa ämnen då de är starkt miljöpåverkande.				

	2018	2019	2020	2022
Av Upplandsstiftelsen långsiktigt fredade och förvaltade naturområden med syftet att bevara biologisk mångfald och att främja friluftsliv, areal (ha)	10 653 ha	10 660 ha	10 669 ha	Värdet ska öka
Motivering: För att långsiktigt vårda och bevara biologisk mångfald för nuvarande och framtida generationer.				

God och jämlik hälsa

	2018	2019	2020	2022
Andel av befolkningen som uppfattar att vården ges på lika villkor*	50 %	55 %	63 %	Värdet ska öka
Motivering: Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och vård på lika villkor.				
*Frågan ställs i Hälso- och sjukvårdsbarometern.				
Besöksmål i naturen som är iordningställda för att vara tillgängliga för alla, antal	10	11	12	14
Motivering: För att tillgängliggöra naturen behövs uppmärkta leder och stigar samt besöksmål som är iordningställda.				

Budget 2022 och plan 2023–2024

Resultaträkning

Resultaträkning – netto	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamhetens nettokostnad	-12 677	-13 394	-13 614	-14 295
Skatteintäkter	10 408	11 068	11 538	12 012
Inkomstutjämning och generella statsbidrag	2 578	2 688	2 700	2 779
Finansnetto exklusive realiserade vinster	-185	-156	-201	-266
+/- realiserad vinst och förlust i värdepapper	56	50	50	50
ÅRETS RESULTAT	179	256	473	280
Balanskravsjusteringar:				
+/- realiserad vinst och förlust i värdepapper	-56	-50	-50	-50
+/- återföring av realiserad vinst och förlust i värdepapper vid försäljning				
RESULTAT ENLIGT BALANSKRAVET	123	206	423	230

Resultaträkning – brutto	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamhetens intäkter ^{1 och 2}	6 552	6 782	7 019	7 265
Verksamhetens kostnader	-18 379	-19 305	-19 703	-20 590
Avskrivningar	-851	-870	-930	-970
Verksamhetens nettokostnad	-12 677	-13 394	-13 614	-14 295
Skatteintäkter	10 408	11 068	11 538	12 012
Generella statsbidrag	2 578	2 688	2 700	2 779
Finansnetto	-185	-156	-201	-266
Årets resultat	123	206	423	230

¹ Riks- och regionintäkterna beräknas uppgå till 2 700 mnkr 2022

² Trafikintäkterna beräknas uppgå till 997 mnkr 2022

Styrelser och nämnders anslagsramar	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Sjukhusstyrelsen	-7 393	-7 857	-8 141	-8 462
Vårdstyrelsen	-2 722	-2 981	-3 111	-3 250
Trafik och samhällsutvecklingsnämnden	-1 202	-1 246	-1 271	-1 296
Kulturnämnden	-117	-121	-121	-123
Fastighets- och servicenämnden	-267	-290	-294	-300
Varuförsörjningsnämnden	0	0	0	0
Patientnämnden	-5	-5	-5	-6
Regionstyrelsen	-970	-893	-671	-859
Verksamhetens anslagsramar	-12 677	-13 394	-13 614	-14 295

Regionstyrelsens finansiella verksamhet	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Pensionskostnader	-1 311	-1 206	-1 153	-1 241
Schablondebiterade pensioner	916	925	934	944
Internränta	433	411	455	441
Specialdestinerade statsbidrag	339	303	256	256
Kostnad specialdestinerade statsbidrag	-205	-212	-256	-256
Oförutsett	-60	-46	-60	-60
Övrig finansiell verksamhet	-423	-395	-50	-50
Summa regionstyrelsens finansiella verksamhet	-310	-220	127	34

Generella statsbidrag och kommunal utjämnning	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Inomkommunal utjämnning				
- Utjämningsbidrag	1 507	1 596	1 682	1 754
- Kostnadsutjämnning	-264	-264	-238	-217
Generella statsbidrag				
- Regleringsavgift (justerad kostnadsutjämnning)	114	178	42	-7
- Valfärdsmedel	112		0	0
- Läke medel	1 109	1 179	1 214	1 251
Summa utjämnning och statsbidrag	2 578	2 688	2 700	2 779

Finansiella nyckeltal	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Nettokostnadsandel av skattenetto/statsbidrag*	97,4%	97,4%	95,6%	96,6%
Nettokostnadsutveckling jämfört med budget föregående år	5,6%	5,7%	1,6%	5,0%
Egenfinansiering av fastighetsinvesteringar	100%	80%	80%	80%

*) Generellt mål för regioner är att nettokostnaden av finansieringen via skatter och statsbidrag ska vara högst 98 procent.

Kassaflödesbudget	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	179	206	423	230
Justering för av- och nedskrivningar	600	859	882	903
Justering för ej likviditetspåverkande poster	592	337	345	303
Övriga likvidpåverkande poster	0	-194	-217	-216
Utnyttjad checkräkningskredit	407	0	0	0
Kassaflöde från löpande verksamhet	1 778	1 208	1 433	1 220
Investeringsverksamheten				
Investering i anläggningstillgångar	-1 658	-955	-1 042	-877
Försäljning av anläggningstillgångar	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringar	-1 658	-955	-1 042	-877
Finansieringsverksamheten				
Förändring av långfristiga fordringar och skulder	0	0	0	0
Nyupptagna lån	0	100	100	100
Amorteringar av lån	-9	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-9	100	100	100
Periodens kassaflöde	111	353	490	443
Likvida medel vid årets slut	276	378	869	1 312

Investeringsplaner 2022–2024

Investeringar	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024
Investeringar i fastigheter	-1 355 156	-650 000	-635 500	-539 000
Investeringar i utrustning och immateriellt	-657 297	-356 000	-330 000	-330 000
Investeringar i konst	-17 606	-9 000	-7 000	-7 000
Summa investeringar i anläggningstillgångar	-2 030 059	-1 015 000	-972 500	-876 000

Investeringsplan fastigheter

Föreslagen investeringsram för fastigheter under planperioden uppgår till 1 825 miljoner kronor.

Fastighetsinvesteringar	Skede	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Summa plan 2022–2024
Akademiska sjukhuset					
Myndighetsåtgärder	Kluster för mindre investeringar	5 000	5 000	5 000	15 000
Behov av flertalet mindre ombyggnationer, renov o verksamh.anpassn	Kluster för mindre investeringar	5 000	5 000	5 000	15 000
Fastighetsinv i samband med nyinvestering i utrustning	Kluster för mindre investeringar	15 000	15 000	15 000	45 000
Arytmilab B3 samt flytta PCI-lab. från B9 till B2	Förstudie	25 000	50 000	50 000	125 000
Ny Cyklotron ¹⁾	Genomförande	47 000	32 000		79 000
Vårdbyggnad B11 ²⁾	Genomförande	61 000			61 000
Produktionskök Akademiska ³⁾	Genomförande	75 000	100 000	35 000	210 000
Produktionskök Akademiska, index	Genomförande				0
Kvinna & Barn inklusive neonatal, förlossning, barnakuten, f.d. KB adm., KK-lab. 95E	Mindre proj påg, större ombyggn ej startad	10 000	20 000	20 000	50 000
Rörpost/smågodstransportör	Genomförande	42 100			42 100
Behandlingsbyggnad B9 Centralblocket	Förstudie	2 000	10 000	20 000	32 000
Behandlingsbyggnad B12 Centralblocket	Förstudie	20 000	50 000	20 000	90 000
Säker och effektiv läkemedelskedja	Nära förestående	10 000			10 000
Ambulansstation Gränby + helikopterplatta	Redundans		20 000		20 000
Ny akutmottagning *	Större ombyggnation				0
Hybridsal Thorax	Förstudie		9 500		9 500
Oförutsett samt akuta verksamhetsåtgärder	Oförutsett	10 000	10 000	10 000	30 000
Summa Akademiska sjukhuset		327 100	326 500	180 000	833 600

Fastighetsinvesteringar	Skede	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Summa plan 2022–2024
Lasarettet i Enköping					
Utökad verksamhet på sterilenheten	Större ombyggn, beroenden Förb. flöde på op.	15 000	4 000		19 000
Förbättra flöden på operation fr preop till postop	Större ombyggn, förstudie för mindre invest	25 000	20 000	14 000	59 000
Oförutsett	Oförutsett	3 000	3 000	3 000	9 000
Summa Lasarettet i Enköping		43 000	27 000	17 000	87 000
Trafik och samhälle					
Spårvagnsdepå *	Uppsalapaketet	X	X	X	0
Bussdepåer i Enköping	Större strategiskt behov	10 000	15 000	50 000	75 000
Oförutsett	Oförutsett	3 000	3 000	3 000	9 000
Summa Trafik och samhälle		13 000	18 000	53 000	84 000
Folktandvården					
Utökning av specialisttandvården Kani-kens lokaler *	Nära förestående	X			0
Oförutsett	Oförutsett	3 000	3 000	3 000	9 000
Summa FTV		3 000	3 000	3 000	9 000
Nära vård och hälsa					
Östervåla vårdcentral	Genomförande	17 000	8 000		25 000
Oförutsett	Oförutsett	3 000	3 000	3 000	9 000
Summa Nära vård och hälsa		20 000	11 000	3 000	34 000
Effektiv och nära vård					
Tierps vårdcentrum	Större ombyggnation			10 000	10 000
Vårdcentrum i länet (Närmottagning, VC Enköping, Östhammar, Centrala Uppsala, Kungsgärdet, Håbo, Knivsta, Årsta, Gottsunda)	Större ombyggnation			10 000	10 000
Summa Effektiv och nära vård		0	0	20 000	20 000
Kultur och bildning					
Oförutsett	Oförutsett	1 000	1 000	1 000	3 000
Summa Kultur och bildning		1 000	1 000	1 000	3 000

Fastighetsinvesteringar	Skede	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Summa plan 2022–2024
Fastighet och service					
FI Brandåtgärder	Kluster för mindre investeringar	14 000	14 000	15 000	43 000
FI Elåtgärder	Kluster för mindre investeringar	19 500	20 000	21 000	60 500
FI Gasåtgärder	Kluster för mindre investeringar	4 000	4 000	8 000	16 000
FI Byggåtgärder	Kluster för mindre investeringar	17 000	15 000	23 000	55 000
FI VVS-åtgärder	Kluster för mindre investeringar	21 100	17 000	40 000	78 100
FI Styråtgärder	Kluster för mindre investeringar	8 000	8 000	12 000	28 000
Brandåtgärder F-blocket	Genomförande	6 000			6 000
Stamrening AS inkl. dagvatten	Kluster för mindre investeringar	7 000			7 000
VS01 ⁴⁾	Genomförande	10 000	15 000	13 000	38 000
Vattenförsörjning Akademiska	Genomförande	11 900			11 900
Ny driftcentral inkl. redundans	Det robusta sjukhuset	4 000	10 000		14 000
Fiberredundans och mobiltelefoni Akademiska	Det robusta sjukhuset	5 000	3 000		8 000
Fastighetsinitierade åtgärder B9	Kluster för mindre investeringar	4 000	4 000	3 000	11 000
Utbyggnad KB01	Program	3 000	3 000		6 000
Energisparprogram 2019–2022	Genomförande	12 000	12 000	8 000	32 000
Sop och tvättsug	Genomförande	5 000	5 000	5 000	15 000
Infrastrukturåtgärder Sop och tvätt	Genomförande	5 000	5 000	5 000	15 000
Inomhusproblem och trygghetsåtgärder	Kluster för mindre investeringar	4 000	5 000	3 000	12 000
Renovering Ingång 24	Förstudie	1 500	6 000	10 000	17 500
Infrastrukturåtgärder yttre miljö	Enl. miljöplan	8 150			8 150
Laddinfrastruktur	Program	1 000	1 000	1 000	3 000
Renovering B8 garaget	Program	12 000			12 000
Redundans godsmottagning AS	Genomförande		7 000	10 000	17 000
Summa Fastighet och service		183 150	154 000	177 000	514 150
FSN oförutsett					
Oförutsett	Oförutsett	60 000	95 000	85 000	240 000
Summa oförutsett		60 000	95 000	85 000	240 000
Summa		650 250	635 500	539 000	1 824 750

För investeringsbehov som är markerade med "X" behöver ytterligare utredningar genomföras för att fastställa investeringsbehovet.

Följande prognosförändringar är inarbetade i fastighetsinvesteringsplanen:

- 1) Ny cyklotron, 19 000 tkr, främst avseende utökade elarbeten.
- 2) Vårdbyggnad B11, 11 000 tkr, avseende förlängd byggtid med anledning av corona-situationen.
- 3) Produktionskök Akademiska, 11 000 tkr, med anledning av att bygglov medför förändringar i byggnationen.
- 4) VS01, 13 000 tkr, med anledning av erhållet anbud.

Investeringsplan utrustning och immateriellt

Föreslagen investeringsram för utrustning och immateriella investeringar under planperioden uppgår till 1 016 miljoner kronor.

Investeringsram per verksamhet	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Totalt för planperioden
Akademiska sjukhuset	195 000	190 000	190 000	575 000
Lasarettet i Enköping	22 000	8 000	8 000	38 000
Sjukhusstyrelsen	217 000	198 000	198 000	613 000
Nära vård och hälsa	8 000	15 000	15 000	38 000
Folktandvården	7 000	12 000	12 000	31 000
Vårdstyrelsen	15 000	27 000	27 000	69 000
Trafik och samhällsutvecklingsnämnden	29 000	17 000	17 000	63 000
Kulturnämnden	1 000	1 000	1 000	3 000
Fastighets- och service	3 000	2 000	2 000	7 000
Resurscentrum	88 000	81 000	81 000	250 000
Fastighets- och servicenämnden	91 000	83 000	83 000	257 000
Regionstyrelsens övergripande verksamhet	3 000	4 000	4 000	11 000
Summa totala investeringar	356 000	330 000	330 000	1 016 000

Investeringsplan konst

Investeringsplanen för konst utgår från regionfullmäktiges 1-procentsregel. Utifrån denna gäller följande investeringsram.

Investeringsram per verksamhet	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Totalt för planperioden
Konst	9 000	7 000	7 000	23 000

Budget för regionala utvecklingsanslag, medlems- och serviceavgifter, ägarbidrag och FoU-medel.

I syfte att åstadkomma största möjliga genomslag för den Regionala utvecklingsstrategin samverkar, bidrar och stöder Region Uppsala sedan lång tid, ett flertal olika aktörer, regionalt, nationellt och internationellt. Stödet sker genom regionala utvecklingsanslag och ger ett kompletterande arbete som bland annat utvecklar innovation, entreprenörskap och företagande i Uppsala län. Stödet sker sedan lång tid även genom Region Uppsalas medlemskap i flertalet lokala, regionala, interregionala och internationella organisationer.

Region Uppsala utvecklingsanslag fördelas utifrån beslutade riktlinjer och överenskommelser med respektive mottagare

Region Uppsala startade 2021 ett arbete att genomlysamtliga befintliga överenskommelser, anslagsfördelningar och medlemskap. Detta arbete görs för att säkerställa att tillgängliga medel används i effektivaste möjliga syfte för största möjliga genomslag av den nya Regionala

utvecklingsstrategin. Varje överenskommelse, anslag och medlemskap kommer därför att genomlysas avseende mål, syfte, styrning och verkansgrad. Detta arbete kommer fortsätta 2022 och Region Uppsala ser vikten att framgent kontinuerligt harmonisera beviljade anslagsmedel gentemot uppnådd nytta.

Näringslivsfrämjande organisationer stöttade av Region Uppsala, tkr	Budget 2021	Budget 2022
Connect Uppsala	308	312
Coompanion Uppsala	462	467
Drivhuset Uppsala	775	784
Green Innovation Park	352	356
STUNS (inklusive energi och life science)	3 122	3 156
Uppsala Innovation Centre (UIC)	1 243	1 257
Summa	6 263	6 332

Uppräkning har sker med 1,1 procent för alla organisationer.

Medlemsorganisationer finansierade av regionala utvecklingsmedel, tkr	Budget 2021	Budget 2022
EIT Health	312	315
Mälardalsrådet	551	557
Stockholmsregionens Europaförening	200	200
Upplandsstiftelsen	21 425	21 661
Världsklass	200	200
Uppsala Health Summit	450	350
Talangcentrum	300	0
Övriga medlemsorganisationer med bidrag under 200 tkr	589	595
Kommande samarbeten	0	414
Summa	24 028	24 293

En bedömning gällande uppräknings har skett per organisation. Enligt tidigare beslut i regionstyrelsen återgår finansieringen av Uppsala Health Summit till en lägre nivå. Inget åtagande finns för Talangcentrum för 2022 och Almi har uppräknats med 1,1 procent.

Delägda bolag, tkr	Budget 2021	Budget 2022
Almi	8 567	8 661
Inera	24 653	26 653
Mälardalstrafik AB	5 815	197 000
Transitio	62 900	25 000
Summa	101 935	257 314

Ineras budget motsvarar den fasta baskostnaden. Budgetsiffran för Inera 2022 är en preliminär siffra. Beslut kring budget 2022 sker i Ineras styrelse under hösten.

Budgeten för Mälab utökas kraftigt från 2022 då hela Upptågstrafiken övergår till Mälab i juni 2022. Ersättningen till Transitio påverkas av samma anledning. Tåghyra kommer bara att utgå för del av år då fordonen sedan går över till Mälab. Budget för Mälab och Transitio ligger under Trafik och samhällsutvecklingsnämnden.

Samverkan med civilsamhället, tkr	Budget 2021	Budget 2022
<i>Partnerskap</i>		
Funktionsrätt Uppsala län	4 730	4 782
Barnombudet i Uppsala län (BOiU)	974	985
RF-sisu	5 242	5 300
Röda korset	1 742	1 762

<u>Treåriga verksamhetsbidrag</u>		
Friluftsförbundet Region Mälardalen	397	401
NTF Öst	812	821
Uppsala läns nykterhetsförbund	322	326
Sveriges Pensionärsförbund	330	334
Pro Uppsala län	517	522
Övriga verksamhetsbidrag under 300 tkr	239	242
<u>Övriga bidrag</u>		
NEDAB (Nedre Dalälven Utvecklings AB, myggbekämpning)	575	581
Summa	15 881	16 055

Uppräkning har sker med 1,1 procent för alla organisationer.

Stiftelser, samordningsförbund mm, tkr	Budget 2021	Budget 2022
Samordningsförbundet Uppsala län	5 773	5 773
Folkrörelsearkivet	2 480	2 518
Musik i Uppland	29 614	30 058
Stiftelsen Leufsta	595	604
Upplandsmuseet	30 677	31 137
Summa	69 139	70 089

Budgetsiffrorna i tabellen ovan avseende 2022 är endast uppskattade siffror.

Samordningsförbundets styrelse ska fastställa budget 2022 senast den 30 november 2021.

Länsmusiken, läns museet och det enskilda arkivet samfinansieras med staten via specialdestinerade statsbidrag från Statens kulturråd. Under våren 2021 hölls budgetdialoger på styrelsenivå mellan de regionala kulturverksamheterna och Kulturnämnden med uppföljande möten på chefsnivå under hösten. Kulturnämnden beslutar den regionala andelen av verksamheternas totala bidrag i samband med nämndens anslagsfördelning och verksamhetsuppdrag. Nämnden beslutar då även Stiftelsen Leufstas verksamhetsbidrag, vilka ej erhåller statsbidrag. Kulturrådets styrelse fastställer därefter en total statsbidragspott för Regional kulturverksamhet som Kulturnämnden har att fördela i länet. Statsbidragspotten för 2022 meddelas sent i januari innevarande år. Statens riktlinje är att om regionerna räknar upp respektive sänker verksamhetsbidragen kommande år följer statens medfinansiering samma princip.

FoU-medel, tkr	Budget 2021	Budget 2022
Region Uppsalas riktade FoU-medel	3 302	3 302
Summa	3 302	3 302

Processen för fördelning av de riktade FoU-medlen hanteras av tjänstemannaorganisationen och beslutas av regiondirektören under delegation.

Kommunalförbund, tkr	Budget 2021	Budget 2022
Kommunalförbundet Svensk Luftambulans (SLA)	457	466
Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg (KSA)	1 550	1 581
Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS)	15 956	16 275
Summa	17 963	18 322

Budgetsiffrorna för kommunalförbunden 2022 är endast uppskattade siffror.

SLA: En preliminär budget för 2022 ska presenteras för medlemmarna senast 30 april. Direktionen ska samråda med medlemmarna om förslaget till budget senast 15 september 2021. Direktionen fastställer kommunalförbundets budget senast 30 oktober. Därefter fastställs medlemsbidragen.

KAS: Ett förslag till budget 2022 tillsänds medlemmarna senast 31 mars 2021. Regionfullmäktige godkänner för sin del verksamhetsplan och budgetram. Budgeten för kommunalförbundet fastställs senast därefter 31 augusti av förbundsdirektionen.

KSA: Förbundet ska samråda med förbundsmedlemmarna om budgetförslaget enligt plan för budgetarbete och senast en månad före fullmäktiges sammanträde. Budget 2022 ska fastställas senast den 30 november 2021.

Gemensamma nämnder, tkr	Budget 2021	Budget 2022
Kostnämnden	68 018	69 378
Ambulansdirigeringsnämnden	23 310	23 776
Summa	91 328	93 154

Budgetsiffrorna för de gemensamma nämnderna 2022 är endast uppskattade siffror.

Kostnämnd: Nämnden beslutar om budget. Förslag till budget 2022 ska tillställas Region Uppsala (genom ledamöter i nämnden) senast den sista september 2021.

Ambulansdirigeringsnämnd: Respektive part upprättar förslag till budget 2022 för sin enhet inom Sjukvårdens larmcentral inom ramar som angetts av ambulansdirigeringsnämnden och av respektive region fastställda ramar. Ett samlat budgetförslag för hela verksamheten bereds och föreläggs nämnden för godkännande senast i oktober 2021.

Beslut

Regionfullmäktiges beslut:

1. Visionen, de strategiska utvecklingsområdena, de strategiska målen samt styrmodellen fastställs
2. Indikatorerna fastställs
3. Inriktning fastställs inom avsnittet planeringsförutsättningar
4. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter
5. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Attraktiv arbetsgivare
6. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster
7. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Hälso- och sjukvård som är effektiv och nära
8. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Hälso- och sjukvård med god kvalitet och god tillgänglighet
9. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Internationellt erkända inom forskning och innovation
10. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Kollektivtrafik som är ett naturligt val för resor
11. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Ett kulturliv och en folkhögskola som präglas av mod, bildning och delaktighet
12. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Hållbar utveckling och tillväxt i hela länet
13. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet God och jämlik hälsa
14. Styrelser och nämnders ansvar och befogenheter fastställs
15. Uppdrag från regionfullmäktige till styrelser och nämnder fastställs
16. 7 856 771 tusen kronor anslås till sjukhusstyrelsen
17. 2 980 921 tusen kronor anslås till vårdstyrelsen
18. 121 376 tusen kronor anslås till kulturnämnden
19. 290 391 tusen kronor anslås till fastighets- och servicenämnden
20. 5 413 tusen kronor anslås till patientnämnden
21. 1 245 724 tusen kronor anslås till trafik och samhällsutvecklingsnämnden
22. 893 032 tusen kronor för regionövergripande verksamhet, regional verksamhet och finansverksamhet anslås till regionstyrelsen
23. Föreslagen plan för investeringar i byggnader och mark fastställs för planperioden 2022–2024
24. Föreslagen plan för investeringar i utrustning och immateriella tillgångar, fastställs för planperioden 2022–2024
25. Föreslagen plan för investeringar i konst fastställs för budgetåret 2022
26. Internräntan fastställs till 1,0 procent för 2022
27. Avkastningskravet på fastighetsvärdet fastställs till 4,0 procent för 2022

28. Uppräkning för hyra och service fastställs till 1,1 procent för 2022
29. För kollektivtrafiken fastställs priset på förköpta enkelbiljetter till 33 kronor per zon och enkelbiljetter betalda via reskassa till 27 kronor per zon. Priset på en 30-dagars periodbiljett höjs från 930 kronor till 970 kronor
30. Folkandvårdens prislista 2022, för allmäntandvård respektive specialisttandvård räknas upp med 2,1 procent jämfört med 2021 års prislista. Prislistan för 2022, med specificerade åtgärder, fastställs av vårdstyrelsen
31. Resultatmålet för Folkandvården 2022 fastställs till 11 miljoner kronor
32. Resultatmålet för Nära vård och hälsa 2022 fastställs till 3,6 miljoner kronor
33. Låneramen 2022 fastställs till 2 200 miljoner kronor
34. Ramen 2022 för överföring till pensionsmedelportföljen fastställs till 250 miljoner konor
35. Sjukhusstyrelsen beviljas att redovisa ett budgeterat minusresultat om 200 miljoner kronor för 2022
36. Trafik och samhällsutvecklingsnämnden beviljas att redovisa ett budgeterat minusresultat om 144 miljoner kronor för 2022
37. Regionstyrelsen bemyndigas att vid flytt av verksamhet inom ramen för samordnad ekonomi-, HR- och kommunikationsfunktionerna omfördela medel från sjukhusstyrelsen, vårdstyrelsen, kulturnämnden, trafik och samhällsutvecklingsnämnden samt fastighet- och servicenämnden till regionstyrelsen
38. Regionstyrelsen bemyndigas att vid flytt av verksamhet inom ramen för genomförandet av Effektiv och nära vård omfördela medel, upp till maximalt 100 miljoner kronor, mellan sjukhusstyrelsen och vårdstyrelsen
39. Skattesatsen för 2022 fastställs till 11,71 kronor per skattekrona
40. Budget 2022 och plan 2023–2024 fastställs
41. De styrande dokument som tidigare är beslutade i regionstyrelsen eller regionfullmäktige och som inte finns listade i detta dokument, upphör att gälla
42. Avgift för beställning av allmänna handlingar som omfattar tio sidor eller mer fastställs till 100 kr i fast kostnad och 6 kr/kopia. Avgift för handlingar som behöver bearbetning alternativt omfattande beställningar fastställs till 100 kronor för påbörjad fjärdedels timme och med 6 kronor för varje framställd kopia, dock lägst 100 kronor.

